

İSTANBUL AYDIN
ÜNİVERSİTESİ

Aydın **TÖMER**
TÜRKÇE ÖĞRETİMİ UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ

BİLDİRİ ÖZETİ KİTABI

Sempozyum Onur Kurulu

Doç. Dr. Mustafa AYDIN (İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevellî Heyet Başkanı)

Prof. Dr. Yedigâr İZMİRLİ (İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN (Türk Dil Kurumu Başkanı)

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Doç. Dr. Emrah BOYLU (Başkan)

Öğr. Gör. Tansu UĞUR

Öğr. Gör. Fatih ARSLANBAŞ

Öğr. Gör. Ezgi İNAL

Sempozyum Bilim Kurulu

Prof. Dr. Adem İşcan (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet Akkaya (Adıyaman Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Fuat Arıcı (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Göçer (Erciyes Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Yakıcı (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Aliye Uslu Üstten (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Alparslan Okur (Sakarya Üniversitesi)

Prof. Dr. Asuman Akay Ahmed (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Bayram Baş (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. Bilginer Onan (Mustafa Kemal Üniversitesi)

Prof. Dr. Bülent Özkan (Mersin Üniversitesi)

Prof. Dr. Celal Demir (Afyon Kocatepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Cengiz Alyılmaz (Uludağ Üniversitesi)

Prof. Dr. Derya Yaylı (Pamukkale Üniversitesi)

Prof. Dr. Dinçay Köksal (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Prof. Dr. Eva Csaki (Budapeşte Pazmany Peter Üniversitesi)

Prof. Dr. Fahri Temizyürek (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Fatma Açık (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Fatma Bölükbaş Kaya (İstanbul-Cerrahpaşa Üniversitesi)

Prof. Dr. Fulya Topçuoğlu Ünal (Dumlupınar Üniversitesi)

Prof. Dr. Gıyasettin Aytaş (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Grażyna Zajac (Jagiellon Üniversitesi)

Prof. Dr. Hakan Ülper (Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)

Prof. Dr. Halit Karatay (Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi)

Prof. Dr. Hasan Bağcı (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi)

Prof. Dr. Hülya Pilancı (Anadolu Üniversitesi)

Prof. Dr. İbrahim Gültekin (Kırıkkale Üniversitesi)

Prof. Dr. İhsan Kalenderoğlu (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. İlhan Erdem (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Kemalettin Deniz (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Latif Beyreli (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Mahir Kalfa (Hacettepe Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Ali Akıncı (Rouen Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Kara (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Muammer Nurlu (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Muhammet Yelten (İstanbul AREL Üniversitesi)
Prof. Dr. Muhsine Börekçi (Erzurum Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Murat Özbay (Kırıkkale Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Cemiloğlu (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Durmuş (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Kurt (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Yıldız (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Prof. Dr. Necati Demir (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Nermin Yazıcı (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Nezir Temur (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Nurettin Demir (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Özay Karadağ (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Sedat Maden (Bayburt Üniversitesi)
Prof. Dr. Selahattin Dilidüzgün (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Serdar Yavuz (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Shen Zhixing Zisu (Zhejiang Uluslararası Çalışmalar Üniversitesi)
Prof. Dr. Suat Urgan (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Şükran Dilidüzgün (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Tazegül Demir Atalay (Kafkas Üniversitesi)
Prof. Dr. Yavuz Kartallıoğlu (Yunus Emre Enstitüsü)
Prof. Dr. Yusuf Avcı (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)
Prof. Dr. Yusuf Doğan (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Abdullah Şahin (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet Benzer (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet Başkan (Hitit Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet Koçak (Medeniyet Üniversitesi)
Doç. Dr. Ali Türkel (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Arif Çerçi (Gaziantep Üniversitesi)
Doç. Dr. Arzu Çevik (Bartın Üniversitesi)

Doç. Dr. Başak Uysal (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Behice Varışoğlu (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
Doç. Dr. Bekir İnce (Medeniyet Üniversitesi)
Doç. Dr. Bekir Kayabaşı (Adıyaman Üniversitesi)
Doç. Dr. Bilge Ayrancı (Aydın Adnan Menderes Üniversitesi)
Doç. Dr. Burcu Şentürk (Bartın Üniversitesi)
Doç. Dr. Celal Varışoğlu (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
Doç. Dr. Celile Eren Ökten (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Demet Kardaş (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Deniz Melanlıoğlu (Kırıkkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Derya Yıldız (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Doç. Dr. Dilek Ceran (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Doç. Dr. Efecan Karagöl (Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi)
Doç. Dr. Elif Aktaş (Alanya Keykubat Üniversitesi)
Doç. Dr. Emine Akyüz (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Erol Ogur (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Esin Yağmur Şahin (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)
Doç. Dr. Esra Karakuş Tayşi (Dumlupınar Üniversitesi)
Doç. Dr. Esra Nur Tiryaki (Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi)
Doç. Dr. Ferhat Ensar (Bursa Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Feyza Altınkamış (Belçika Gent Üniversitesi)
Doç. Dr. Filiz Mete (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Funda Uzdu Yıldız (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Gökçen Göçen (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Doç. Dr. Gülden Tüm (Çukurova Üniversitesi)
Doç. Dr. Halil Erdem Çocuk (Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi)
Doç. Dr. Hatice Altunkaya (Adnan Menderes Üniversitesi)
Doç. Dr. Hatice Fırat (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Doç. Dr. Hulusi Geçgel (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)
Doç. Dr. Kadir Kaan Büyükkiz (Gaziantep Üniversitesi)
Doç. Dr. Kübra Şengül (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Marzanna Pomorska (Jagiellon Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet Ali Bahar (Erciyes Üniversitesi)

Doç. Dr. Mehmet Kurudayıoğlu (Hacettepe Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet Yalçın Yılmaz (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet Emre Çelik (Ondokuz Mayıs Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehtap Özden (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)
Doç. Dr. Mesut Gün (Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi)
Doç. Dr. Mete Yusuf Ustabulut (Bayburt Üniversitesi)
Doç. Dr. Muhammet Sani Adıgüzel (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
Doç. Dr. Murat Ateş (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Doç. Dr. Murat Şengül (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Mustafa Altun (Sakarya Üniversitesi)
Doç. Dr. Neslihan Karakuş (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Nevin Akkaya (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Nurşat Biçer (Amasya Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer Tuğrul Kara (Çukurova Üniversitesi)
Doç. Dr. Özlem Ozan (Yaşar Üniversitesi)
Doç. Dr. Remzi Can (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)
Doç. Dr. Salih Uçak (Milli Eğitim Bakanlığı)
Doç. Dr. Salim Pilav (Kırıkkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Sedat Erol (Adıyaman Üniversitesi)
Doç. Dr. Selim Emiroğlu (İstanbul Aydın Üniversitesi)
Doç. Dr. Selma Gülsevin (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Doç. Dr. Serdar Bulut (Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi)
Doç. Dr. Serdar Derman (Necmettin Erbakan Üniversitesi)
Doç. Dr. Serpil Özkan Özdemir (Bartın Üniversitesi)
Doç. Dr. Sezgin Demir (Fırat Üniversitesi)
Doç. Dr. Şükrü Baştürk (Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Talat Aytan (Yıldız Teknik Üniversitesi)
Doç. Dr. Tuncer Can (İstanbul-Cerrahpaşa)
Doç. Dr. Umut Başar (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)
Doç. Dr. Ülker Şen (Gazi Üniversitesi)
Doç. Dr. Yasin Özarslan (Yaşar Üniversitesi)
Doç. Dr. Yusuf Uyar (Gazi Üniversitesi)

Doç. Dr. Zeki Gürel (Gazi Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Ahmet Saçkesen (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Ali Taştekin (İstanbul AREL Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Aslı Fişekçioğlu (Marmara Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Banu Özdemir (Dumlupınar Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Betül Bülbül Oğuz (Manisa Celal Bayar Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Burak Tüfekçioğlu (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Fatih Kana (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Gözde Demirel (İstanbul Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Gülşah Durmuş (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Gürkan Moralı (Erciyes Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Hasan Mesut Meral (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Hayrettin Parlakyıldız (Kıbrıs İlim Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Kürşat Kara (Bayburt Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Murat Lüleci (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Necmettin Özmen (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Nuray Kayadibi (Kırıkkale Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Osman Özdemir (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Özlem Bayrak Cömert (Gazi Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Serpil Ersöz (Manisa Celal Bayar Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Taşkın Soysal (Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi)

Dr. Öğretim Üyesi Yakup Alan (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Dr. Cansu Aksu Raffard (Yaşar Üniversitesi)

Dr. Cihat Burak Korkmaz (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Dr. Duygu Ak Başoğlu (İstanbul-Cerrahpaşa Üniversitesi)

Dr. Erol Barın (Emekli Öğretim Üyesi)

Dr. Haluk Güngör (Gazi Üniversitesi)

Dr. Kerim Sarıgül (Gazi Üniversitesi)

Dr. Kürşat Yorgancı (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Dr. Latif İltar (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

Dr. Mustafa Özgün Harmankaya (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Dr. Önder Çangal (Gaziantep Üniversitesi)

Dr. Selman Arslanbaş (Kıbrıs İlim Üniversitesi)

Dr. Sercan Halat (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)

Dr. Tarık Demir (Gazi Üniversitesi)

Dr. Vedat Halitoğlu (Alanya Keykubat Üniversitesi)

Dr. Yusuf Mete Elkıran (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)

Sekretarya

Öğr. Gör. Ali Durmuşcan
Öğr. Gör. Banu Kolcuoğlu
Öğr. Gör. Belemir Tün
Öğr. Gör. Burcu Erdem
Öğr. Gör. Cansu Aksu Raffard
Öğr. Gör. Cihad Demir
Öğr. Gör. Cansu Bayraktaroğlu
Öğr. Gör. Dilek Keskinici
Öğr. Gör. Eda Çakar Polat
Öğr. Gör. Ezgi Sönmez
Öğr. Gör. Fatmanur Konak
Öğr. Gör. Gülcan Kaldırım
Öğr. Gör. Gülşah Arici
Öğr. Gör. Hasan Seyda Ataizi
Öğr. Gör. İbrahim Kaplankiran
Öğr. Gör. İlayda Engin
Öğr. Gör. Kardelen Şendoğdu
Öğr. Gör. Kübra Başkaya
Öğr. Gör. Meryem Şahin
Öğr. Gör. Miray Çilekçi
Öğr. Gör. Özge Tan
Öğr. Gör. Özge Yılmaz
Öğr. Gör. Selin Odacı
Öğr. Gör. Sema Çiçek
Öğr. Gör. Şeyma Gözüoğlu
Öğr. Gör. Ufuk Sezer Kaynak

PELİN GÜNEŞ'İN KÖŞE BUCAK SAFRANBOLU HİKAYESİNİN B1 SEVİYESİNDE

UYARLANMASI

*Öğretim Görevlisi Melishan Yaman
Antalya AKEV Üniversitesi
mels0657@gmail.com*

*Yüksek Lisans Öğrencisi İrem Aydın
Milli Eğitim Bakanlığı
iremuysall@gmail.com*

ÖZET

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan metinler öğrenme temelinde bulunan 4 beceri ile birlikte aktarımda özgün şekliyle yahut öğretileceği dil seviyesine uyumlu hale getirilmiş sadeleştirilmiş şekliyle mi kullanılmadır sorusu üzerinde birçok görüş bulunmaktadır. Dil öğretiminde kullanılan metinlerin beceri temelli incelenmesinin sadece ileri düzeydeki dil öğrencileri tarafından yapılması gerekir. Temel ve orta düzeydeki dil öğrencilerinin okuma faaliyetlerinin asıl temel amacı anlama dayalıdır. Düzey olarak temel ve orta düzeydeki öğrenciler yazınsal metne hâkim olabilmek için dilsel yeti ve artalan(önceden edinilmiş bilgi) bilgisine sahip değillerdir. Bu çalışmanın amacı metin dil bilimsel çerçevede Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde anlama ve okuma becerisinin kazandırılması ve kazanılan bu becerinin gelişmesi amacı ile sadeleştirilmesidir. Çalışmada yapılan sadeleştirme işlemi öncesinde, yazınsal bir metnin seçilmesi, seçilen bu metni metin-dilbilimsel ölçütler çerçevesinde buna bağlı kalınarak çözümlenmesi ve bu şekilde bilimsel bir nitelik kazandırma amaçlanmıştır. Bu bağlamda, Pelin Güneş'in kültürel miras serisine ait "Köşe Bucak Safranbolu" adlı eseri, ilk olarak metinsellik ölçütlerinden "bağlaşıklık" ve "bağdaşıklık" ölçütlerine bağlı kalınarak çözümlenmiş ve ardından yine söz konusu ölçütlerle birlikte yabancı dil olarak Türkçe öğrenen B1 seviyesindeki öğrenciler için sadeleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, B1 Seviyesi , Sadeleştirilmiş Metin, Yazınsal Metin

DİL ÖĞRETİMİNDE DİJİTAL MATERYALLER: “YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ KELİME ÖĞRETİM AFİŞLERİ” ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Mehmet Miçooğulları

Siirt Üniversitesi

mehmetmicoogullari2@gmail.com

ÖZET

Dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgını, örgün eğitimin yanı sıra yaygın eğitimi de sekteye uğratmıştır. Bu tür gelişmelere hazırlıksız yakalanan ülkeler uzaktan eğitime yönelse de süreç içerisinde yaşanan sıkıntılar, eğitimdeki dijital dönüşümün ne denli önemli ve gerekli olduğunu göstermiştir. Eğitimde yaşanan böylesi sıkıntı(lar), her koşulda erişilebilir bir eğitimin ne kadar önemli olduğunu da ayrıca gözler önüne sermiştir. Dil öğretimi de salgından payını almış ve uzaktan eğitim zorunlu hale gelmiştir. Günümüzde uzaktan eğitim tam anlamıyla terk edilememiş; salgın kurallarının gevşetilmesi ile birlikte hibrit eğitim modeli kullanılarak hem örgün hem de yaygın eğitime devam edilmiştir. Dil öğretimini gerçekleştiren kurumları da etkileyen salgın, geliştirdikleri alternatif kaynaklar ile dil öğretimini sekteye uğratmayacak şekilde çalışmalarına devam etmektedir. Söz gelimi Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine aracılık eden Yunus Emre Enstitüsü (YEE), hazırladığı ve istifadeye sunduğu dijital kaynaklar ile dil öğretimini aksatmamaya gayret etmiştir.

Fişleme tekniğinin kullanıldığı bu çalışmanın amacı, YEE tarafından yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde faydalanılabilecek, A1 düzeyinde (yaklaşık) 600 kelimeyi içeren, 25 adet afişten oluşan tematik kelime öğretim materyalini tanıtmak ve değerlendirmektir. Enstitü ana sayfasında yer alan “Yayınlar/Türkçe Öğretim Materyalleri” sekmesi aracılığıyla ulaşılabilen afişler; temalarla ilintili sözcük, eylem ve kısa cümlelerden oluşmaktadır. Kaynağın YEE internet sitesi üzerinden açık erişime sahip olması, ilgililerin ve(ya) öğrencilerin diledikleri zaman kaynağa ulaşabilir olmasını sağlamaktadır. Elektronik araçlarla rahatlıkla temin edilebilen yardımcı materyalin, bu açıdan zaman ve mekân kısıtlamasına uymadan öğretimdeki paydaşlardan biri haline gelebileceği düşünülmektedir. Dil öğretiminin dijital örneklerinden biri sayılan ve sözcük öğretiminde önemli bir paydaş olduğu düşünülen afişlerdeki bazı sözcüklerin yanlış yazımı, sözcüklerin tekrar ve ifadelerin eksik kullanımı, görsel-obje eşleştirmelerinde birtakım hatalı yerleştirmelerin olması materyalin yeniden gözden geçirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yunus Emre Enstitüsü, kelime öğretimi, dijital materyal, kelime öğretimi afişleri.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE PARAGRAF YAZMADA TEKNOLOJİ KULLANIMI

*Doç. Dr. Esra Nur Tiryaki
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
etiryaki@mku.edu.tr*

*Yüksek Lisans Öğrencisi Hilal Zini
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
zini.hilal@yandex.com*

ÖZET

Teknoloji, teknik bilginin eğitimle birleştiği bir kavramdır. Bu kavramın dil öğretiminde kullanılması ile birlikte becerilerin kalıcılığı ve etkinliği artmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretiminde yazma süreci; alfabe, kelime, cümle ve metin aşamalarından oluşmaktadır. Paragraf, cümlelerden oluşan metni oluşturan en önemli birimlerden birdir. Öğrencilerin paragraf öğretimi öncesindeki öğrenimlerini tamamladıktan sonra doğru metinler kurabilmeleri adına paragraf kavramını öğrenmeleri gerekir. Bu kavramı öğretmek ve öğrencinin kendi yazısında doğru paragraflar kurabilmesini sağlamak amacıyla çeşitli etkinliklerden faydalanılmalıdır. Bu etkinlikler sayesinde öğrenci paragrafın ne demek olduğunu, özelliklerini, uyulması gereken kuralları ve bunun gibi birçok unsuru öğrenir. Bu sayede doğru paragraflar oluşturur ve anlam bütünlüğü olan bir metin elde etmiş olur. Bu çalışmanın amacı, Yabancılara Türkçe Öğretiminde paragraf yazma becerisini Mindmaster programı ile geliştirmektir. Araştırma betimsel tarama modelindedir. Çalışmada veri toplama aracı olarak Tok (2015)'in paragraf türleri sınıflandırması (açıklayıcı, betimleyici, süreç, benzerlik/zıtlık, neden/sonuç, öyküleyici, düşünce) kullanılarak yazılımla birlikte öğretim etkinlikleri oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, yazma becerisi, paragraf yazma, Türkçe eğitimi.

FLİPGRİD UYGULAMASININ YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANIMI

Yüksek Lisans Öğrencisi Rabia Gizem Tuncay

Dokuz Eylül Üniversitesi

gizemtuncayy123@gmail.com

Doç. Dr. Funda Uzdu Yıldız

Dokuz Eylül Üniversitesi

funda.uzdu@deu.edu.tr

ÖZET

Teknolojik gelişmeler sayesinde hızla değişen ve gelişen alanlardan biri de eğitim öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği alan olmuştur. Bilinen sınıf modelinin ve klasik öğretim tekniklerinin ana hedeflerinden uzaklaşmadan pek çok yenilik ve bilgi dahil edilerek bu faaliyetler günümüzde bu şekilde gerçekleşmektedir. Dünyamızın yaşadığı salgına bağlı pandemi koşullarında da bu etkileşimin artışı oldukça hızlanmıştır. Bu çalışma genelde dil öğretiminde özelde ise yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Flipgrid uygulamasının kullanımını, alanyazında dil öğretimi açısından etkilerinin sunulduğu çalışmaları sunarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bir uygulama olarak nasıl kullanılabileceğini tartışmayı amaçlamıştır. Bu amaca yönelik olarak öncelikle Flipgrid uygulaması tanıtılmış, alanyazındaki çalışmaların bulgularına yer verilmiş ve günümüz dijital öğretim dünyasının da sıklıkla kullandığı tersyüz eğitim etkinlikleri, farklılaştırılmış eğitim ve zenginleştirilmiş içerikler açısından da ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Flipgrid, tersyüz eğitim, farklılaştırılmış öğretim, yabancı dil olarak Türkçe.

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE TÜRK DÜNYASI İLE ORTAK SÖZ VARLIĞININ TÜRK DÜNYASINDAN GELEN ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRENİM SÜREÇLERİNE ETKİSİ

Öğretim Görevlisi Dr. İlknur Bayrak İşcanoğlu

Gazi Üniversitesi

ilknuriscanoglu@gazi.edu.tr

ÖZET

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi son dönemlerde oldukça önemli hâle gelmiştir. Türkiye'ye Türkçe öğrenmek için dünyanın dört bir tarafından öğrenciler gelmekte, Türkçe Dünyada ve Türkiye'nin pek çok şehrindeki pek çok dil merkezinde öğretilir olmuştur. Küreselleşen dünyada Türkçe de artık dünyanın iletişim sağladığı ortak diller arasına girmeye başlamıştır. Özellikle son dönemlerde Arap ülkeleri, Balkan ülkeleri, Afrika ülkeleri ve Türk Dünyası ile yapılan hem ekonomik hem siyasi hem de kültürel anlaşmalar Türkçeyi bu ülkeler arasında önemli bir dil hâline getirmiştir. Türkçe artık bir dünya dilidir ve pek çok ülke tarafından da öğrenilmeye devam edeceği görülen bir gerçektir. Bu sebeple Türkçenin farklı ülkelerde ve kültürlerde öğrenilmeye ve öğretilmeye başlanması Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde farklı materyaller geliştirilmenin yollarını açmış ve özellikle farklı ana dillerine sahip öğrencilerin bu özelliklerinin dikkate alınarak farklı program, metod ve materyallerin geliştirilmesinin gerekliliği gündeme gelmeye başlamıştır. Bu çalışmada Türk Dünyasından (Azerbaycan, Kırgızistan, Kazakistan) Gazi Üniversitesi TÖMER'e, Türkçe öğrenmek için gelen öğrencilerin kendi ana dilleri ile Türkçe arasındaki ortak söz varlığının öğrenciler ile yapılan görüşmeler neticesinde öğrencileri Türkçe öğrenme süreçlerinde olumlu veya olumsuz ne ölçüde etkilediği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, öğretim, Türk Dünyası, ortak, söz varlığı

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE A2 VE B1 DÜZEYLERİNDE YAZMA BECERİSİNİN YÖNERGELİ YAZMA YÖNTEMİYLE GELİŞTİRİLMESİ

Öğretim Görevlisi Şirin Kübra Yağmur

Ankara Medipol Üniversitesi

yagmursirinkubra@gmail.com

Öğretim Görevlisi Şeyma Yıldız

Ankara Medipol Üniversitesi

yldzseyma6@gmail.com

Öğretim Görevlisi Burcu Şahin Çorbacıoğlu

Ankara Medipol Üniversitesi

corbaciogluburcu@gmail.com

ÖZET

Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisinden biri olan yazma becerisi, anlatmaya dayalı bir dil becerisidir. Öğrenme sürecinin takip edilip dil yanlışlarının kontrol edilmesini sağlayan yazma becerisi, dinleme, okuma ve konuşma gibi diğer dil becerileriyle gelişen en önemli dil becerilerinden biridir. Dil öğretiminde genellikle konuşma becerisinin ön plana alınıp yazma becerisinin ev ödevleri gibi sınıf dışı etkinliklerle geri plana atılması, öğrencilerin yazma becerilerinin gelişimini engellemektedir. Dinleme ve okuma gibi anlamaya dayalı dil becerilerine kıyasla öğrencilerin zorlandığı ve ilerlemenin oldukça yavaş olduğu yazma becerisinde, öğrencilerin düzeylerine uygun hazırlanan ders etkinlikleri ve araç-gereçlerle yazma becerisi daha iyi geliştirilebilmektedir. Bu çalışmada, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmeye yönelik olarak ortaya konulan “yönergeli yazma” yöntemi açıklanmış ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2 ve B1 kuru öğrencilerine uygulanan yönergeli yazma çalışmaları üzerinden öğrencilerin yazma becerilerindeki gelişimleri incelenmiştir. Ankara Medipol Üniversitesi Türkçe Hazırlık biriminin hazırladığı muafiyet sınavı sonuçlarına göre A2 ve B1 kuruna yerleştirilen ve altı hafta boyunca yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere, altı haftanın sonunda yeni bir yönergeli yazma çalışması yaptırılmıştır. Bu çalışma ile muafiyet sınavları karşılaştırılarak öğrencilerin dil bilgisi, bağlaç kullanımı, sözcük seçimi/kullanımı, yazım ve noktalama, sayfa düzeni bakımından gelişmeleri incelenmiştir. Öğrencilerin yönergeli yazma yöntemiyle ilgili görüşleri alınarak çalışmaya eklenmiştir. Altı haftalık eğitimin sonunda, öğrencilerin özne-nesne-yüklem uyumsuzluğu gibi söz dizimi yanlışlarının azaldığı, bağlaç kullanımında ilerlemelerin olduğu ve miktar bildiren ifadelerden sonra çoğul ekinin

kullanımı gibi Türkçenin yapısına aykırı kullanımların azaldığı tespit edilmiştir. Fakat ana dillerinde olmayan sesleri yazarken yaptıkları yanlışların dışında fiilimsi kullanırken yapılan hatalar ve iyelik eklerinde görülen yanlışların kısmen de olsa devam ettiği görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yazma Becerisi, Yönergeli Yazma, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KÜRESEL DENEYİMLER

*Prof. Dr. Hülya Pilancı
Eskişehir Teknik Üniversitesi
hpilancianadolu.edu.tr*

*Öğretim Görevlisi Dr. Olcay Saltık
Anadolu Üniversitesi
osaltik@anadolu.edu.tr*

*Öğretim Görevlisi Dr. Sevgi Çalışır Zenci
Anadolu Üniversitesi
sevgicalisir@anadolu.edu.tr*

ÖZET

Yabancı dil öğrenme ihtiyacı insanlık tarihi kadar eskidir. Dil öğrenmenin çok çeşitli nedenleri vardır. Bunların çoğunun uzun süredir devam eden mitlere dayandığını söyleyebiliriz. Dil öğretiminin temel gerekçeleri de bunlara bağlı olarak gösterilmektedir. Bunun yanı sıra dil öğrenme ihtiyacının, öğretme gerekçelerinin ve öğretim metotlarının tarihi sürece bağlı olarak geliştiğini, değiştiğini görmekteyiz. Günümüzün, giderek daha fazla birbirine bağlanan ve birbirine bağımlı hâle gelen dünyasında ise yabancı dil yeterlilikleri, dünyayla daha hızlı ve anlamlı bir şekilde etkileşim kurma fırsatı veren hayatî bir beceridir. Bu beceri aynı zamanda, küresel anlamda rekabetin ve başarının da anahtarıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için son yıllarda geliştirilen politikalar ve kurumlarımızın katkıları çok önemlidir. Ancak bir dilin tanıtımı ve farkındalığının yükselmesi için küresel olarak da olanakların, uluslararası çeşitli protokollerin değerlendirilmesi önemlidir. Özellikle yeni teknolojiler uluslararası iletişimi sınırsız hâle getirmiş ve işbirliğini kolaylaştırmıştır. Ayrıca e-öğrenme, sınırlar ötesine ve büyük kitlelere dil öğretimi için de uygun bir alan olarak geliştirilmiştir. Online dil öğretimi, teknolojik gelişmeleri en hızlı tüketen bir alan hâline gelmiştir. Bu çalışmada, Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin küresel alanlara taşınmasının önemi ve katkıları; bir online dil öğretim sisteminin kurulması amacıyla, yürütücü olarak geliştirdiğimiz “ELBEP: Eliminating Language Barriers in European Prisons Through Open and Distance Education Technology” ve Filistin Üniversitelerinde, bir online dil öğretim sisteminin geliştirilmesi için ortak olarak katıldığımız “An e-Learning Initiative that Bridges Educational and Socio-Political Gaps” başlıklı uluslararası projelerdeki deneyimlerimiz üzerinden ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dil öğretiminde uluslararası projeler

ANADİLİ ARAPÇA OLAN BİREYLERİN TÜRKÇE ÖĞRENİRKEN SESLİ HARFLERİN KULLANIMINDA KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

*Yüksek Lisans Öğrencisi Manal Şerkavi
Kocaeli Üniversitesi
manalsharqawi36@gmail.com*

*Öğretim Üyesi Dr. Hülya Çevirme
Kocaeli Üniversitesi
hulya.cevirme@gmail.com*

ÖZET

Bu çalışma, anadili Arapça olan ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin, ünlü harflerin kullanımında karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve bu sorunlara çözüm önerileri sunmak amacıyla ele alınmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada; öğrencilerin yaptığı hataların nedenleri, alfabe sorunu ve anadili ile ilgili özelliklerin Türkçe öğrenmelerine yansımaları gibi hususlar araştırılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması metodu kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Ürdün üniversitesi ve İbn Haldun Üniversitesi dil merkezi ile Başakşehir Halk Eğitim merkezinde A1, A2, B1, C1 düzeyinde Türkçe öğrenen 9 Arap öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubun seviyesine uygun olarak Yunus Emre Enstitüsü'nün hazırladığı "Türkçe Öğreniyorum" serisinden iki kitap seçilmiş ve her iki kitaptan birer metin kullanılmıştır. Öğrencilerin yazma ve seslendirmede yaptıkları hataları tespit etmek amacıyla metinler dört öğrenciye dikte yöntemiyle yazdırılmış ve daha sonra aynı metinler kendilerine tekrar okutturulmuştur. Buna ek olarak 5 öğrenciye yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen bulgular öğrencilerin, ünlü harflerin (a,e,o,ö,ü,u,ı,i) seslendirilmesinde ve yazılmasında seviyelerine göre bunları ayırt etmede zorlandıklarını göstermiştir. Buna göre başlangıç seviyesindeki öğrenciler (u,ü) (ı,i) (a,e) (o,ö) seslerini, orta seviyedeki öğrenciler ise (o,ö) (u,ü) seslerini ayırt etmede zorlanmışlardır. Dolayısıyla bu durumun, öğrencilerin yazma ve konuşmasını olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen verilerin sonucunda ise başlangıç düzeyindeki öğrencilerin, (a,e,o,ö,ü,u,ı,i) harflerini seslendirmede ve yazmada zorlandıkları, ileri düzey öğrencilerinin ise (ö,ü) harflerini seslendirmede zorlandıkları ancak yazmada hiç zorlanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın sonunda bu sorunu en aza indirmek amacıyla 5 etkinlik önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, alfabe sorunu, ünlü harflerin sesletimi, yazma, konuşma, anadilin öğrenmeye etkisi.

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ ALANINDAKİ LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALARDA KAMU DİPLOMASİSİ

Öğretim Görevlisi Dr. Tarık Demir
Gazi Üniversitesi
tarikdemir@gazi.edu.tr

ÖZET

Kamu diplomasisi Leanord (2002, s.8) tarafından diğer ulusların, kültürlerin ve halkların gereksinimlerini anlama, mesajın aktarılması, hatalı algıların düzeltilmesi ve ortak amaçlar için uygun ortamların bulunmasını kapsayan ilişki kurma yöntemi olarak tanımlanmıştır. Özel (2021, s. 1), kültürel diplomasi ve eğitim diplomasisini kamu diplomasisinin bileşenleri olarak açıklar ve kamu diplomasisini karşılıklı ilişki inşa etme, anlayış oluşturma yoluyla ülke ve toplumlar arası çatışmaların azaltılarak uzun soluklu ilişkiler geliştirme çabası olarak tanımlar. Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğretimi de alt başlıkta eğitim ve kültür diplomasisi üst başlıkta ise kamu diplomasisi faaliyetidir. Çalışma kapsamında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanını kamu diplomasisi faaliyeti olarak ele alan lisansüstü çalışmalar incelenerek mevcut durum analiz edilmiştir. Türk diline, kültürünün mevcut ve muhtemel hedef kitlesine yönelik çeşitli kamu diplomasisi faaliyetleri yürütülmektedir. Türkçeyi ve Türk kültürüyle ilgilenen yabancılar başta olmak üzere, kaynak kültür olarak Türk kültürüne ve ana dili olarak Türkçeye tam hâkimiyeti söz konusu olmayan kişiler (diasporadaki kişiler) kamu diplomasisi faaliyeti olarak Türkçe öğretiminin hedef kitlesini oluşturmaktadır. Kamu diplomasisi üst başlığı altındaki bu faaliyetler özelde kültürel diplomasi ve eğitim diplomasisi olarak ele alınmaktadır. Eğitim ve kültür çalışmaları diplomasi faaliyetleri bakımından ülkelerin yumuşak gücünü teşkil eden muhtevası geniş, kapsayıcı, kapsamlı kavramlardır. Kalın (2011, s.7) ince güç olarak tanımladığı yumuşak gücün muhtevasını ve birim elemanları olarak nitelediği kültür, sanat, mimari, eğitim sistemi, demokrasi, insan kalitesi, bilim ve teknoloji faaliyetleri, kültürel zenginlik, tarihsel birikim, diplomatik gelişmişlik ve refah seviyesi ile açıklar. Yukarıda anılan hedef kitlelere yönelik Türkçe öğretimi eğitim içeriklerinde, Kalın (2011) tarafından birim eleman olarak adlandırılan bu unsurların hemen hepsini barındırır, bunları işler, bu birim elemanlardan beslenir ve bunları beslediği bir döngü oluşturur. Bu döngüdeki eğitim kavram alanı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini de içerir ancak Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğretiminin bir diplomasi faaliyeti olarak görülmesi ve bu bakışla ele alınması diğer dillerle kıyaslandığında oldukça yenidir. Bu durum alanyazına da yansımaktadır. Çalışma betimsel tarama modeli yoluyla alanyazındaki mevcut durumu ortaya koyarak alanda yapılacak çalışmalara yönelik bir perspektif oluşturmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: yabancı dil, Türkçe, diplomasi, kamu diplomasisi, lisansüstü

ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRENİMİNDE DİJİTAL UYGULAMALARI KULLANIMI VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM KARŞISINDAKİ TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (LİSE DÜZEYİ AVCILAR İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Öğretmen Nazan Yasan

Milli Eğitim Bakanlığı

nznysn37@gmail.com

Öğretmen Okan Nurcan

Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Günümüzde teknolojinin gelişim hızına yetişme konusunda zorluk yaşasak da birçok alanda teknolojik gelişmeler fazlasıyla söz sahibi olmuştur. Bu gelişim yaptığımız en küçük rutin bir işte bile kendisini göstermektedir. Alışveriş yapmak, eğitim almak, eğitim vermek, iletişim kurmak bunların en basit örnekleridir. Bu durum beraberinde birçok olumsuz sonucu getirmekle birlikte, inanılmaz bir konfor alanı sağlamaktadır. Zamandan tasarruf edip, minimum hareketle maksimum bilgiye ulaşmamızı sağlayarak hayatımızı kolaylaştırmaktadır. Teknoloji insanların gündelik hayatları başta olmak üzere yaşamlarını kolaylaştırmaya yönelik yardımcı araç ve gereçlerin üretilmesi, bilimsel bilginin yaşama uyarlanması anlamına gelmektedir. Bu alandaki “ilerleme” insan hayatı üzerinde çeşitli etkiler yaratmaktadır. Teknolojik dönüşüm kültürel dönüşüme de sebep olmuştur. Bilgiye ulaşma araçlarımız diğer alanlarda olduğu gibi değişime uğramıştır. Problem çözme yeteneklerimizi geliştirerek teknoloji, dijitalleşmeyi tüm hayatımızda yaygınlaştırmıştır. Dil öğretimi bu alanlardan birisidir. Bilgisayar, tablet ve telefonlarda bulunan uygulamalar sayesinde her yaş grubuna yönelik programlara ulaşmak mümkündür. Sık tekrar yapılmasına olanak tanıyan bu uygulamalar, nerede olursanız olun, bir dokunma mesafesinde uygulamalardır. Dil öğretiminin yanında öğrenimi de bu bağlam içerisinde yer almaktadır. Çeşitli yazılımlar ve gerek mobil gerekse web tabanlı uygulamalar kendi ana dilleri dışında dil öğrenmek isteyen kişilere yardımcı olmaktadır. Bu çalışmada İstanbul Avcılar İlçesi evrenindeki liselerde eğitim gören uluslararası öğrencilerin Türkçe öğreniminde kullandıkları dijital uygulamalar ve bu uygulamaların son yıllardaki dönüşümüne yönelik tutumlarının yanı sıra düşünceleri de araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Dönüşüm, Dijital Öğrenme, Türkçenin Dijitalleşmesi, Dijital Uygulamalar

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİCİLERİNİN YABANCI DİL ÖZYETERLİLİKLERİ VE YABANCI DİL ÖĞRENME TUTUMLARI

*Öğr. Gör. Sabriye Özdeniz Böcek
Bartın Üniversitesi
sozdeniz@bartin.edu.tr*

ÖZET

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında öğretici yeterlikleri ile ilgili araştırmalar çoğunlukla mesleki yeterlilik, teknolojik yeterlilik ve alan bilgisi yeterliliği üzerine yoğunlaşmıştır. Bu öğretici yeterliliklerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanının daha çok uygulama sahasında öğretimin sağlıklı bir şekilde tamamlanması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Öğreticinin bir yabancı dili bilme veya öğrenebilme konusu ise öğreticinin kişisel olarak yabancı dil öğretimi konusunda tecrübe ve beceri kazanması ile ilgilidir. Herhangi bir yabancı dili iyi derecede öğrenebilmiş olmakla Türkçeyi yabancı dil olarak öğretebilme arasında bir bağlantı olup olmadığı bu çalışma ile tespit edilmek istenmektedir. Bunun yanında öğretmenlerin yabancı dil öğrenmeye karşı tutumları da belirlenmek istenmektedir. Bu çalışma ile yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin yabancı dil yeterliliklerini ve yabancı dil öğrenmeye karşı tutumlarını belirlemek amaçlanmaktadır. Bu bilgiler ışığında yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerinin yabancı dil bilmesinin alandaki olumlu ve olumsuz etkileri belirlenmek istenmektedir. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin yabancı dil yeterliklerini ve dil öğrenmeye karşı tutumlarını tespit edebilmek için nitel araştırma yöntemlerinden anket araştırması kullanılacaktır. Anket araştırmasının sonucunda elde edilen verilere göre öğreticinin yabancı dil yeterliliği, bilinen yabancı diller, yabancı dil öğrenme amacı, yabancı dil öğrenme isteği, dil öğrenmeye karşı tutumu ve yabancı dil öğrenmenin öğreticiye olumlu ve olumsuz etkileri hakkında görüşleri doğrultusunda değerlendirmeler yapılacaktır. Elde edilen verilere göre yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan öğretmenlerin yabancı dil bilgileri, yabancı dil öğrenme yeterlilikleri ve bu yeterliliğin öğretici olarak kendilerine katkıları hakkında değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil, dil öğretimi, Türkçe öğretimi, öğretici yeterlilikleri

SADELEŞTİRİLMİŞ METİNLERİN ANALİZİ: FAKİR BAYKURT- BARIŞ ÇÖREĞİ ÖRNEĞİ

*Yüksek Lisans Öğrencisi Cüneyt Şimşek
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
cuneytsimsek08@gmail.com*

*Doç. Dr. Funda Öрге Yaşar
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
fundaorge@comu.edu.tr*

ÖZET

Bu çalışma, Fakir Baykurt'un "Barış Çöreği" adlı hikâyesinin özgün hâliyle sadeleştirilmiş hâlini nitel ve nicel açıdan karşılaştırmayı amaçlamaktadır. "Barış Çöreği" hikâyesinin hangi seviyeye yönelik olduğunun belirlenmesi amacıyla yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında görev yapan 25 alan uzmanının görüşüne başvurulmuştur. Alan uzmanlarından gelen dönütlere göre hikâyenin B1 seviyesine uygun olduğu görüşü ortaya çıkmış ve hikâye sezgisel yaklaşım ve yapısal yaklaşım anlayışlarına göre A1 ve A2 seviyelerine uygun olarak sadeleştirilmiştir. Sadeleştirme işleminden sonra A1 ve A2 seviyeleri için elde edilen metinlerle özgün metin; *TS Corpus* ile *Ateşman Okunabilirlik İndeksi*'nden yararlanılarak sözcük sayısı, benzersiz sözcük sayısı, kısa sözcük sayısı (5 harften kısa), cümle sayısı, ortalama sözcük uzunluğu, ortalama cümle uzunluğu, ilk 1.000'deki kelime sayısı, ilk 2.000'deki kelime sayısı, ilk 3.000'deki kelime sayısı, okunabilirlik indeksi puanı, mecaz anlamlı ifadelerin sayısı ve dilbilgisi yapıları bakımından analiz edilerek karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sadeleştirilmiş metin, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, Ateşman Okunabilirlik İndeksi, TS Corpus.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KİTAPLARINDA TÜRK KADINI İMGESİ: İSTANBUL KİTABI A1 ve A2 ÖRNEĞİ

*Öğretim Görevlisi Dr. Aslı Fişekcioğlu
Marmara Üniversitesi
aslifisekcioglu34@gmail.com*

ÖZET

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde kullanılan müfredat ve materyaller öğrenenlerin bildirişimsel dil yeterliliklerinin oluşumunda ve gelişiminde oldukça önemli bir yere sahiptir. Fakat öğrenenlerin dil düzeylerine göre söylemsel yeterliliklere ulaşmalarında, hedef dile ait kültürel içeriğin aktarılması da gerekmektedir. Bunun yanı sıra herhangi bir dilin yabancı dil olarak öğretimi bir kültürel diplomasi aracı olduğundan, Türkçe öğrenme süreci, öğrenenlerin önceden Türkler hakkında oluşturdukları basmakalıp, doğruluğu kanıtlanmamış kültürel imgelerin doğrularıyla yer değiştirmesi açısından önemli bir fırsat olarak değerlendirilebilir. Bu çalışmanın amacı İstanbul Türkçe Öğrenme Seti A1 ve A2 ders kitaplarında Türk kadını imgesini araştırmaktır. Nitel araştırma yöntemi ve doküman analizi kullanılarak yapılan araştırmada okuduğunu anlama, dinlediğini anlama, yazma ve konuşma dil becerilerini geliştirmek için kullanılan metinlerde ve dil bilgisi öğretimi için hazırlanmış cümlelerde kadın imgesi araştırılmıştır. Ayrıca adı geçen kitapta yer alan kadın fotoğrafları da incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, anne figürü ile bağdaştırılmış olan Türk kadını imgesi tartışmaya açılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, kültürel imgeler, kültür aktarımı.

ÇOCUKLARA YABANCI/İKİNCİ DİL ÖĞRETİMİNDE KODLAMA: SCRATCH

UYGULAMALARI

*Öğretim Görevlisi Ezgi İnal
İstanbul Aydın Üniversitesi
ezgiinal1@aydin.edu.tr*

ÖZET

Çocuklara yabancı/ikinci dil öğretiminin kendine özgü nitelikleri bulunmaktadır. Bu özellikleriyle çocuklara yönelik ders tasarımları sınıfa uygun dil öğretimi yöntemleri, çocuğa görelilik ilkesi ve çocukların yaş gruplarına göre ihtiyaçları kapsamında gerçekleştirilmektedir. Böylece çocukların yabancı/ikinci dil derslerinden daha çok yararlanmaları; yaparak, yaşayarak ve eğlenerek öğrenme süreçleri gerçekleştirilebilmektedir. Bu çalışma, 21. Yüzyıl eğitiminin önemli bir parçası haline gelen “kodlama” uygulamaları ile yabancı/ikinci dil öğretilebileceğine yönelik bazı öneriler sunmaktadır. Kodlama, çocukların yaratıcılık, problem çözme, plan yapma, tasarım gibi önemli özelliklerin geliştirilmesini destekleyici özel bir alandır. Bu nedenle söz konusu alan ile yabancı/ikinci dil öğretimi kazanımlarının ortak noktada buluşturulması çocuklara yönelik tasarlanan yabancı dil derslerinin niteliğini artırıcı bir unsur olarak düşünülmektedir. Bu kapsamda nitel araştırma olarak tasarlanan bu çalışmada literatür taraması yapılmış MIT(Massachusetts Institute of Technology) tarafından geliştirilen Scratch uygulamasının özellikleri çerçevesinde söz konusu özelliklerin çocuklara yabancı/ikinci dil öğretimine nasıl entegre edileceğine yönelik bir çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Scratch, yabancı dil, ikinci dil, çocuk, kodlama

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE Z KİTAP İNCELEMESİ: YENİ İSTANBUL A1 (TEMEL DÜZEY) ÖRNEĞİ

*Yüksek Lisans Öğrencisi Salahattin Öztürk
İstanbul Aydın Üniversitesi
salahattinozturk@stu.aydin.edu.tr*

*Yüksek Lisans Öğrencisi Melisa Ecrin Bolatkol
Mersin Üniversitesi
melisaecrinbolatkol@gmail.com*

ÖZET

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte yabancı dil öğrenmek daha kolay hale gelmiştir. Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısı da günden güne artış göstermektedir. Bu talepler uzaktan eğitimle daha iyi karşılanabilmektedir. Dil öğretiminde, ders kitapları en önemli materyal olarak kabul edilmektedir. Günümüzde dünyayı etkisi altına alan COVID-19 sürecinden dolayı uzaktan eğitim daha yaygın hale gelmiştir. Dolayısıyla teknolojik tabanlı öğrenme materyallerine duyulan ihtiyaç artmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bu ihtiyaçlar zenginleştirilmiş kitaplarla (z-kitap) karşılanabilmektedir. Ders ve çalışma kitapları etkileşimli hale getirilerek öğrencilere sunulmaktadır. Bu sayede öğrenciler bir okutmaya ihtiyaç duymaksızın dil öğrenebilmekte ve bireysel öğrenme kazanımları elde edebilmektedir. Bu kitaplardan biri de İstanbul Üniversitesinin hazırladığı Yeni İstanbul z-kitabıdır. Basılı haldeki çalışma kitabı etkileşimli hale dönüştürülmüştür. Bu çalışmanın amacı, Yeni İstanbul z-kitap uygulamasını incelemektir. Bu doğrultuda seçilen alt başlıklar; kayıt süreci, platform, internet gereksinimi, dosya boyutu ve taşınabilirlik, kullanıcı deneyimleri ve etkinlik şablonlarıdır. Bu amaçlar doğrultusunda elde edilen sonuçlarla bir takım önerilerde bulunulmuştur. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesine başvurulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre; uygulamanın avantajları ve dezavantajları olduğu görülmüştür. Avantajlara bakıldığında; platformun HTML5 ile tasarlanması her cihazda girilmesini kolaylaştırmakta, telefon ve tabletlere uygulama olarak yüklenebilmekte, dosya boyutunun düşük olması uygulamayı kullanışlı hale getirmekte ve 12 farklı etkinlik şablonuyla etkinliklerin monotonlaşmadığı görülmektedir. Dezavantajlarına bakıldığında ise; erişimin ücretli ve sınırlı olduğu, masaüstü bir uygulamaya sahip olmadığı, çevrimdışı çalışabilme özelliğinin bulunmadığı ve etkinliklerde anında geri bildirim verilmediği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Zenginleştirilmiş Kitap (Z-Kitap), Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENME VERİMLİLİĞİNİ ETKİLEYEN ÖĞRETMEN DAVRANIŞ VE ÖZELLİKLERİ

*Yüksek Lisans Öğrencisi Ayşe Genç
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
ayse.gnc96@gmail.com*

*Doç. Dr. Bahadır Gülbahar
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
bahadir.gulbahar@ahievran.edu.tr*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenme verimliliğini etkileyen öğretmen davranış ve özelliklerini tespit etmektir. Durum çalışması yöntemli nitel bu çalışmanın evrenini, 2021-2022 akademik yılında resmi üniversitelerin Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrenciler ve yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretim elemanları oluşturmaktadır. Çalışmanın katılımcılarını ise bu evrenden amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle belirlenen yirmi öğrenci (bir Türkçe öğretim merkezinde Türkçe öğrenen en az A2 seviyesindeki öğrencilerden seçilmiş) ve on öğretim elemanı (bir Türkçe öğretim merkezinde görev yapan) oluşturmaktadır. Öğrencilerden veriler, odak grup görüşmesi yöntemiyle, öğretim elemanlarından ise bireysel görüşme yöntemiyle toplanmıştır. Çalışmanın verileri içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonunda, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenme verimliliğini etkileyen öğretmen davranış ve özellikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, öğrenme, öğrenme verimliliği.

YABANCI ÖĞRENCİLERE TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR (ANKARA ÖRNEĞİ)

*Yüksek Lisans Öğrencisi Aylin Güneri
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
aylinguneri88@gmail.com*

*Prof. Dr. Fulya Topçuoğlu Ünal
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
fulyatopcuoglu@gmail.com*

ÖZET

Bu çalışmada, ana dili Türkçe olmayan yabancı öğrencilerin Türkçe öğretiminde karşılaştıkları temel sorunları ortaya çıkarmak hedeflenmiştir. Araştırmanın amacı ile uyumlu olarak yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması seçilmiştir. Bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullarda, sınıflarında yabancı öğrencilerin bulunduğu sınıf öğretmenleri ile araştırmanın çalışma grubu oluşturulmuş; Ankara ilinden 10 sınıf öğretmeni ile görüşülmüştür. Öğretmenlerin ortalama 15'er yıl çalışma süreleri mevcuttur. Verileri toplamak amacıyla görüşme formu hazırlanmıştır. Çalışma doğrultusunda öğretmenler ile bireysel ve yüz yüze görüşmeler yapılmış, 9 adet açık uçlu soru ile çalışmaya yön verilmiştir. Ortaya çıkan verilerin çözümlenme ve analiz süreçlerinden sonra üç ana temaya ulaşılmıştır: Temel sorunlar, Türkçe dersine ilişkin sorunlar, bu sorunlara yönelik çözüm yolları. Bu üç temaya bağlı olarak beş kategori ortaya çıkmıştır: İşleyiş ile ilgili sorunlar, iletişim ile ilgili sorunlar, uyum ile ilgili sorunlar, program ile ilgili sorunlar, kaynaklar ile ilgili sorunlar, öğretmenler tarafından geliştirilen temel sorun çözme yolları. Çalışma sonrasında, ana dili Türkçe olmayan öğrencilerin, ana dili Türkçe olan öğrenciler ile aynı eğitim programına tabi oldukları, öğretmenlerin bireysel olarak yabancı öğrenciler ile iletişime geçmeden önce herhangi bir eğitim programına katılmadıkları, yabancı dil hususunda öğrencilerin sorunlarını çözmeye yönelik ayrıntılı bir bilgi birikimine sahip olmadıkları ve kendilerince temel çözüm yolları geliştirdikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Öğrencilere Türkçe Öğretimi, Türkçe Öğretimi, Türkçe Öğretiminde Sorunlar, Öğretmen Görüşleri, Ankara Örneği

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE HARMANLANMIŞ ÖĞRENME YAKLAŞIMINA GÖRE DERS KİTABI TASARIMI: OXFORD NEW HEADWAY ÖRNEĞİ

*Doktora Öğrencisi İsa Gündoğdu
Gazi Üniversitesi
gundogdu-55@hotmail.com*

ÖZET

21. yüzyıl her alanda olduğu gibi eğitim alanında da değişimi ve yenilenmeyi zorunlu kılmıştır. Öğretmen merkezli yaklaşım yerine öğrenciye rehberlik eden ve öğrenciyi merkeze alan bir eğitim yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yüzyılın getirdiği dijital yeniliklerle de daha kişiselleştirilmiş ve etkileşimli eğitim öğretim ortamları hazırlanmıştır. Eğitim öğretimi sınıf dışına taşıyan, çevrim içi platformda öğrencinin özerk çalışmasını destekleyen, mekân ve zaman sınırlarını ortadan kaldıran bir yaklaşım benimsenmektedir. Eğitim öğretim sürecinde temel başvuru kaynağı olan ders kitaplarının da bu yaklaşım doğrultusunda tasarlanması gerektiği düşünülmektedir. Harmanlanmış öğrenme olarak adlandırılan bu yaklaşım hem öğrenci hem de öğretmen için birçok yarar sağlamaktadır. Harmanlanmış öğrenme, yüz yüze eğitimin çevrim içi öğrenme materyalleriyle zenginleştirilmesidir. Çalışmada, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için harmanlanmış öğrenme modeline göre bir ders kitabı tasarımı önerilmiştir. Nitel araştırma tekniklerinden doküman analizi kullanılan bu çalışmada ilk olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında en sık kullanılan Gazi Yabancılar İçin Türkçe, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe, İzmir Yabancılar İçin Türkçe, Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe, Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim Türkçe eğitim setleri incelenmiştir. İncelenen eğitim setlerine yönelik bir durum tespiti yapıldıktan sonra İngilizce öğretiminde otuz yıldan fazla kullanılan ve son baskısı harmanlanmış öğrenme yaklaşımına göre tasarlanan Oxford New Headway (5.baskı) incelenmiştir. Yapılan inceleme sonunda Oxford New Headway eğitim setinin, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında ders kitabı tasarımı için model olabileceği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: harmanlanmış öğrenme, yabancılar Türkçe öğretimi, ders kitapları, Oxford New Headway, ders kitabı tasarımı.

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN DERS KİTAPLARINDAKİ OKUMA METİNLERİNİN ÖZGÜNLÜK AÇISINDAN İNCELENMESİ: İSTANBUL VE NAVIGATE DERS KİTAPLARI ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Doktora Öğrencisi Eda Toraman Ünal

Gazi Üniversitesi

edatrmn@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretimi için hazırlanan ders kitaplarında yer alan okuma metinleri özgünlük (otantiklik) açısından incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmada dil öğrencileri için hazırlanan, iki farklı dilin B1 düzey ders kitaplarında okuma becerilerini artırmaya yönelik özgün metin türlerine ne kadar yer ayrıldığı, okuma metinlerinin Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Çerçevesinde belirtilen kıstaslara uygunluğu, metinlerin özgün (otantik) olup olmadığı incelenmiştir. Ayrıca kullanılan metinlerdeki kültürel öğeler üzerinde durulmuş ve karşılaştırmalı olarak bir sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Türkçe öğretiminde kullanılan okuma metinlerinin okuma temel becerisinin gelişimi kapsamında Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Çerçevesinde yer alan ölçütler göz önünde bulundurularak metinlerin özgünlük açısından daha nitelikli hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu sayede alana katkıda bulunulacağı düşünülmektedir. Çalışmada Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Çerçevesinde yer alan ölçütler gözetilerek okuma temel becerisinin gelişimine katkı sağlayacağı düşünülen önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe'nin Öğretimi, Okuma metinleri, Diller için Ortak Başvuru Metni, Özgünlük (otantiklik).

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE A1 VE A2 DÜZEYLERİ İÇİN GÖREV TEMELLİ SÖZCÜK ÖĞRETİM ETKİNLİKLERİ

*Doç. Dr. Murat Elmalı
İstanbul Üniversitesi
muratelmali1@gmail.com*

*Doktora Öğrencisi Meral Yıldırım
İstanbul Üniversitesi
meralyildirim.33@gmail.com*

ÖZET

İletişim, en genel ve basit tanımıyla, kişiler arası duygu, düşünce ve bilgi alışverişidir. Anlaşılma dayanan bu müteakiliyet sürecinin var olmasının temelinde yatan unsur dildir. Dil, birey-toplum ilişkisi ve dolayısıyla toplum-toplum ilişkisinin de şekillenmesinde öncüdür. Bu sebeple dil öğretimi insan unsurunun olduğu her yer ve her anda önemli olmuştur. Ana dili ediniminin yanı sıra yabancı dil öğrenim ve öğretimi küreselleşen dünyaya ayak uydurmanın en temel ve pratik yolu olmuştur. Dil öğretim metotları ve tarihçesi bütünsel açıdan ele alındığında hedef dilin öğretimi dil bilgisi, dört temel dil becerisi olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma, sözcük öğretimi ve kültür aktarımını içermektedir. Sözcük öğretimi temel bir beceri alanı olarak görülmesi bile beceri alanları, dil bilgisi ve kültür aktarımı içerisine dâhil edilmesi gereken en önemli dil öğretim unsurlarından birisidir. Bu bağlamda, bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılan İstanbul, İzmir, Yeni Hitit ve Yedi İklim A1 ve A2 düzeyi ders kitapları sözcük öğretim çalışmalarının sıklığı ve görev temelli dil öğretimine uygunluğu açısından ele alınmıştır. İnceleme sonunda, yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılan ders kitaplarındaki sözcük kısımları revize edilerek Avrupa Ortak Başvuru metninin esas aldığı görev temelli dil öğretim yöntemine uygun A1 ve A2 düzeyleri için sözcük öğretim etkinlik önerisinde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe, Avrupa Ortak Başvuru Metni, Görev Temelli Dil Öğretimi, Sözcük Öğretimi

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN KURSIYERLERİN YAZMA HATALARININ İNCELENMESİ: SURİYE GÜVENLİ BÖLGE ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Ahmet Zeki GÜVEN
Akdeniz Üniversitesi
ahmetzekiguven@hotmail.com

Öğr. Gör. Ömer YİĞİT
Yunus Emre Enstitüsü
oy54708@gmail.com

ÖZET

Divanü Lügatit Türk'ten günümüze tarihi süreç içerisinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde farklı yollar izlenmiştir. Başlangıçta çeşitli eserler ve dil setleri vasıtasıyla izlenen yollar, özellikle ülkemizde son elli yıllık süreçte devlet üniversitelerinin bünyesinde kurulan dil merkezleri ile özel dil merkezleri aracılığıyla devam etmiştir. Günümüzde devlet bünyesinde hizmet veren Yunus Emre Enstitüsü öncülüğünde gerek yurt içinde gerekse yurt dışında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi faaliyetleri devam ettirilmektedir. Enstitünün yurtdışında faaliyetlerini yürüttüğü ülkelerden biri de Suriye'dir. 2011 yılından bu yana Suriye'de devam eden savaş, bölge halkının büyük çoğunluğunun Türkiye ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya göçüyle devam etmektedir. Bugün Türkiye, uluslararası hukuka bağlı kalarak kendi sınır güvenliğinin sağlayabilmek amacıyla Suriye'nin kuzeyinde güvenli bir bölge oluşturmuştur. Afrin, El Bab, Azez gibi şehirlerde Yunus Emre Enstitüsü bölge halkından gönüllülere kur başına 100 Türk lirası gibi sembolik bir ücretle Türkçe öğretmekte, buradaki eğitim merkezlerinin hocalarını da üniversitelerin eğitim fakülteleri ve edebiyat fakültelerinin ilgili alanlarından mezun olanlar içerisinde yaptıkları sınavla göndermektedir. Bu çalışmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil becerilerinden yazma becerisi üzerinde durulmuştur. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin yazma çalışmalarındaki hataların incelendiği bu çalışmada öğrencilere iki hafta üst üste örnek bir yazma etkinliği yaptırılmış, ardından bu çalışmalar araştırmacılar tarafından incelenerek kursiyerlerin yazma becerisinde en çok hangi konularda sorun yaşadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Daha önce alanyazında Türkiye'de yaşayan Suriyelilerin yazma becerileriyle ilgili çalışmalar göze çarpmakla birlikte Suriye'de yaşayan Suriyeliler üzerine bir çalışma yapılmamış olduğu düşünüldüğünde çalışmanın orijinal ve alana katkı sağlayıcı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yazma becerisi, güvenli bölge, dil öğretimi, Türkçe öğretimi.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE MİZAHIN İŞLEVLERİ

Doktora Öğrencisi Yasmin Terzioğlu

Hacettepe Üniversitesi

yasi_roza@hotmail.com

ÖZET

Mizah kavramı, içeriğinde gülmeyi barındırdığından insanların varoluşuyla beraber doğduğu bilinmektedir. Mizah, gerek hayatın her alanında gerekse sanat ve edebiyatta kullanımı itibarıyla yaşanan hakikate karşı farklı bir bakış açısıyla bakabilen, sorgularken aynı zamanda gülümseten, gülümsetmeyle birlikte düşündüren, düşündürme ile dikkatleri muhtelif noktalara çekebilen bir anlatım biçimidir (Alay, 2019: 22). Mizahi yapılar, sözlü edebiyatta anlatmaya dayalı türlerle kendini gösterirken yazılı edebiyatla birlikte roman, öykü, şiir gibi edebi türlerinde de farklı biçimlerde kendine yer buldu. Mizahi yapıların aktarımı, temelde edebi türler aracılığıyla ana dili eğitimi ve yabancı dil öğretimi sonucunda gerçekleşmektedir. Türkçeyi yabancı bir dil olarak öğrenen öğrenciler, dili salt dil bilgisi kavramlarıyla öğrenmediği araştırmalarla sabittir. Öğrenci, öğrendiği dili çeşitli yaşam alanlarında kullanabilmeli, bu dille iletişim kurabilmeli, Türkçeyi ana dili olarak kullananların düşünce dünyasına nüfuz edebilmelidir. Dolayısıyla sadece resmi durumlarda değil, gülme eylemini içerecek durumlar söz konusu olduğunda da öğrenci bu duruma iştirak edebilme yetisini kazanabilmeli. Diğer bir deyişle öğrenci iletişimsel yeti konusunda kendini geliştirmelidir. Öğrencinin iletişim kurması sınıf ortamında başladığı bilindiğine göre mizahi unsurlarla tanışması da ders esnasında olacaktır. Stroud ve Aboundan, dil sınıfı öğrencileri için mizahın faydalarından bahsederken şu noktalara temas etmiştir: Mizah; öğrenci kaygısını düzeyini azaltır, hatırlamayı kolaylaştırır, öğrenci katılımını artırır, öğrenmeyi keyifli hâle getirir, rahat bir sınıf atmosferi yaratır, dersleri daha ilginç hâle getirir ve öğrencileri kendilerini ifade etme konusunda teşvik eder. Bunun yanında sınıftaki rahatsız edici durumları azalttığı ve olumlu bir öğrenme ortamı oluşturduğunu söyler, mizahın ikinci bir dilde kendilerini ifade etmeye çalışmaktan korkan veya gergin olan öğrencilere ulaşmada da etkili bir yol olduğunu ifade eder (Aboundan, 2009: 97,98; Stroud, 2013: 74). Bu durumda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinde mizahın işlevlerinin bilinmesi ve ders ortamına taşınması önem arz etmektedir. Ders içeriğinin planlanmasında, temel dil becerilerinin kazanılmasında büyük rol oynayan ders kitapları ve diğer ders materyalleri dil öğretimi sürecinde başat durumdadır. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders materyallerinde roman, öykü, şiir gibi edebi türlerin yanında; modern ve geleneksel tiyatro türlerinde, resim, karikatür ve müzikte

mizahi unsurların tespit edilmesi, dil öğretimindeki ve kültür aktarımındaki işlevleri açısından öneminin vurgulanması ve eleştirel bakış açısıyla yorumlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, mizah unsurları, mizahın işlevleri.

FRANSA'DAKİ SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINCA UYGULANAN TÜRKÇE EĞİTİMİ SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÖNERİLEN ÇÖZÜMLER

*Yüksek Lisans Öğrencisi Reyhan Ballı
Yıldız Teknik Üniversitesi
balli.reyhan@gmail.com*

*Prof. Dr. Bayram Baş
Yıldız Teknik Üniversitesi
bayrambas@gmail.com*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Fransa'nın Paris şehrinde Türkçe dersi yürüten sivil toplum kuruluşlarında Türkçe dersi süresince karşılaşılan sorunları tespit etmek ve bu sorunlara çözüm önerileri sunmaktır. Fransa'daki Türk göçmenlerle ilgili yapılan çalışmaların günümüze kadar Türk asıllı öğrencilerin sivil toplum kuruluşlarında aldıkları Türkçe eğitimlerinin incelemesine ilişkin olmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu çalışma var olan boşluğu doldurmak açısından oldukça önemlidir. Bu araştırma, iç içe geçmiş tek durum çalışması ile desenlenmiş nitel bir çalışmadır. Bu araştırmanın inceleme nesnelere, Fransa'nın Paris şehrinde bulunan sivil toplum kuruluşları, bu kuruluşlarda kullanılan eğitim programları ve materyalleri oluşturmaktadır. Çalışmanın grubuna, Fransa, Paris'te bulunan DİTİB ve Milli Görüş (CIMG) öğretmenleri, sivil toplum kuruluşlarındaki Türkçe derslerine katılan 8-15 yaş grubundaki 15 öğrenci ve bu öğrencilerin velileri dâhil olmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak görüşme ve doküman incelemesi kullanılmış, veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmada, sivil toplum kuruluşlarında yürütülen Türkçe öğretme sürecine yönelik bulgular sunulmuştur. Sivil toplum kuruluşlarında verilen Türkçe dersi esnasında karşılaşılan sorunlar; “müfredata, ders materyallerine ve öğretim programına, öğretmen seçimine, ders işlenişine, öğretmen, öğrenci ve veli iletişimine ve öğrencilerin konuşma dili olarak Fransızca'yı seçmesine bağlı sorunlar” kategorileri altında bulgulanmıştır. Araştırmada kategorilendirilmiş sorunlara yönelik olarak öğretmen, öğrenci ve velilerce sunulan çözüm önerileri de aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fransa'da Sivil Toplum Kuruluşları, Fransa'da Türkçe Eğitimi, İki Dillilik, İki Dillilere Türkçe Öğretimi

ÇOCUKLARA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETMEK: ÖĞRETMENLERİN METAFORİK ALGILARI

*Öğretim Görevlisi Dr. Yunus Emre Çekici
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
yecekici@atu.edu.tr*

ÖZET

Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, görece yeni bir uygulama alanıdır. Son yıllarda ortaya çıkan çeşitli toplumsal, ekonomik ve politik gelişmeler, çocukların da Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmelerini gerektirmiştir. Öyle ki hem yurt içinde hem de yurt dışında, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen çocukların sayısı günden güne artmaktadır. Verimli ve nitelikli bir eğitim için çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin doğasının, özgün koşullarının, olanak veya olanaksızlıklarının aydınlatılması gerekmektedir. Bu kapsamda deneyim sahibi öğretmenlerin görüşleri, araştırmacılar için önemli bir veri kaynağıdır. Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretime ilişkin öğretmenlerin sahip oldukları metaforların incelenmesi, bu alanın özgün yanlarının belirginleştirilmesine, öğretmenlerin deneyim, gözlem ve algılarının anlaşılmasına katkı sunabilir. Bu araştırmanın amacı, çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretime ilişkin öğretmenlerin sahip olduğu metaforları tespit etmektir. Nitel modeldeki bu araştırma, fenomenoloji desenindedir. Çalışma grubu, Adana’da PIKTES projesinde görev yapan, çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde deneyim sahibi 126 öğretmenden oluşmaktadır. Veriler, 2018 yılında bir hizmet içi eğitim kursu sırasında toplanmıştır. Çalışma grubundan, çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretime ilişkin benzetme yapımları ve bu benzetmelerini gerekçelendirmeleri istenmiştir. Katılımcılar, görüşlerini yazılı olarak ifade etmiştir. Veriler nitel içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiş, temalar ve kategoriler tablolar aracılığıyla sunulmuştur. Ayrıca doğrudan ve dolaylı aktarımlarla öğretmenlerin metaforları örneklendirilmiş, karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Öğretmenlerin metaforik algıları, “yenilik”, “zorluk”, “titizlik/dikkat”, “aşamalılık/plan”, “zaman/sabır”, “rehberlik/yardım” ve “kültürler arası iletişim” olmak üzere yedi ayrı temada incelenmiştir. Araştırmanın, son yıllarda önemli bir ivme kazanan çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki çalışmalara kuramsal bir tartışma zemini sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, öğretmen, metafor, algı.

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ELEKTRONİK KİTAPLARIN KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ: Z-KİTAP VE CENİBOOK ÖRNEĞİ

*Öğretim Görevlisi Uğur Özbilen
Akdeniz Üniversitesi
ozbilenugur@gmail.com*

*Doç. Dr. Ahmet Zeki Güven
Akdeniz Üniversitesi
ahmetzekiguven@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Günümüzde yaşanan dijital dönüşüm gündelik hayatın her alanında kendisini hissettirmeye başlamıştır. Sağlık, ticaret, ulaşım ve eğitim gibi birçok alanda bu hızlı değişime şahit olmaktayız. Bu alanlardaki değişikliklere bakıldığında eğitim bu alanlar arasında en çok değişikliğin yaşandığı alanlardan biridir. Özellikle 2020 yılında dünyayı etkilemeye başlayan küresel Covid-19 salgınıyla beraber eğitim alanında kullanılan materyaller, yetiştirilen öğretmenler, hazırlanan programlar ve eğitim ortamları yoğun bir dijitalleşmeye maruz kalmıştır. Eğitim çatısı altında bulunan dil öğretimi de derslerin yapılış biçimi, sınıf ortamları ve derslerde kullanılan materyaller açısından dijital dönüşümden yoğun bir şekilde etkilenmiştir. Dil öğretiminin önemli materyallerinden biri olan ders kitapları da diğer materyaller gibi bu durumdan etkilenmiş ve farklı yapıya sahip elektronik kitaplara dönüşmeye başlamışlardır. Yeni bir yapıya sahip bu kitapların incelenmesi, eksikliklerinin giderilmesi, daha işlevsel hâle getirilmesi de önem arz eden bir konudur. Bu düşünceden hareketle bu araştırmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında kullanılan ve iki yayın evine ait olan elektronik kitapları karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırma durum çalışması deseni ile desenlenmiştir. Elektronik kitaplar içerik ve kullanılabilirlik açısından Doğan (2018)'in araştırmasında belirlediği sekiz başlık altında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Araştırmanın verileri doküman incelemesi tekniği ile elde edilmiştir. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, elektronik kitaplar, z-kitap ve cenibook.

KÜLTÜREL UYUM DERSLERİNİN KÜLTÜRLERARASI ETKİLEŞİME ETKİSİ

*Öğretim Görevlisi Betül Göktas
Bartın Üniversitesi
betulgoktas89@gmail.com*

*Öğretim Görevlisi Öykü Mercan
Bartın Üniversitesi
oyku.mercan@gmail.com*

ÖZET

Dil öğretimi; sesten kültüre, selamlaşmadan karmaşık bir konuda sunum yapmaya, jest ve mimiklerden vurgu ve tonlamaya kadar birçok etkeni içinde barındıran bir süreçtir. Aşamalı ve sarmal biçimde ilerleyen öğretimde etkileşim, iletişimsel dil öğretimi açısından oldukça önemlidir. Dilin kültürel öğeleri içermesi, kaynak dil ile hedef dilin temsilcilerinin kültürlerarası etkileşimini de beraberinde getirmektedir. Nitekim “Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (CEFR)”nin 2018 yılında yayımlanan tamamlayıcı cildinde de dil öğrencisi iletişimde aracı kavramıyla tanımlanmış; bu kavramın çoğul dilli-kültürlü öğretim ortamını daha kaliteli hâle getirecek kucaklayıcı bir kavram olduğu ifade edilmiştir. Türkiye’de eğitim gören ve heterojen gruplarda Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğrenen uluslararası öğrencilerin hem öğretim ortamında hem de yaşadıkları şehirlerde kültürel şok ve mikro saldırganlık gibi kavramlarla karşı karşıya kalması mümkündür. Öğrenciler, hedef dilin ana dili olarak konuşulduğu bir ortamda hem hedef dili geliştirmek ve aktif olarak kullanmak için hem de kültürlerarası uyumsuzluğu ortadan kaldırıp o toplumun birer üyesi olarak kabul görmek için toplumun kültürünü bilmeye ihtiyaç duymaktadır. Öğrenciler her ne kadar hedef dilin konuşulduğu ortamda dili öğrenseler de bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak uyum sorununu çözmede yeterli olmayabilir. Bu nedenle öğrencilerin günlük yaşamlarını kolaylaştırmak, hedef kültür ile kaynak kültür arasındaki uyumsuzlukları en aza indirmek, dil öğretimini desteklemek için kültürel malzemelerden yararlanılması gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkçeyi yabancı/ikinci dil olarak öğrenen uluslararası öğrencilerin yaşadıkları kültürel uyumsuzlukları ortadan kaldırmak amacıyla çevrim içi ve yüz yüze sınıflarda yapılan kültürel uyum derslerinin, öğrencilerin dil öğrenimine etkisini incelemektir. Çalışmanın evrenini Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen uluslararası öğrenciler, örneklemini ise Bartın Üniversitesi TÖMER’de kurslara katılan uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Kültürel uyum derslerinin, öğrencilerin kültürlerarası uyumsuzluğunu gidermeye etkisini tespit etmek amacıyla bir görüş formu hazırlanmıştır. Elde edilen veriler, derslerin kültürlerarası etkileşimi destekleyip desteklemediği ve öğrencilerin hedef dilin konuşulduğu ortamdaki sosyal yaşamına etkisi açısından değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, kültürlerarası etkileşim, kültürel uyum, uluslararası öğrenci

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE MOBİL UYGULAMALAR: DİJİTALLEŞMENİN NERESİNDEYİZ?

Prof. Dr. Bahadır Gücüyeter
Atatürk Üniversitesi
bahadir@atauni.edu.tr

Arş. Gör. Mülkiye Ezgi İskender
Atatürk Üniversitesi
ezgi.iskender@atauni.edu.tr

ÖZET

Dijitalleşme, genelde eğitim-öğretim, özelde ise yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında öğrencilerin öğrenme süreçlerini desteklemesi, iyileştirmesi ve geliştirmesi beklenen bir niteliği haizdir. Bu kapsamda tasarlanan bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde mobil uygulamaların incelenmesi ve öğrenciler açısından kullanımlarının değerlendirilmesidir. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden açıklayıcı durum çalışması deseni kullanılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde mobil uygulamalar temelinde dijitalleşmenin araştırıldığı bu çalışmanın veri kaynakları, doküman inceleme ve öğrenci görüşmelerinden oluşmaktadır. Veri kaynaklarının analiz edilmesi için betimsel ve içerik analizinden faydalanılmıştır. İlk aşamada uygulama marketlerinde yer alan mobil uygulamalardan indirilme sayısı/popülerliğine göre 10 uygulama seçilmiş ve betimsel olarak uygulamaların içerikleri analiz edilmiştir. Bu uygulamalar, temel olarak hangi becerilere hitap ettikleri, hedef kazanımlar bağlamında uygulamaların nitelikleri, ara yüzleri ve kullanımları, ölçme-değerlendirme açısından özellikleri bakımından ele alınarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında öğrencilerden Türkçe öğrenirken kullandıkları mobil uygulamaları değerlendirmeleri ve uygulamalardan beklentilerini aktarmaları istenmiştir. Görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular üzerinde içerik analizi yapılmış kod, kategori ve temalara ayrılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde mobil uygulamalar çerçevesinde yapılan bu araştırmadan öne çıkan sonuçlar arasında öğrencilerin ekseriyetle sözlük uygulamalarını kullandıkları, diğer uygulamalar hakkında yeterince bilgi sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Öte yandan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine geliştirilen uygulamaların çok boyutlu, temel dil becerilerine dayalı öğretim anlayışını karşılama noktası yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlar bağlamında gelecekteki araştırmalar ve geliştirilecek mobil uygulamalar için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, dijitalleşme, mobil uygulamalar, nitel araştırma yöntemi

TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜ DERS KİTAPLARININ SÖZ VARLIĞI UNSURLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

*Yüksek Lisans Öğrencisi Tuba Nur Katı
Yıldız Teknik Üniversitesi
tubakat2@gmail.com*

*Prof. Dr. Bayram Baş
Yıldız Teknik Üniversitesi
bayrambas@gmail.com*

ÖZET

Bu çalışmada yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının anadili öğrenimi için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2019 yılında hazırlanan 1-8. Seviye Türkçe ve Türk Kültürü ders kitaplarına ait söz varlığı unsurlarının belirlenmesi ve elde edilen sonuçların öğretime yönelik 1244 kelimelik hedef kelime listesi ile karşılaştırılarak ortaya konulması amaçlanmıştır. Temel nitel bir araştırma olan çalışmada veri toplama aracı olarak doküman incelemesi kullanılmış ve veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmanın inceleme nesnelere MEB Yayınları 2019 1-8. seviye Türkçe ve Türk Kültürü ders kitapları oluşturmaktadır. Veriler ders kitaplarında yer alan dinleme ve okuma metinlerinden elde edilmiştir. Söz varlığı unsurları, kelime hazinesi, deyimler, atasözleri, ikilemeler ve kalıp sözler kategorilerinde incelenmiştir. Ders kitaplarında yer alan metinler bilgisayar ortamına aktarılmış, Simple Concordance 4.07 programı ile her bir kitabın kelime listeleri oluşturulmuştur. Kelimeler şekil ve anlam bakımından incelenmiştir. Sayılar ve tarihler kelime olarak kabul edilerek yazı ile ifade edilmiştir. Kelime analizleri yapılırken, ayrı yazılan birleşik kelimeler ve tarihler “+” ile; özel isimler “*” ile işaretlenmiştir. Metinlerdeki kesme işaretleri kaldırılarak çekim ekleri, kelimelerdeki olumsuzluk ekleri, kalıcı isim yapanlar dışındaki sıfat ve zarf fiil ekleri silinmiştir. Eş sesli kelimeler açıklamaları ile belirtilmiştir. Kelime listeleri “Microsoft Excel” programı yardımıyla birleştirilerek öğretime yönelik 1244 kelimelik hedef kelime listesi ile karşılaştırılmıştır. Yapılan işlemler sonucunda 59974 toplam kelime, 7873 farklı söz varlığı unsuru elde edilmiştir. Bu söz varlığı unsurlarının 262’si deyim, 11’i atasözü, 143’ü ikileme, 37’si kalıp söz, 1430’u özel isimdir. %2,29 oranında kelime tüm kitaplarda kullanılmıştır. Bu kelimeler toplam sıklığın %40,9’una denk gelmektedir. Ders kitaplarındaki kelimeler ve öğretime yönelik 1244 kelimelik hedef kelime listesi karşılaştırılmış ve 884 farklı kelimenin ortak olduğu görülmüştür. Bu durumda tüm kitaplarda ortak kullanılan kelimelerin kullanım sıklığının yoğun olduğu ve ders kitaplarında yer alan söz varlığı unsurlarının öğretilmesi hedeflenen kelime listesi ile örtüştüğü anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe ve Türk Kültürü Ders Kitapları, Söz Varlığı, Hedef Kelime Listesi.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİ ÜZERİNE YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN DİJİTAL OKURYAZARLIK BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Doktora Öğrencisi İzzeddin AYDIN

Pamukkale Üniversitesi

aydizt@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin dijital okuryazarlıkla ilgili olanları; yayınlandığı yıl, yapıldığı üniversite ve enstitü, eğitim düzeyi, konuları, araştırma yöntemleri, araştırma grupları, veri toplama araçları, veri analiz teknikleri açısından incelemektir. Araştırmada, ulusal tez merkezi veri tabanında bulunan, 1995'ten bu yana yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi üzerine yapılan ve dijital okuryazarlıkla ilgili 30 adet lisansüstü tez araştırması araştırmanın nesnesi olarak ele alınmıştır. 1995 tarihinin temel alınmasının nedeni Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle ilgili ilk lisansüstü çalışmanın YÖK Tez'e kaydedildiği tarih olması nedeniyledir. Araştırma nitel araştırma desenlerinden temel nitel araştırma deseniyle oluşturulmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmada verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmada, dijital okuryazarlıkla ilgili olan 30 adet lisansüstü teze ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulardan yola çıkarak yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi üzerine yapılan dijital okuryazarlıkla ilgili olan tezlerin 2016,2019,2020 ve 2021 yıllarında sayıca daha sık yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite bazında ise dijital okuryazarlıkla ilgili tezlerin İstanbul Üniversitesinin, Gazi Üniversitesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinde daha sık gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Enstitülere göre Eğitim Bilimleri Enstitüleri ve Sosyal Bilimler Enstitülerinde dijital okuryazarlıkla ilgili tezlerin daha sık gerçekleştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Dijital okuryazarlıkla ilgili yüksek lisans düzeyinde tezlerin daha sık yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Konuları açısından film, dizi, kısa film, video, çizgi film, reklam konuları ve bilgisayar destekli teknoloji konularının daha sık seçildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma yöntemleri olarak en çok kullanılan yöntemin karma yöntem; çalışma grubu olarak en çok yeğlenen grup "yabancı dil öğrenenler"; veri toplama aracı olarak en çok başarı, tutum, algı, öz yeterlilik vb. testlerinin olduğu; veri analiz tekniği olarak en çok nicel analiz tekniklerinden t-testi ve nitel analiz tekniklerinden içerik analizi tekniğinin kullanıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, Dijital okuryazarlık, Lisansüstü tezler

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETENLERİN METİN UYARLAMAYA/DEĞİŞTİRİME YÖNELİK GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE

*Yüksek Lisans Öğrencisi Şebnemur Çelik
İstanbul Aydın Üniversitesi
sebnemurcelik@stu.aydin.edu.tr*

ÖZET

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metinler araç niteliği taşımaktadır. Metin, dil öğretiminde temel girdi niteliğindedir. Metin, sadece okuma ve dinleme becerisinin değil, yazma ve konuşma becerisinin de gelişimini sağlamaktadır. Ders kitaplarında yer alan metinler dört temel becerinin geliştirilmesinde tek başına yetersiz kalmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin ders dışı metinlere ihtiyacı yadsınamaz bir gerçektir. Öğrencinin, dil öğretim sürecinde başarılı metinlerle desteklenmesi gerekmektedir. Özgün metinlerin, her seviyede sınıf içerisinde kullanılması mümkün değildir. Bu nedenle metinleri, seviyeye uygun hale getirme, özel amaçla kullanma ve beceri bazında düzenlemede uyarlama/değişiklik çalışmalarına sıkça başvurulmaktadır. Bu uyarlamalarda, sezgisel ve yapısal olarak iki temel yaklaşım benimsenmektedir. Sezgisel yaklaşımda, dil öğreticisinin metin uyarlama ile ilgili görüşü önemlidir. Literatürde, öğretmenlerin uyarlamada/değişiklikte en sık sezgileriyle hareket ettikleri bilgisi yer almaktadır. Çalışmada, Yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerin metin uyarlamaya/değişikliğe yönelik görüşleri yer almaktadır. Bu bağlamda, görüşlerini belirlemek üzere iki bölüm halinde bir anket geliştirilmiştir. Anketin birinci bölümü dört sorudan; ikinci bölümü yedi sorudan oluşmaktadır. Anket aracılığı ile 230 kişiye ulaşılmıştır. Çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, ders kitabı dışında metinlere ihtiyaç duydukları, sadece ihtiyaç dahilinde metin üretimi yaptıkları, A1 seviyesinde daha fazla uyarlama çalışmaları yaptıkları, ders kitabındaki metinleri kısmen yeterli buldukları vb metin uyarlamasının/değişikliğinin önemini destekleyen görüşler ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Metin, metin uyarlama/değişiklik, yabancılara Türkçe öğretimi.

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN UKRAYNA KÖKENLİ ÖĞRENCİLERİN SOSYO-KÜLTÜREL FARKLILIK TEMELLİ DİL SORUNLARI VE SORUNLARINA DAİR ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Oksana HUMENIUK

Yıldız Teknik Üniversitesi

oksana_humeniuk2014@ukr.net

Prof. Dr. Bayram BAŞ

Yıldız Teknik Üniversitesi

bayrambas@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Ukrayna kökenli öğrencilerin dil öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve bu sorunlarına yönelik çözüm önerilerini belirlemektir. Tarihi ilişkilerden dolayı Ukrayna'da Türkçe öğrenmeye yoğun talep olduğu bilinmektedir. Ukrayna ve Türk kültürleri arasındaki farklılıklar ve bunların dil öğrenimi üzerindeki etkilerine yönelik yapılan araştırmaların sınırlı olduğu bilinmektedir. Bu çalışma, Ukraynalılara Türkçe öğretenlerin ve Ukraynalı Türkçe öğrencilerinin sorun ve sınırlılıkların nerede olduğunu görmelerine yardımcı olacak ve Ukraynalıların Türkçe'yi daha iyi öğrenmesine rehberlik edecektir. Ayrıca bu araştırma Ukraynalı öğrencilere yönelik olarak hazırlanacak eğitim ortamları, ders materyalleri, ders kitapları, hatta derslerde kullanılacak yöntem ve teknikleri belirleme noktasında ihtiyaç analizi özelliği gösterdiği için sonraki araştırmalara da kaynaklık edecektir. Araştırma, iç içe geçmiş tek durum deseni ile yapılandırılmıştır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Ukrayna kökenli öğrencilerin sosyo-kültürel farklılık temelli dil sorunlarını belirleme sürecinde 18 yaş üzeri Ukraynalı olan ve Türkçe öğrenen öğrenciler çalışma grubuna dâhil edilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak görüşme ve doküman incelemesi kullanılmış, veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmada, Türkçe öğrenen Ukrayna kökenli öğrencilerin karşılaştıkları sosyo-kültürel farklılıklara yönelik bulgular sunulmuştur. Türkçe öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunlar; “dinleme, konuşma, okuma, yazma, motivasyon, Türkiye'de ikamet süresi, Ukrayna ve Türk kültürlerinin farklılığı ve kalıp yargılar” kategorileri altında bulgulanmıştır. Araştırmada kategorilendirilmiş sorunlara yönelik olarak Türkçe öğrenen Ukraynalı öğrencilere ve Türkçe öğrencilerine çözüm önerileri de sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Ukraynalılara Türkçe Öğretimi, Sosyo-Kültürel Farklılıklar, Dil ve Kültür Bağlantısı.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KELİME ÖĞRETİRKEN KULLANILABİLECEK BİR ARTIRILMIŞ GERÇEKLIK UYGULAMASI ÖRNEĞİ:

AURASMA

*Doç. Dr. Mesut Gün
Mersin Üniversitesi
mesutgun07@gmail.com*

*Yüksek Lisans Öğrencisi Duygu Bilgen
Mersin Üniversitesi
dbilgen02@gmail.com*

ÖZET

Teknolojinin ilerlemesi her geçen gün yeni kavramları hayatımıza sokmaktadır. İnsan hayatını kolaylaştırmak için gerçek dünya ile sanal dünyayı bir araya getiren “artırılmış gerçeklik” kavramı bunlarda biridir ve günümüzde sağlık, reklamcılık, mühendislik gibi alanlarda kullanılmaktadır. Gerçek ile sanalı birleştirmesinin yanı sıra etkileşimli bir ortam sağlayan artırılmış gerçeklik, eğitim alanında da gelecek vaat etmektedir. Bu alanda yapılan pek çok araştırma, artırılmış gerçeklik uygulamaları öğrenciler üzerinde olumlu etkilere sahiptir. Aurasma da bu artırılmış gerçeklik uygulamalarından biridir. Bu çalışmanın amacı kelime öğretiminde kullanılabilecek bir araç olan Aurasma’yı tanıtmak, yabancı dil olarak Türkçe öğretenlere derslerinde kullanabilecekleri bir uygulama önermek; böylelikle bilişim teknolojilerini kullanmaya istekli öğrencileri desteklemek, artırılmış gerçeklik konusunda öğrencilerin farkındalıklarını artırmak ve eğitim ortamlarının bilişim teknolojileriyle zenginleştirilmesine yardımcı olmaktır. Çalışma doküman analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonunda artırılmış gerçekliğin ve Aurasma’nın; eğlenceli olma, öğrencilerin motivasyonunu artırma, öğrencilerin aktif katılımını sağlama, öğrenmeyi kolaylaştırma, öğrenilenleri hatırlamaya yardımcı olma, öğrenenlere zaman kazandırma ve soyut konuları somutlaştırma gibi olumlu özelliklerinin yanı sıra kullanımının zor olması ve ders süresinde zaman kaybına neden olması gibi olumsuz özelliklerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma verilerinden hareketle geliştirilen önerilerin ilgili alana katkı sunması umulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Kelime Öğretimi, Artırılmış Gerçeklik, Aurasma

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KÜLTÜR TAŞIYICISI OLAN DEYİM VE KALIP SÖZLERE İLİŞKİN ANİMASYON KULLANIMI

*Doç. Dr. Mesut Gün
Mersin Üniversitesi
mesutgun07@gmail.com*

*Yüksek Lisans Öğrencisi Aslıhan Yurtçu
Mersin Üniversitesi
aslihan yurtcu@gmail.com*

ÖZET

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde deyim ve kalıp sözler dilin kültürel zenginliğini yansıtan en önemli oluşumlardan biridir. İçinde var olunmayan bir dili anlamak o dilin dünyasına yabancı olan insanlar için bir arayış, bilişsel ve psikolojik direnç gerektirir. Farklı toplum ve dil ailelerinden gelen öğrenciler için bu özel yapılar çok boyutlu yapısı nedeniyle ne kadar zor olarak kabul edilse de ikinci dil ediniminde var olmayı destekler niteliktedirler. Teknolojiyle birlikte değişen yabancı dil öğretiminde bireysel farklılıkları dikkate alan, bilgiye erişimde mekân sınırlamasını ortadan kaldıran yeni yönelimlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmanın amacı, kültür taşıyıcısı olan deyim ve kalıp sözlere ilişkin animasyon kullanımının nasıl daha kalıcı olacağını sorgulamak, belli bir bağlamda kullanılması durumunda ne kadar etkili olabileceğini araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda öğretici ve öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan/kullanılan dil animasyonlarına ilişkin çalışmalar incelenmiştir. Araştırmada yaygın olarak tercih edilen nitel araştırma desenlerinden “doküman incelemesi” yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular ışığında deyim öğretiminde animasyon kullanımının kalıcılığı arttırması, zihinde canlandırmayı desteklemesi, motivasyonu sağlaması, dile özgü kültürel arka planları aktarması ve algılanması zor olan ifadelerin anlaşılabilirliğini kolaylaştırması açısından önemli ölçüde etkili olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin gelişimsel süreçlerini desteklemek adına ders kitaplarındaki metinlerin senaryolaştırılarak animasyonlara dönüştürülmesi, öğrencilerin deyim ile kalıp sözlerin önemini anlaması, yaşamın olağan akışında kendi öğrenme yolculuklarında rahat bir alan oluşturması açısından mobil uygulamalar geliştirilmesine ilişkin öneriler sunulmuştur. Araştırmanın alan yazınındaki materyal eksikliğine bir alternatif olması umulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, animasyon, deyim, kalıp söz, kültür

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN DERS KİTAPLARINDA BULUNAN MEKÂNLAR ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof. Dr. İhsan Kalenderoğlu

Gazi Üniversitesi

kihsan@gazi.edu.tr

Öğretim Görevlisi M. Hüseyin Yazıcı

Hitit Üniversitesi

mhuseyinyazici@hitit.edu.tr

ÖZET

Ders kitapları, yeni bir dil öğrenen bireylerin karşılaştığı sistematik bir şekilde ve belirli kazanımları öğretmek amacıyla oluşturulan önemli materyallerden biridir. Bu materyaller hem öğrenme hem de öğretme sürecinde, bireylerin dili daha kolay algılayıp kavramasına, içinde barındırdıkları kazanımlar sayesinde istenilen dil yeterliğine ulaşılmasına katkı sağlamaktadır. Ancak ders kitapları sadece içerisinde dil özelliklerini değil aynı zamanda hedef dile ait kültürel ve coğrafi unsurları da içermektedir. Yeni bir dil öğrenmeye başlayan birey ders kitapları sayesinde o dilin konuşulduğu ülke/ülkeler ve bu ülkelerdeki çeşitli mekânlar hakkında da bilgiler edinmektedir. Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe 1, 2 ve 3 Ders Kitapları, Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 Ders Kitapları ile İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi A1, A2, B1, B2, C1, C2 Ders Kitaplarında yer alan mekânları tespit etmektir. Bu amaçla, kitaplarda bu mekânların ne sıklıkla, hangi kültürel bağlamda, nasıl verildiği ve hangi dil becerisi kapsamında ele alındığı incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmada ders kitaplarında kullanılan mekânlar; öncelikle şehir, semt ve mahalle gibi sınıflandırmalar dikkate alınarak incelenmiş, daha sonra bireylerin günlük hayatta kullandıkları özel, kamusal, mesleki ve eğitim mekânlarının ne derecede işlendiği saptanmıştır. Araştırma sonuçları çalışma devam ettiği için daha sonra belirtilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Ders Kitapları, Ders Kitaplarındaki Mekânlar

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN A2 DÜZEYİNDEKİ OKUMA KİTAPLARININ OKUNABİLİRLİK DURUMLARININ İNCELENMESİ: HAYATIN İÇİNDEN: YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE METİNLER ÖRNEĞİ

*Yüksek Lisans Öğrencisi Ceyda Yaman
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
ceyda.yaman5@gmail.com*

ÖZET

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde ders kitaplarından sonra sıklıkla başvuru alan diğer bir kaynak okuma kitaplarıdır. Okuma kitapları hedef dil öğrencilerinin gerek kolayca ulaşabilmesi gerekse ekonomikliği bakımından sıklıkla tercih ettiği materyaller arasında yer almaktadır. Dolayısıyla dil öğretimi için başvuru alan okuma kitaplarının çeşitli ölçütler göz önünde bulundurularak hazırlanması büyük önem arz etmektedir. Söz konusu ölçütlerden birisi de okunabilirliktir. Okunabilirlik bir metnin zorluk derecesini (kolay, orta, zor vb.) belirlemek için kullanılan sayısal bir veridir. Bu bakımdan okunabilirlik anlaşılabilirlikten farklıdır. Zira okunabilirlik metinlerin niceliksel özellikleri temel alınarak hesaplanırken anlaşılabilirlik metnin içeriğiyle yakından ilgilidir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi için hazırlanan okuma kitaplarının da hedef dil düzeylerine uygunluğunu belirlemede yararlanılmaktadır. Yabancılar için hazırlanan metinlerin okunabilirlik düzeyi hedef dil öğrencisinin dil düzeyinin üstünde olduğunda zor, altında olduğunda ise çok kolay olması öğrenme sürecinde beklenen performansın altında bir sonuç doğurabilir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için hazırlanmış okuma kitaplarının okunabilirlik düzeyi ve sayısını belirlemektir. Doküman incelemesinden betimsel nitelikli tarama modeli kullanılarak incelenen çalışmada bulgular doküman analiziyle elde edilmiştir. Elde edilen bulgularla hikâye kitaplarının okunabilirlik düzeyini tespit etmek için Ateşman Okunabilirlik Formülü (1997) ve Çetinkaya-Uzun (2010) Okunabilirlik Formülü kullanılmıştır. Bu çalışmada Ayfer Kara tarafından yayımlanan, A2 düzeyinde 33 okuma metninden oluşan *Hayatın İçinden* kitabı incelenmiştir. Çalışma sonucunda Ateşman'ın (1997) formülüne göre A2 düzeyi yazılan metinlerin okunabilirlik düzeyi orta iken Çetinkaya-Uzun (2010) formülüne göre A1 düzeyi metinlerin eğitsel düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okunabilirlik, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Okuma Metinleri, Okunabilirlik Formülleri, Çetinkaya-Uzun (2010), Ateşman (1997).

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİ ALANINA YÖNELİK ALGI VE GÖRÜŞLERİ

Araştırma Görevlisi İbrahim Fatih Demirel
Kastamonu Üniversitesi
ifdemirel@kastamonu.edu.tr

Öğretim Üyesi Dr. Burcu Öztürk
Kastamonu Üniversitesi
bozturk@kastmaonu.edu.tr

ÖZET

Çalışmanın amacı, her biri potansiyel bir yabancı dil olarak Türkçe öğreticisi konumunda olan Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü öğrencilerinin lisans eğitiminde aldıkları *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Dersine* (YTÖ) ve bununla bağlantılı olarak *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanına* bakış açılarını ve alana yönelik farkındalık düzeylerini ortaya koymaktır. Zira ülkemizde Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi üzerine odaklanmış lisans programları yoktur. Bu durum İngiltere, Amerika, Fransa, Almanya gibi ülkelerde mevcut olan EFL (English as a Foreign Language), ESL (English as a Second Language), ESOL (English for Speakers of Other Languages), FLE (Français Langue étrangère), DAF (Deutsch als Fremdsprache) gibi programlar dâhilinde farklı bir disiplin olarak çalışılmaktadır. Ülkemizde ise Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimini gerçekleştirecek öğretici ihtiyacı, büyük oranda Eğitim, Fen Edebiyat Fakültelerinin ilgili bölümlerinden mezun olan ana dili olarak Türkçe öğretimi üzerine eğitim almış öğretmenler tarafından karşılanmaktadır. Bu noktada Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü mezunlarının alana yönelik farkındalıkları önem arz etmektedir. Çalışma betimsel araştırma olarak tasarlanmıştır. Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi dersini alacak olan 50 dördüncü sınıf öğrencisi çalışmaya katılmıştır. Veri toplama aracı olarak açık uçlu 10 sorudan oluşan anket kullanılmıştır. Her soru başlığı bir alt temayı oluşturmuştur. Ardından yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla odak grup görüşmeleri yapılmış ve öğrenci görüşleri detaylandırılmıştır. Bunun sonucunda lisans dersi olarak alacakları *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Dersine Yönelik Algı ve Görüşleri* ana teması altında: dersin gerekliliği ve önemi, haftalık ders saati, derse yönelik ilgi ve motivasyon düzeyi, dersten beklentiler, kariyer planında dersin etkisi; *Türkçenin Yabancı/İkinci Dil Olarak Öğretimi Alanına Yönelik Algı ve Görüşleri* ana teması altında ise; genel hatları ile YTÖ hakkında bilgi sahibi olma düzeyleri, TÖMER'ler hakkında bilgi sahibi olma düzeyleri, YTÖ programları ve CEFR hakkında bilgi sahibi olma düzeyleri, Türkçenin ana dili olarak öğretimi ve YTÖ arasındaki farklılıklar, YTÖ deneyimi bulunup bulunmadığı, konularında öğrencilerden veri toplanmıştır.

Bulgular, öğrencilerin derse ve alana yönelik yüksek ilgi ve motivasyon sahibi olduklarını ancak alanda çalışma şartları, lisansüstü eğitim olanakları da dahil olmak üzere, alan hakkında genelde ve özelde yeterli miktarda bilgi sahibi olmadıklarını göstermektedir. Çalışmada, bu durum alt temalarla beraber tartışılmış ve problemin çözümüne yönelik öneriler verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi, Türkçe öğretmeni adayları, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi dersi

ÖĞRETİM ELEMANLARINA GÖRE TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÇEVİRİMİÇİ ÖĞRETİMİNDE YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doktora Öğrencisi Muhammed Aslan

Gazi Üniversitesi

muhammedaslan1789@gmail.com

ÖZET

Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler her alanda bir uygulamaya dönüşmüştür. Eğitimde bu alanlardan biridir. Eğitim-öğretimde materyal kullanımının kalıcı öğrenme üzerinde etkili olduğu birçok araştırma tarafından doğrulanmaktadır. Bu nedenle öğrenme kayıplarını en aza indirmek ve ek öğrenmeler sunmak amacıyla birçok eğitim öğretim programında artık çevrimiçi eğitim önemli bir araç haline gelmiştir. Ayrıca eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması, eğitimin tüm yurttaşlara ulaştırılması amacıyla dünya genelinde kullanılan çevrimiçi öğrenme ağları bulunmaktadır. Ayrıca küresel bir salgına dönüşen Covid-19 sebebiyle insanların iş yapış şekilleri büyük ölçüde değişmiş olup bu değişiklikten etkilenenlerin başında da eğitim işiyle uğraşanlar olmuştur. Süreç içerisinde örgün öğrenme ortamları çevrimiçi ağlar üzerinden sağlanmıştır. Salgın'ın süreceğine ilişkin endişeler de bu sürecin devam edeceğini göstermektedir. Bununla birlikte zaten yaygın eğitim alanında sıklıkla başvurulan bir araç olan çevrimiçi eğitim öğretim hizmetlerinin sunumunda önemli kolaylıklar ve avantajlar sağladığı kadar sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu kapsamda ele alınan bu çalışma yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi programı uygulayan Türkçe Öğretimi Araştırma Merkezlerinde bulunan öğretim görevlilerinin çevrimiçi öğrenme ortamlarında karşılaştıkları problemleri ve bu problemlerin çözümünde geliştirdikleri çözüm önerilerinin tespit edilmesi amacıyla nitel araştırma modelinde ele alınmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Çevrimiçi öğrenme ile yabancı dil öğretimi konusunda öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda; alt yapının yetersiz olduğu, öğretim elemanı ve öğrencilerin teknik altyapıdan dolayı derse katılımının güçleştiği ve motivasyon kaybı yaşadığı, öğretim materyallerinin eksik olduğu ve interaktiflik düzeyinin düşük olduğu, yüz yüze eğitimde karşılaşılan sorunların çevrimiçi olarak da devam ettiği öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük olduğu gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Çevrimiçi öğrenme, Yabancı dil öğretimi, Türkçenin Yabancı Dil olarak Öğretimi, Çevrimiçi Öğretim

SİĞINMACI ÇOCUKLARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ: “YUNUS EMRE TÜRKÇE ABC ÖĞRETİM SETİ” ÖRNEĞİ

*Öğretim Görevlisi Dr. Osman Kürşat Yorgancı
Yıldız Teknik Üniversitesi
kursatyorganci@hotmail.com*

ÖZET

Hedef kitle, yabancı dil öğretiminde önemli değişkenlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle yabancı dil öğretimi süreçlerinin hedef kitle özellikleri dikkate alınarak düzenlenmesi ve dil öğretim süreçlerinde kullanılmak üzere geliştirilecek öğretim materyallerinin hedef kitle ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlanması gerekmektedir. Türkçe öğretiminin çok geniş bir hedef kitle yelpazesine sahip olduğu bilinen bir gerçektir. Yurt içi ve yurt dışındaki yetişkin ve çocuklar Türkçe öğretiminin hedef kitlesi içerisinde yer almaktadır. Bununla birlikte özellikle son yıllarda savaş ve benzeri sebeplerle topraklarından ayrılarak ülkemize sığınan sığınmacı çocuklar, Türkçe öğretiminin hedef kitlesi içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. İşte bu yüzden söz konusu hedef kitle için hazırlanan veya hazırlanacak olan materyallerin önemi hem ortaya çıkmakta hem de giderek artmaktadır. Bu araştırmada Yunus Emre Enstitüsü tarafından özellikle savaş mağduru sığınmacı çocukların Türkiye’deki uyum ve Türkçe öğrenim süreçlerini desteklemek için hazırlandığı ifade edilen ve bu bağlamdaki ilk çalışma olan “YUNUS EMRE TÜRKÇE ABC ÖĞRETİM SETİ”nin tanıtılarak incelenmesi amaçlanmıştır. Temel nitel desenle yapılandırılan çalışmada veri toplama aracı olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları söz konusu öğretim setinin Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, yabancı dil öğretim ilkeleri, ilgili literatür ve sahadan elde edilen bilgilere dayanan; hedef kitlesi özellikle savaş mağduru sığınmacı çocuklar olan; hedef kitlenin Türkiye’ye uyumunu Türkçe öğrenim ve öğretim sürecinde Türk alfabesini doğru kullanma ve Türkçe okuma yazma becerisi kazanma ile sağlamayı amaçlayan; ses sırasına sadık kalarak ses temelli cümle yöntemini esas alan; çizgiden sese, sestene heceye, heceden kelimeye ve kelimedenden cümleye öğretim yöntemiyle ilerleyen; basit cümle yapılarıyla Türkçe söz varlığını geliştirmeye çalışan; temel zamanları içeren; öğrenciler için çalışma kitabı ve üç farklı boyama kitabı, öğretmenler için ise bir öğretici kitabı bulunan hibrit bir set olduğunu ortaya koymaktadır. “YUNUS EMRE TÜRKÇE ABC ÖĞRETİM SETİ”nin söz konusu hedef kitle için hazırlanmış ilk set olması ve alandaki boşluğu doldurmasının yanında bu bağlamda yapılacak yeni çalışmalara yol göstereceği de düşünüldüğünde Türkçe öğretimi adına olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Anahtar Kelimeler: YUNUS EMRE TÜRKÇE ABC ÖĞRETİM SETİ, Sığınmacı çocuklara Türkçe öğretimi, Türkçenin yabancı dil olarak çocuklara öğretimi

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA KÜLTÜR AKTARIMI: YENİ İSTANBUL TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ ÖRNEĞİ (A1-A2 DÜZEYİ)

*Öğretim Görevlisi Senanur Karataş
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
senanur.karatas@izu.edu.tr*

ÖZET

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kültür aktarımının önemi yadsınamaz bir gerçektir. Dilde kültürün oluşumunda, gelişiminde ve aktarılmasındaki en önemli araçtır. Dil ve kültür birbirinden ayrılmaz bir bütündür. Dil ve kültür arasındaki ilişkiden dolayı bir dili öğretmek demek bir kültürü öğretmek demektir. Dil en basit düzeydeki ifadelerden, edebi metinlerde dahi kültürün izlerini taşır. Dil öğrenimin temel faktörleri (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) yanı sıra kültürde bu temel faktörlerin içerisinde yer almaktadır; çünkü dilini öğrendiğimiz ülkenin kültürel öğelerini bilinmezse tam bir iletişim sağlanamayacaktır. Bireylerin dili daha iyi ve etkili öğrenebilmeleri için o dilin kültürel unsurlarına da hakim olması gerekmektedir. Dil öğretim kaynaklarının bir parçası olan kitaplarda o dilin kültür taşıyıcılığını ve aktarımını yapar. Bu çalışmada yabancı dil öğretiminin aynı zamanda bir dilin kültürünün öğretimidir düşüncesi baz alınarak yabancı dil olarak Türkçe derslerinde önemli bir araç olarak kullanılan ders kitaplarında kültür aktarımı konusu yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılan yeni İstanbul Türkçe öğretim seti A1 ve A2 seviyeleri doküman incelemesi yöntemine göre incelenmiştir. Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti A1 ve A2 düzeyleri öğrencilere kültür aktarımı açısından incelendiğinde Türk kültürünün öğrencilere birbirinden farklı temalar başlığı altında Türk kültüründen farklı kültür unsurlarıyla birlikte ve ayrı olarak yer aldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, ders kitapları, kültür aktarımı.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENCİ VE ÖĞRETİCİLERİNİN PEDAGOJİK TERCİHLERİ

Öğretim Görevlisi Dr. Dursun Demir

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

dursun.demir@gop.edu.tr

ÖZET

Dil eğitimi, sınıf içinde farklı etkinliklerin gerçekleştirilmesi ile verilmektedir. Başarılı bir eğitim için bu etkinlikleri öğrencilerin sevip beğenmesi önemlidir. Son yıllarda etkisinin gittikçe arttığı görülen öğrenci merkezli eğitim anlayışının temelinde de öğrencilerin ihtiyaç, beklenti, hedef, ilgi, beğeni ve tercihlerinin daha çok dikkate alınması bulunmaktadır. Mevcut çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenci ve öğretmenlerinin pedagojik etkinlik tercihlerinin neler olduğu araştırılmış ve her iki grubun tercihleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilmeye çalışılmıştır. Nicel veri deseninin kullanıldığı çalışma, bir devlet üniversitesinde bulunan Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde (TÖMER) gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya, 23 farklı ülkeden 154 uluslararası öğrenci ve bu öğrencilere ders veren 16 öğretici katılmıştır. Çalışmada biri öğrencilere diğeri de öğretmenlere yönelik olmak üzere iki farklı anket kullanılmıştır. Anketlerde yer alan maddeler Schmidt ve Watanabe (2001) tarafından geliştirilen "öğretim etkinlikleri tercihleri" isimli ankettan alınmıştır. Öğrenci ve öğretmenler, maddelerle ilgili görüşlerini dördü (kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum) Likert tipi cevap formatı kullanarak belirtmişlerdir. Öğrenci anketi, Arapça, Fransızca ve İngilizce olmak üzere üç dilde uygulanırken öğretici anketi Türkçe uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler SPSS 20.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin ilk üç tercihini şu şekilde olduğu belirlenmiştir: "Türkçe dersinde dinleme ve konuşma önemli bir yer tutmalıdır; öğrenciler, anlamadıkları bir şey olduğunda sorabilmelidir ve Türkçe dersindeki etkinlikler, öğrencilerin Türkçe iletişim kurma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak şekilde tasarlanmalıdır." Son iki tercihin öğretmenlerin ilk üç tercihi arasında da yer aldığı görülmüştür. Öğreticilerin ilk üç tercihleri arasında yer alan diğer anket maddesi ise şu şekildedir: "Öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerin çok olduğu bir dersi tercih ederim." Her iki grubun ilk üç tercihinin de iletişimsel yaklaşım içerisinde değerlendirilen etkinliklerden oluştuğu görülmektedir. Bununla birlikte, her iki grubun ortalama puanları arasında dağılım farkının olduğu, öğrencilere ait ortalama puanların 3,75-2,95 aralığında, öğretmenlere ait ortalama puanların ise 4,00-2,75 aralığında değiştiği, öğretmenlerin anket maddeleri arasında ciddi bir ayrıştırma yaparak bazı maddeleri diğerlerine göre daha çok tercih ettiği öğrencilerin ise o kadar fazla ayrıştırma yapmadığı, daha homojen bir tercihe sahip olduğu görülmüştür. Çalışmada ortaya çıkarılan öğrenci etkinlik

tercihlerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği sınıflarda öğretmenler tarafından dikkate alınması ve her iki gruba ait pedagojik tercihlerin mümkün mertebe birbiri ile uyumla hâle getirilmesinin öğrenci başarısını artıracakını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, öğrenci tercihleri, öğretici tercihleri, ders etkinlikleri, uluslararası öğrenciler

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN WEB 2.0 ARAÇLARINA YÖNELİK ÖĞRETİCİ GÖRÜŞLERİ

*Yüksek Lisans Öğrencisi Nefise Yılmaz
Amasya Üniversitesi
mlknefes@gmail.com*

*Doç. Dr. Nurşat Biçer
Amasya Üniversitesi
nursatbicer@gmail.com*

*Doç. Dr. Yakup Alan
Kilis 7 Aralık Üniversitesi
alanyakup@gmail.com*

ÖZET

Mart 2021 tarihinden itibaren ülkemizde görülmeye başlayan Covid-19 salgını sonucu eğitim sisteminde değişiklikler olmuştur. Yüz yüze eğitime ara verilmiş ve uzaktan eğitim başlatılmıştır. Uzaktan eğitim sürecinde çevrim içi öğrenmeyi kolaylaştırabilmek için birçok web aracından destek alınmıştır. Uzaktan eğitimde yabancılara Türkçe öğretmek için de çeşitli web 2.0 araçları ders işlenişinde kullanılmaya başlanmıştır. Bu araştırmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan web 2.0 araçlarına yönelik öğretici görüşlerini incelemektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması olarak desenlenmiştir. Çalışmada veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Çalışma kapsamında Türkçe öğretim/dil öğretim merkezlerinde çalışan 11 öğretim görevlisine ulaşılmıştır ve veriler toplanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda öğreticilerin uzaktan eğitimde web 2.0 araçlarının kullanımının verimliliği artırdığına ancak kullanım ve internet konusunda sorunlar yaşandığına, web 2.0 araçlarıyla yapılan ölçme değerlendirmelerde geçerliğin ve güvenilirliğin sağlanamadığına yönelik görüş bildirdikleri ve uzaktan eğitim araçlarının gelişmesini, etkileşimli hâle gelmesini bekledikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, web 2.0 araçları, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, çevrim içi öğrenme.

YUNUS EMRE DİVANI'NDA “BAŞ” İFADESİNİN FARKLI ANLAM VE KULLANIMLARI

*Doç. Dr. Selim Emiroğlu
İstanbul Aydın Üniversitesi
selimemiroglu@aydin.edu.tr*

*Yüksek Lisans Öğrencisi Mustafa Çetinkaya
İstanbul Aydın Üniversitesi
mustafacetinkaya1@stu.aydin.edu.tr*

ÖZET

Türkçenin büyük ustalarından biri olan Yunus Emre, Divanı'nda kullanmış olduğu kelime ve kelime grupları ile Türkçeye yeni kapılar aralamış ve günümüze ışık tutmuştur. Hem derinlikli söylemleriyle hem de sehl-i mümteni sanatını etkili bir şekilde kullanarak kendisinden sonraki şairleri ve okuyucuları etkilemeyi başarmıştır. Yunus Emre, Divanı'nda “baş” ifadesini çeşitli dil yapılarıyla (deyim, mecaz, kelime grubu, ikileme, kalıp söz, eski Türkçe-halk ağzı) ve günümüzde Türkçe sözlükte farklı anlamlara gelebilecek şekilde kullanmıştır. Çalışma, bu farklı anlam ve kullanımları sınıflandırmayı amaçlamaktadır. Nitel desendeki çalışmada doküman incelemesi yöntemiyle Yunus Emre'nin Divanı'nda yer alan “baş” ifadesinin Türkçedeki farklı anlam ve kullanımları tespit edilmiş, bu tespitlerden yola çıkarak Türkçenin kelime ve anlam zenginliğine dair değerlendirmelerde bulunulmuştur. Çalışmada ortaya konulan bulgular, Türkçenin hem ana dili hem de yabancı dil olarak öğretiminde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Yunus Emre Divanı, Baş İfadesi, Dil Öğretimi, Dil Yapıları.

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRENİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: AYBÜ DİLMER ÖRNEĞİ

Araştırma Görevlisi Dr. Hatice Vargelen Akcin

Aksaray Üniversitesi

haticevargelen@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin Türkçe öğrenimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi DİLMER’de Türkçe öğrenen C1 düzeyindeki 66 öğrenci oluşturmuştur. Katılımcılar, Afrika ve Arap ülkeleri başta olmak üzere farklı ülkelere gelmişlerdir. Çalışmada veri toplama amacıyla anket tekniğinden yararlanılmıştır. Elde edilen verilere frekans analizi yapılmıştır. Çalışmada, Türkiye’ye gelmeden önce Türkçeyi nereden öğrendiniz sorusuna ilişkin katılımcıların yarıya yakını Türkiye’ye gelmeden önce Türkçe öğrenmediğini belirtmiş, kalan katılımcıların yanıtlarında da televizyon, kitap gibi seçenekler öne çıkmıştır. Bazı katılımcılar burada birden fazla seçeneği tercih etmiştir. Türkçe öğrenimi ile ilgili kurs dışında gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin soruya katılımcıların çoğunluğu Türkçe dizi film izleme faaliyetinde bulduklarını belirtmiş, bunu oran olarak internet kullanımı (sosyal medya vs.) ve arkadaş sohbetleri takip etmiştir. Burada da bazı katılımcılar birden fazla seçeneği tercih etmiştir. Anket verilerine göre katılımcıların çoğunluğu Türkçe öğrenirken kendini rahat hissediyor, Türkçe öğreten öğretmenlerinden memnun, Türkçe öğrenmeyi seviyor, Türkçe öğrenirken Türk kültürünü de yeteri kadar öğrendiğini düşünüyor ve Türkçe öğretiminde kullanılan sesli, görsel ve yazılı materyalleri yeterli buluyor. Anket formunda yer alan Türkçe öğrenmenin zor olduğunu düşünüyorum maddesine ilişkin yanıtlar incelendiğinde, katılımcıların en yüksek oranda (%40,9) “Kararsızım” kategorisini tercih ettiği görülmektedir. Kursta verilen eğitimin yetersiz olduğunu düşünüyorum maddesine ilişkin yanıtlarda da benzer şekilde, “Kararsızım” kategorisi diğer kategorilere göre daha yüksek oranda (%39,4) tercih edilmiştir. Türkçe konuşurken kaygılanıyorum maddesine verilen yanıtlarda da en yüksek oranda (%40,9) “Kararsızım” kategorisi tercih edilmiştir. Son olarak anket formunda yer alan Türkçe ders kitaplarını yeterli buluyorum maddesine ilişkin "Katılıyorum", “Kararsızım” ve “Katılmıyorum” kategorilerine verilen yanıtların oranları birbirine çok yakın olmakla birlikte “Kararsızım” kategorisini tercih edenlerin oranı (%34,9) daha yüksektir. Çalışma sonucunda ulaşılan verilerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi süreçlerinin yürütülmesine katkı sunacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, Türkçe, Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler

YABANCILARA TÜRKÇE İŞARET DİLİ ÖĞRETİMİ DERS KİTABININ TOPLUMDİLBİLİMSEL UYGUNLUK VE KÜLTÜREL REPERTUAR ÖLÇEĞİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

*Öğretim Görevlisi Merve Dincer
Amasya Üniversitesi
merve.dincer@amasya.edu.tr*

ÖZET

Ülkemize dünyanın birçok bölgesinden ekonomik, ticari, savaş, göç gibi çeşitli nedenlerle çok sayıda uluslararası insan gelmektedir. Söz konusu bu nedenler şüphesiz ki Türkçenin dünya üzerindeki yerini önemli ölçüde etkilemektedir. Dünya dili olma yolunda hızla ilerleyen Türkçenin öğretimi de bu sebeplere bağlı olarak alanda yapılan çalışmalarla anbean gelişmektedir. Ülkemize çeşitli sebeplerle gelen insanlar arasında özel gereksinimli statüsünde görülen işitme engelli bireylerin de olabileceği unutulmamalıdır. İşitme engelli öğrencilere Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konusunda yapılan çalışmalar sayıca yetersiz olsa da alanda yapılan birkaç çalışma bu konudaki gelişmeler açısından sevindirici niteliktedir. Bu çalışmalardan birisi de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dilbilim Bölümü tarafından Avrupa Ortak Başvuru Metni temel alınarak 2015 yılında sunulan “Yabancı Dil Olarak Türk İşaret Dili Öğrenci Kitabı 1 (Temel A1-A2)” isimli ders kitabıdır. Uzun araştırmalar ve çalışmalar sonucu alan uzmanları tarafından hazırlanan bu kitap 2018 yılında güncellenen ve Avrupa Ortak Başvuru Metnine eklenen “İşaretleşme Yetkinlikleri” ölçeklerinin sunulmasından daha önce basıldığı için kitabın ön sözünde de belirtildiği gibi konuşma dili temel alınarak hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı da alandaki önemli bir eksikliği gidermek üzere sunulan “Yabancı Dil Olarak Türk İşaret Dili Öğrenci Kitabı 1 (Temel A1-A2)” kitabındaki etkinliklerin Avrupa Ortak Başvuru Metni içerisindeki işaretleşme yetkinliklerinden “Toplumdilbilimsel uygunluk ve kültürel repertuar” tanılayıcısında yer alan kazanımlara göre değerlendirmektir. Nitel araştırmanın işe koşulduğu bu çalışmada doküman analizi yönteminden yararlanılmıştır. Kitap içerisinde Karekod uygulamasıyla izlenebilen videolar ve diğer yazılı-görsel becerilere uygun toplamda (f=129) etkinlik söz konusu kazanımlara göre incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda kitapta yer alan etkinliklerin Toplumdilbilimsel uygunluk ve kültürel repertuar ölçeğindeki kazanımlar açısından yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında kitabın temel seviyede olmasından hareketle daha çok dilsel yetkinlik ölçeğine uygunluğunun etkili olduğu düşünülmüştür. Çalışmanın sonunda elde edilen bilgilerden hareketle yer alan birtakım görüş ve önerilerin alana katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, işitme engelliler, Türk İşaret Dili,
Avrupa Ortak Başvuru Metni

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE DİJİTAL OKUR YAZARLIK, DİJİTAL BULUT SİSTEMLERİ, DİJİTAL SAĞLIK UYGULAMALARI

Öğretim Görevlisi Gülcan Korkmaz

Karabük Üniversitesi

gulcankorkmazkbu@gmail.com

ÖZET

Dünya üzerinde yer alan birçok insanın sahip olduğu bu çoklu kültür ortamında yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanı da etkilenmektedir. Pandemi şartları, fiziki alanların yetersizliği, mesafeleri kısaltarak; uzakları yakın etme arzusu neticesinde Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde de teknolojinin ve dijital dünyanın etkisi artmaya başlamakta ve bu alana yeni hizmetler kazandırılmaya çalışılmaktadır. Çağımızın hastalıklarından biri olan ekran bağımlılığı giderek artsa da dijital alanda bu sorunun da önüne geçecek bazı uygulamalar ortaya çıkmaktadır. Bu yeni eğitim teknolojileri ile Türkçenin öğretimi ve yeni nesillere aktarımı kolaylaşmakta ve öğrencilerin dili kalıcı olarak öğrenmesi desteklenmektedir. Dijital dünya giderek kendini sürdürülebilir bir alan oluşturmakta ve bu alana bütün bireyleri davet etmektedir. Dünya'nın her yerinde dijital bir merak duyulmakta bununla birlikte, çeşitli alanlarda (eğitim, sanayi, ekonomi, kültür sanat vb) kullanılabilir. Özellikle, son dönemlerde pandemiyle birlikte dijital okur yazarlık eğitimleri de giderek artmakta ve bu eğitimler yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yararlanılacak olan materyallerin araştırılmasında eğitimcilere büyük bir kolaylık sağlamaktadır. Bu yeni yaklaşımlar günlük hayatı kolaylaştırırken yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde yeni araçların doğuşuna kaynaklık etmektedir. Dolayısıyla, teknolojiye uyum sağlamak ve yeni materyaller oluşturabilmek ve bilinçli bireyler yetiştirebilmek için "dijital okur yazarlık" kavramı bilinmesi gerekmektedir. Bununla birlikte, teknolojiyi daha verimli kullanabilen dijital öğretmenler yetiştirilmektedir. Yeni nesil eğitim yaklaşımlarıyla birlikte, bu araçlar yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi alanında da kolaylık sağlayabilmektedir.

Anahtar kelimeler: yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, yeni nesil eğitim araçları, dijital okur yazarlık.

YABANCI/İKİNCİ DİL ÖĞRETİMİNDE DİJİTAL DRAMA UYGULAMALARININ KULLANIMI VE TEMEL İLKELERİ

*Öğretmen Emine Elif Özke
Milli Eğitim Bakanlığı
eelifozke@gmail.com*

*Öğr. Gör. Ezgi İnal
İstanbul Aydın Üniversitesi
ezgiinal@aydin.edu.tr*

ÖZET

Drama uygulamalarına eğitimin çeşitli alanlarında farklı öğrenme hedeflerine uygun olarak yer verilmektedir. Bu yönüyle drama, sınıf ortamında drama eğitmeni/lideri, mekan, grup ve konu ile bir bütün oluşturan ve bu bütünle birlikte ders kazanımlarının gerçekleştirilmesini sağlayan özel bir alandır. Bunun yanında çalışma hedeflerine göre müze, orman vb. sınıf dışı ortamlarda da bir öğretim yöntemi olarak uygulanan dramanın bireyleri sosyalleştiren işlevi ana dili eğitiminde olduğu gibi yabancı/ikinci dil eğitiminde de ön plana çıkmaktadır. Teoride ve uygulamada dil öğretimine yönelik çalışmalar içinde dramaya da sıklıkla yer verilmektedir. Covid-19 pandemi süreciyle birlikte artan dijital drama uygulamaları bugün pandemi sürecinin ardından da yüz yüze uygulamalarla birlikte grupların ihtiyaçları ve ders ortamlarına göre şekillendirilmekte çeşitlendirilmektedir. Bu nitel çalışmada dijital drama uygulamalarına odaklanılmış, literatür taraması yapılarak yabancı/ikinci dil sınıflarında dijital drama uygulamalarının temel ilkelerinin neler olması gerektiği tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Drama, ikinci dil öğretimi, yabancı dil öğretimi

SURİYELİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK EĞİTİM ALANINDA YAZILMIŞ TEZLERİN ARAŞTIRMA EĞİLİMLERİ

Yüksek Lisans Öğrencisi Tülay Mermer

İstanbul Aydın Üniversitesi

tulaymermer@stu.aydin.edu.tr

Özet

2011 yılından bu yana Suriye’de patlak veren iç savaş nedeniyle ülkemize yaklaşık olarak 4 milyon Suriyeli göç etmek zorunda kalmıştır. Göç eden Suriyelilere Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından eğitim hizmetleri sunulmaktadır. Devlet tarafından sunulan eğitim hizmeti ve Suriyelilerin eğitim durumları akademik alanda araştırmalara konu olmuştur. Türkiye’de birçok üniversitede bu konuya yönelik bilimsel araştırmalar yapılmıştır. Bu çalışma ile Suriyeli öğrencilerin eğitimleri üzerine yayınlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin eğilimlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmada verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman analizinden faydalanılmıştır. Bu amaç doğrultusunda Suriyeli öğrencilerin eğitimine yönelik tezlerin yıl, tür, üniversite, konu, yöntem, katılımcı grubu, katılımcı öğrencilerin öğrenim düzeylerine göre dağılımı analiz edilmiş ve eğilimleri tespit edilmiştir. 2011-2021 seneleri arasında yürütülen akademik çalışmalar ve sivil toplum kuruluşları tarafından yapılan çalışmalar bir araya getirilmiştir. Suriyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili YÖK Ulusal Tez Merkezinde erişim izni olan, 11 Mayıs 2021 tarihine kadar yayınlanmış olan yüksek lisans ve doktora tezleri çalışmanın veri kaynağını oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda 97 teze ulaşılmıştır. İlgili konuda en fazla 2019 yılında tez yazıldığı, bu tezlerin daha çok Gazi Üniversitesi’nin lisansüstü programlarında hazırlandığı görülmüştür. Ayrıca tezlerin çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde hazırlandığı, veri analizinde nitel yöntemin daha çok tercih edildiği, araştırmalara katılan öğrencileri en fazla ortaokul düzeyinde olduğu, katılımcı türü olarak öğrencilerin çok olduğu, Türkçe öğretimine ilişkin alanlarda en fazla yazma becerisi alanında tez yazıldığı tespit edilmiştir. Suriyelilerin eğitim durumlarının iyileştirilmesi adına daha çok bilimsel çalışmanın yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Öğrenci, Suriyeli Mülteci Öğrenci, Geçici Koruma, Sığınmacı, Suriyeli Göçmen

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDA KONUŞMA BECERİSİNDE RESİM KULLANIMI

Öğretim Görevlisi Dr. Dilek Kocayanak
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
dilekkocayanak@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Hem bilimsel hem de teknolojik gelişmeler yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde gereksinimlerinin değişmesine neden olmuştur. Yeni gereksinimler ise farklı yöntem, teknik ve yaklaşımların kullanımını zorunlu kılmıştır. Bu zorunluluk geleneksel bakış açısından uzaklaşıp modern eğitim ve öğretime doğru farklı dönüşümlerin yaşanmasına sebep olmaktadır. Özellikle öğretim programı, ölçme değerlendirme, materyal tasarımı, görsel kullanımı vb. alanlarda yaşanan köklü değişiklikler bu durumu desteklemektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde motive edici, yaratıcılığı ve imgelemi güçlendiren görseller (çizelge, resim, grafik, şekil, tablo vb.) her bir beceri alanı için özgünlük ve etkililik kazandırmaktadır. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği bu çalışmada Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe, Yeni Hitit ve Türkçeye Yolculuk kitaplarındaki konuşma becerisi etkinliklerinde resim kullanımının ne sıklıkta olduğu belirlenmiştir. Kullanılan resimlerin işlevleri ise Brown (2004) ve Heaton (1975) tarafından belirlenen ölçme tekniklerine göre incelenmiştir. Resimler işlevleri bakımından 10 başlık altında toplanmıştır. Elde edilen verilerden hareketle konuşma becerisinde görsel kullanımına en yoğun Gazi Üniversitesi Yabancılar İçin Türkçe, en az ise Türkçeye Yolculuk kitabında rastlanmıştır. En sık kullanılan işlevlerin *resim/tablo üzerine konuşma*, *verilen sözcükleri resimdeki objelerle eşleştirme* ve *dilbilgisini ölçmede resim kullanımı* olduğu tespit edilmiştir. Gereksinim duyulan bilgiyi edinmede resim kullanımı, resim üzerinden öykü/durum vb. anlatımı, anlatılanlara göre resim/şekil çizme, resimleri anlamlı sıralama yaparak öyküleme ve grafikte/resimde verilen bilgiyi yorumlama işlevlerinin ise çok az kullanıldığı görülmüştür. İlgi çekme, öğretilecek konuya yöneltme, somutlaştırma, karışık olanı sadeleştirme, anlaşılmazı anlaşılır kılma gibi önemli işlevleri olan görsellerin belli işlevlerde hiç ya da çok az kullanılması materyal verimliliği açısından olumsuz bir durum olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konuşma becerisi, yabancı dil olarak Türkçe, resim kullanımı

DİASPORANIN TÜRK'E VE TÜRKÇEYE BAKIŞI: ALMANYA ÖRNEĞİ

Öğretmen Fadime Boztoprak

Milli Eğitim Bakanlığı

f.nuranb@gmail.com

ÖZET

2500 yıllık tarihi bir geçmişe dayanan “diaspora” kelimesi, 20. ve 21. yüzyılda uluslararası siyasi gelişmelerle günümüzde önemini artırmıştır. “Gurbet” kavramıyla adlandırdığımız anavatanından uzakta yaşayan toplumların ana dilinden, kültüründen uzaklaşmaması için çeşitli çalışmalar, antlaşmalar yapılmış, bunların bazılarına uyulmuş, bazılarına uyulmamıştır. 1960'lı yıllardan itibaren başta Almanya olmak üzere dünyanın birçok ülkesine Türkiye'den yoğun bir işçi göçü olmuştur. Bu göçler, uzun dönem planı içermeden gidilip ailelerin de taşınmasıyla yerleşik bir konuma dönüşmüştür. Özellikle 60 yıldır göç eden ailelerin geri dönmediği, belirli dönemlerde ziyaret amaçlı Türkiye'ye geldikleri tespit edilmiştir. Çalışmamızda diasporanın Türk milletine ve Türkçeye bakışı Almanya örneğinde incelenecektir. Almanya'daki göçmen Türklerin, Türk öğrencilerinin Türkçe dersinde ya da Türkçe konuştukları için yaşadıkları sıkıntılar ele alınarak ana okuldan üniversiteye kadar Almanya'nın Türkçeye bakışı ele alınacaktır. Tarihi, siyasi ve demografik yönden 20. ve 21. yüzyılda ne gibi değişkenler olduğu tespit edilerek sonuçları, 2018 (CEFR) değişikliğiyle Avrupa Dil Portfolyo'su açısından yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Göç, Kültür, Diaspora, Almanya.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN BİREYLERİN “TÜRKÇE KONUŞMAK” ÜZERİNE ALGILARI

*Doç. Dr. Ahmet Başkan
Hitit Üniversitesi
ahmetbaskan@hitit.edu.tr*

*Öğretim Görevlisi M. Hüseyin Yazıcı
Hitit Üniversitesi
mhuseyinyazici@hitit.edu.tr*

ÖZET

Konuşma becerisi bireylerin hem ana dilinde hem de yeni bir dil öğrenirken kullanmakta zorlandıkları ve iletişim sırasında sık sık başvurdukları beceriler arasındadır. Yeni bir dil öğrenen bireylerin öğrendikleri dilleri istenilen seviyede kullanabilmeleri için konuşma becerisini geliştirmeleri ve iyi bir şekilde bu beceriyi kullanmaları gerekmektedir. Her bireyin dil öğrenirken hedef dile karşı algıları, tutumları ve ilgili farklıdır ve bu farklılıklar dili kullanma seviyesini etkileyebilmektedir. Bu nedenle hem öğrenme hem de öğretme süreçleri açısından dil öğrenen bireylerin hedef dile karşı algıları önemlidir. Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin “Türkçe Konuşmak” üzerine algılarını belirlemektir. Bu amaçla Hitit Üniversitesi TÖMER’de Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen A2, B1, B2 ve C1 seviyesinde bulunan toplamda 150 öğrenciye “Türkçe konuşmak gibidir” sorusu sorulmuş ve cevaplar Google Form vasıtasıyla toplanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmış ve elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma devam ettiği için araştırma sonuçları daha sonra paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Konuşma Becerisi, Algı

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE KONUŞMA ÖĞRETİMİNE YÖNELİK WEB-TABANLI İSTEK SÖZ EDİMİ GÖREVLERİ

*Öğretim Görevlisi Dr. Duygu Ak Başoğul
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
duygu.akbasogul@iuc.edu.tr*

*Öğretim Görevlisi Dr. Cansu Aksu Raffard
Yaşar Üniversitesi
cansu.aksu@yasar.edu.tr*

ÖZET

Söz edimleri insanların sözlü ve yazılı üretimlerinde “selamlaşma, özür dileme, teşekkür etme, kabul etme, isteme, reddetme” vb. dilsel ve sosyal işlevlerine verilen addır (Cohen ve Ishihara 2020, s. 114). Söz edimlerini gerçekleştirebilmek ise bir dizi strateji/anlamsal formül arasından seçimde bulunmayı içermektedir. Bu bağlamda söz edimi takımları (speech act sets) söz edimi gerçekleştirirken en az bir stratejinin veya çoklu stratejilerin birlikte kullanılmasıdır (Ishihara ve Cohen, 2014, s. 8). Söz edimleri gerçekleşme biçimleri ve söz edimi takımları dilden dile farklılıklar gösterebileceği için yabancı/ikinci dil öğretiminde söz edimlerinin açık ve planlı olarak öğretimi özellikle konuşma becerisinin geliştirilmesi bağlamında önemlidir. Bu durum Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi için de geçerlidir. Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde söz edimleri bağlamında yürütülen çalışmaların Türkçe dil öğrencilerinin söz edimini anlama/üretim düzeylerini belirleme, ders kitaplarını söz edimi uygulamaları bakımından inceleme, öğrenci ve öğretici görüşlerine başvurma ile model ve ders malzemesi önerileri sunma odağında gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir (bk. Ak, 2020; Akgün, 2021; Aksu-Raffard, 2018; Aksu-Raffard, 2021; Aksu-Raffard ve Kerimoğlu 2021; Altun-Alkan, 2019; Bayat, 2017; Çağ ve Bölükbaş-Kaya, 2021a, 2021b; Onursal-Ayırır, 2016; Özdemir, 2016; Polat, 2010, 2015). Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi bağlamında söz edimlerine yönelik uygulama önerileri/ders malzemeleri sunan araştırmalar ise diğer çalışmalara göre azınlıktadır (bk. Aksu-Raffard ve Kerimoğlu, 2021; Çağ ve Bölükbaş-Kaya, 2021a, 2021b, 2021c; Onursal-Ayırır, 2016). Alahmad’ın (2020) çalışmasına göre uzaktan Türkçe öğretimi sürecinde yabancı dil öğrencileri konuşma becerisi bağlamında güçlükler yaşamaktadır ve iletişim sürecinde etkili bir konuşma gerçekleştirememektedir. Alanyazında uzaktan ve/veya web tabanlı konuşma öğretimine yönelik araştırmalara rastlansa da (bk. Göçer ve Karadağ, 2022; Tiryaki ve Çocuk, 2021) özellikle söz edimlerine yönelik web tabanlı çalışmalara rastlanmamıştır. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metninde de (2020) iletişimsel dil yetkinlikleri kapsamında dil öğrencisinin -söz edimlerini de kapsayan- edimsel yetkinlikleri

kullanıp geliştirmesi üzerinde durulmaktadır. erevedeki (2020) düzey açıklamaları incelendiğinde ise özellikle istek söz ediminin farklı edimsel ve toplumsal bağlamalarda yer aldığı görülmektedir. Örneğin A1 ncesi düzeyde bir eşyayı/nesneyi isteme; A1’de yiyecek/içecek bir Şey isteme; A2’de konuşmayı yinelemelerini isteme, doktor randevusu isteme; B1’de muhataptan açıklama isteme, soruların yinelenmesini isteme, muhataptan onay isteme vb. Bu nedenle araştırma, tüm düzeylerde uygulama örneklerine yer verebilmek amacıyla “istek” söz edimi ile sınırlandırılmıştır. Nitel bir özellik taşıyan bu çalışmada yabancı/ikinci dil olarak Türkçe konuşma becerisini geliştirmeye yönelik web tabanlı istek söz edimi görevlerinin tasarlanması amaçlanmıştır. Tasarlanan görevlerin çeşitli web 2.0 araçları (rneğin edpuzzle, vimeo, thinglink vb.) aracılığıyla gerçek yaşam durumlarına dayalı iletişim ve etkileşim ortamları sunması; girdi, bilinçlendirme ve çıktı sağlaması önemsenmiştir. Çalışmada sunulan yabancı/ikinci dil olarak Türkçe ğretiminde edimbilim ve söz edimleri üzerine web tabanlı ders malzemesi önerilerinin alana olumlu yönde bir katkı sağlayıp Türkçe dil öğreticileri için örnek oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yabancılara Türkçe konuşma ğretimi, söz edimleri, istek söz edimi, web tabanlı görevler, web 2.0 araçları.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE DİJİTAL İŞ BİRLİKLİ ÖĞRENME ÖRNEĞİ: BAAMBOOZLE VE JEOPARDYLABS UYGULAMALARI

Öğretim Görevlisi Dr. Fikriye Gündüz

Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi

fikriye_1988@hotmail.com

ÖZET

İletişim, karşımızdaki kişiyi anladığımız ve ona kendimizi ifade edebildiğimiz takdirde gerçekleşir. Teknolojinin hayatımızın önemli bir parçası hâline gelmesi hem iletişim yöntemlerini hem de öğrenme ve öğretme tekniklerini değiştirmiştir. Özellikle Kovid 19 salgını sonrasında eğitim-öğretimde dijital ve teknoloji tabanlı bir sürecin başladığı görülmektedir. Bu süreç öğreticileri farklı öğretme yöntem ve tekniklerine yöneltmiştir. Alan yazında yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde teknolojiden yararlanılarak hazırlanmış etkinliklerle öğretimin daha kolay ve eğlenceli olduğuna dair çalışmalar mevcuttur. Çalışmada Türkçe öğretiminde dijitalleşme, iş birlikli öğrenme üzerinden iki uygulama ile örneklendirilmiştir. Bu amaçla, çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde daha az yararlanıldığı tespit edilen iki uygulama üzerinden materyal örnekleri verilmiştir. Örneklendirilecek ilk uygulama olan Baamboozle ile sözcük ve deyimlerin öğretimine yönelik etkinlikler hazırlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde eş ve zıt anlamlı sözcüklerin bilinmesi gerektiği alan yazında çalışmış konulardandır. Uygulama ile özellikle temel seviyedeki öğrencilerin eş ve zıt anlamlı sözcükleri; sözcük listelerini ezberlemek yerine uygulama üzerinden oyunlarla sezerek öğrenmeleri, deyimlerle ise orta ve ileri seviyedeki öğrencilerin sözcük dağarcığını geliştirmeleri amaçlanmıştır. Çalışmada örneklendirilen ikinci uygulama ise Jeopardylabs'tır. Uygulama ile hazırlanan etkinliklerde tekerlemelerden ve ileri seviye öğrencileri için bilmecelerden yararlanılmıştır. Tekermeler ile öğrencilerin telaffuzlarını; bilmecelerle ise öğrencilerin akıl yürütme, okuduğunu anlama ve metaforları kavrama becerilerini geliştirmeleri amaçlanmıştır. CEFR 2021'de yer alan kazanımlar incelendiğinde öğrencilerin öğrenmeden sorumlu olduğu, yabancı dil öğretiminde iş birlikli ve eylem odaklı öğrenmenin önemine dikkat çekildiği görülmektedir. Çalışmada örneklendirilen Baamboozle ve Jeopardylabs uygulamalarının CEFR 2021'deki kazanımlarla uyumlu olarak öğrencilerin öğrenirken eğlenmelerine katkı sağlayabileceği, öğrencilerin grup çalışması vasıtasıyla iletişim becerilerini geliştirebileceği, oyunlarda dolayısıyla Türkçede başarılı olma isteklerini artırabileceği ve öğrenmeyi kalıcı hâle getirebilecekleri düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, bilmeceler, tekerlemeler, deyimler, eş ve zıt anlamlı sözcükler, işbirlikli öğrenme.

İLK VE ORTAÖĞRETİM ÇAĞINDAKİ AFGAN VE ARAP SOYLU GÖÇMENLERE SESLİ HARFLERİN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR

*Öğretmen İlknur Erdem
Milli Eğitim Bakanlığı
ilknurerdem06@yandex.com*

ÖZET

Ülkemizde başta Suriye, Irak ve Afganistan vatandaşları olmak üzere çok sayıda yabancı uyruklu insan yaşamaktadır. Bu insanların, özellikle de eğitim çağındaki çocukların gerek sosyal ve kültürel uyum açısından gerekse eğitim alma haklarının korunması açısından örgün öğretim kurumlarında eğitim görmeleri sağlanmaktadır. Ancak bu çocukların eğitim öğretim esnasında karşılaştıkları kimi zorluklar vardır. Bu çalışma; Türkiye'deki örgün eğitim çağında yer alan Afganistan ve Suriye uyruklu öğrenciler başta olmak üzere çeşitli ülke vatandaşı olan çocukların alfabe öğretiminde karşılaştıkları zorluklar üzerinde durmaktadır. Genelde Arap alfabesi temelli öğrenim gören öğrencilerin Latin alfabesiyle karşılaştıklarında yaşadıkları birtakım sorunlar bu çalışmanın esas konusu olacaktır. Konuyla ilgili yapılacak araştırma sonuçlarının mevcut programın geliştirilmesine yönelik çalışmalara katkı sağlayabileceği umut edilmektedir. Bu bağlamda yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanabilmesi için form, alanda çalışan Türkçe öğretmenleriyle paylaşılacak, pilot uygulamada öğrencilere uygulanacak, öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilecektir. Ayrıca çalışmada, anketler ve Google formlar aracılığıyla da veriler toplanacaktır.

Anahtar Sözcükler: Alfabe öğretimi, sesli harfler, sesli harflerin telaffuzu, sesli harflerin öğretimi, seslilerin yazımı, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi,

Uzaktan Eğitim Yoluyla Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sınıf İçi Etkileşimin Konuşma Çözümlemesi Bakış Açısıyla İncelenmesi

*Öğretim Görevlisi Fatma Karaca Turhan
Yıldız Teknik Üniversitesi
karacafatma@ymail.com*

*Prof. Dr. Bayram Baş
Yıldız Teknik Üniversitesi,
bayrambas@gmail.com*

*Doç. Dr. Ufuk Balaman
Hacettepe Üniversitesi
ubalaman@gmail.com*

ÖZET

Pandemi, beraberinde getirdiği ve tüm alanlarda global bir şekilde uygulanan sosyal kısıtlamalar sebebiyle yabancı dil eğitiminin de ivedi bir şekilde çevrim içi ortama taşınmasını zorunlu kılmıştır. Pandemi döneminde uzaktan eğitime herhangi bir hazırlık yapılmadan ani bir şekilde geçilmesi teknolojik, pedagojik ve akademik temelli birtakım problemlerin yaşanmasına neden olmuştur. Yabancılar Türkçe öğretimi alanında yapılmış birçok çalışmada bu problemler tespit edilmiş ve problemlere çözüm önerileri getirilmiştir. Bu çalışmalarda sınıf içi etkileşimin de irdelendiği görülmektedir. Ancak bu çalışmalarda; uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin alternatifi olarak değerlendirilmesi, uzaktan eğitimin avantajları veya dezavantajlarına odaklanılması, uzaktan eğitimde yaşanan problemlerin tespit edilmesi, gözlemlerin göz ardı edilip ekseriyetle görüşmelerin yapılması nedeniyle uzaktan eğitimde sınıf içi etkileşimi oluşturan unsurlar ve dinamikler tespit edilememiştir. Uzaktan eğitim, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına hızlı ve ani bir giriş yapmış olmasına rağmen bu alanda kalıcıdır. Bu nedenle uzaktan eğitimin karakteristik bir yönü olan öğretmen ve öğrenci etkileşimleri bağlamsal olarak derinlemesine incelenmeli ve sınıf içi etkileşimin doğası içeriden bir bakış açısıyla açığa çıkartılmalıdır. Konuşma çözümlemesi, bu ihtiyacı karşılayacak bir çalışma alanı ve araştırma yöntemidir. Bu çalışmada eş zamanlı ve çevrim içi yabancılar Türkçe öğretiminde sınıf içi etkileşimin konuşma çözümlemesi bakış açısıyla incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma kapsamında 150 dakikalık bir çevrim içi ders kayıt altına alınmış ve çeviri yazıya dökülmüştür. Etkileşim içerisinde karşılıklı anlamlandırma süreçlerini anlamak için çok önemli bir kaynak olması ve hem öğretici hem de öğrencilerin etkileşimsel durumlarını incelemek için uygun bir zemin oluşturması sebebiyle bu çalışmada öğreticinin onarım etkinliklerine odaklanılmıştır. Buradan hareketle öğreticinin ders sırasında

kullandığı ekran yönelimli onarım örnekleri kesitler halinde sunulacak, bu etkinliklerin etkileşimsel boyutta nasıl işlediği tartışılacak ve bulgular temelinde pedagojik çıkarımlarda bulunulacaktır. Araştırmanın öğretmen yetiştirme, uzaktan eğitim ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi konularında hem teorik anlamda hem de uygulama bağlamında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, sınıf içi etkileşim, konuşma çözümlemesi, onarım, ekran yönelimli onarım

TÖMER OKUTMANLARININ DİJİTAL ARAÇ VE UYGULAMALARI KULLANMA

DURUMLARI

*Doç. Dr. Selim Emiroğlu
İstanbul Aydın Üniversitesi
selimemiroglu@aydin.edu.tr*

*Yüksek Lisans Öğrencisi Belemir Tün
İstanbul Aydın Üniversitesi
belemirtun@stu.aydin.edu.tr*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı TÖMER okutmanlarının Web 2.0 araçlarını ve mobil uygulamaları kullanım durumlarını tespit etmek ve değerlendirmektir. Hedef dil ile hedef kitle arasında bir bağ kurabilmek Web 2.0 araçları ve mobil uygulamaların etkin kullanımıyla mümkündür. Okutmanların bilgisayar destekli dil öğretimi konusunda yetkinlik kazanması ve çoklu öğrenme ortamı oluşturabilmesi önemlidir. Bu amaçla söz konusu araç ve uygulamalar incelemeye alınmış ve bunların özelliklerinden söz edilmiştir. Uygulamalar yedi başlık altında sınıflandırılmıştır. Araç ve uygulamaların sınıflandırılmasında belli ölçütler gözetilmiş ve sınıflandırılan uygulamaların kullanım durumları netlik kazanmıştır. Okutmanların görüşleri ile uygulamaların kullanım sürelerinden seviyelere göre kullanımlarına varan kapsamlı bir çalışma ortaya konmuştur. Araç ve uygulamaların kullanımları pek çok başlık altında incelenmiştir. Çalışmada araştırma soruları cevabını bulmuş, araç ve uygulamaların kullanım durumlarını şekillendiren faktörler ortaya konmuştur. Bazı bulgular tartışılmıştır. Alanda çalışanların, kurum ve araştırmacıların faydalanabileceği bazı öneriler sunulmuştur. Nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanıldığı bu çalışma bir karma yöntem çalışmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Dijital araç ve uygulamalar, Türkçe öğretimi, TÖMER okutmanları

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN ANLAMA BECERİLERİNE YÖNELİK ÖZ YETERLİKLERİ

Prof. Dr. İhsan Kalenderoğlu
Gazi Üniversitesi
kihsan@gazi.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Enes Güleç
Gazi Üniversitesi
enes.gulec1@gazi.edu.tr

ÖZET

Dil eğitiminde dört temel dil becerisi bulunmaktadır. Bu beceriler dinleme, okuma, konuşma ve yazma becerileridir. Bu dört temel dil becerisi birbirleriyle ilişkilidir ve dilin etkili kullanılması sürecinde oldukça önemlidir. Ancak birey, ana dilini ya da yabancı dil öğrenmek istediği zaman anlama becerileri temel basamağı oluşturmaktadır. Bunun sebebi ise dinleme becerisinin anne karnında altıncı aydan itibaren gelişen bir beceri olmasıdır. Dinleme, seslere anlam yüklenmesi ile başlayan süreçte öğrencinin yaşam boyu diğer becerilerinin kazanılmasında da kilit rol oynamaktadır. Okuma becerisi ise bireyin eğitim hayatına başladığı andan itibaren göz organı sayesinde öğrenmeyi de öğrendiği ilk beceri olmasının yanı sıra hedef dilde ya da günlük yaşantıda görsellerin, sözcüklerin algılanması ve kodların çözülmesi olarak tanımlanabilir. Bu bağlamdan yola çıkarak anlama becerilerinde eğitim-öğretim, ölçme-değerlendirme süreci, bireyin gündelik yaşamında, ana dili eğitiminde ve yabancı dil öğreniminde oldukça önemli rol oynamaktadır. Ölçme ve değerlendirme süreçlerinde kullanılan *klasik test odaklı* ölçme yöntemlerinin yanı sıra öğrencilerinde eğitim sonunda kendilerini değerlendirmesi gerekmektedir. Bu da öğrencinin bizzat kendini değerlendirdiği *öz yeterlik ölçme* yöntemi ile olmaktadır. Öz yeterlik; öğrencinin eğitim aldığı sürecin sonunda o konu hakkında sorulan belirli sorular ile kendisinin ne kadar başarılı olduğunu değerlendirmesini ifade etmektedir. Buradan hareketle Yunus Emre Enstitüsünde C1 seviyesinde Türkçe eğitimi alan 75 Kazakistanlı öğrencinin anlama becerilerine yönelik öz yeterlikleri tarama yöntemi ile incelenmiştir. Veriler ise *Kişisel Bilgi Formu* ve *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlerin Anlama Becerilerine Yönelik Öz Yeterlikleri* ölçeği kullanılarak çevrim içi şekilde *Testmoz* uygulaması üzerinden toplanmıştır. Yapılan çalışma sonucunda çalışmaya katılan öğrencilerin öz yeterlik açısından farkındalıklarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Öz Yeterlik, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, dinleme becerisi, okuma becerisi.*

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN AKADEMİK TÜRKÇE ÖĞRENCİLERİNİN (C2 SEVİYESİ) AKICI KONUŞMA BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

*Öğretim Üyesi Dr. Hüseyfe Bilge
Kafkas Üniversitesi
hbilge@outlook.com.tr*

*Doç. Dr. Şükrü Bastürk
Uludağ Üniversitesi
basturk@uludag.edu.tr*

ÖZET

Konuşma, yabancı dil öğrenen bireylerin günlük hayatta ve eğitim hayatında dinlemeyle birlikte sıkça kullandığı ve bu nedenle de diğer becerilere oranla daha fazla önem verilmesi gereken bir beceridir. Yabancı dil öğrenen bireyin konuşmasını çeşitli unsurlar -zayıf kelime hazinesi, konuyla ilgili bilgi eksikliği, vurgu ve telaffuz hataları, ses tonunu ve konuşma hızını ayarlayamama- olumsuz yönde etkilemektedir. Bireylerin akıcı konuşamaması, konuşma esnasında tutukluk yaşaması, sürekli dolgu kelimeler ve sesler kullanması muhatabını iletişimden koparabileceğinden akıcı konuşma önem kazanmaktadır. D-AOBM’da genel sözlü üretim tablosu C2 seviyesine bakıldığında “*Alicının önemli noktaları fark etmesine ve hatırlamasına yardımcı olan etkili bir mantıksal yapıya sahip, açık, akıcı, iyi yapılandırılmış söylemler üretebilir.*” denilmekte ve C2 seviyesindeki bireyden yeterince açık ve akıcı konuşması beklenmektedir. Bu çalışmada Bursa Uludağ Üniversite, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ULUTÖMER)’de öğrenim gören 23 akademik Türkçe öğrencisinin akıcı konuşma becerileri çeşitli değişkenler açısından incelenecektir. Nicel tarama deseninde planlanan çalışma doğrultusunda -veriler Eylül 2021’de toplanmıştır- öğrencilere iki konu başlığı verilmiş ve istedikleri konuda konuşabilecekleri söylenmiştir. Veri toplamada öğrencilere 1 dakika düşünme, 2 dakika da konuşma süresi verilmiş, konuşmasını erken bitiren öğrencilere müdahale edilmemiştir. Bu bildiriye, ses kayıt cihazıyla kaydedilen verilerin çözümlenmesiyle öğrencilerin tekrar ettiği kelimeler, konuşma dışı dolgu kelimeler, toplam kelime sayısı hesaplanacak; daha sonra toplam kelime sayısından dolgu kelimeler çıkarılarak akıcı konuşma hızı değişkeni elde edilecek ve ardından hızın toplama olan oranı alınarak doğruluk değişkeni üretilecektir. Ayrıca öğrencilerin toplam konuşma süreleri bir değişken olarak ele alınacak; elde edilen veriler öğrencilerin yaşı, ülkesi gibi demografik değişkenler göz önünde bulundurularak istatistiki olarak değerlendirilecek ve son olarak da çalışmadan elde edilecek sonuçlar literatür ışığında tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, akıcı konuşma, konuşma hızı, konuşma tutukluğu

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRENENLERİN ANLATILARININ SALT ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

*Öğretim Görevlisi Dr. Haluk Güngör
Gazi Üniversitesi
halukgungor@gazi.edu.tr*

*Öğretim Üyesi Dr. F. Selin Karali
Biruni Üniversitesi
skarali@biruni.edu.tr*

ÖZET

Araştırma, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin temel seviyede ürettikleri anlatılarının incelenerek dil gelişimlerinin betimlenmesini amaçlamaktadır. Çalışma grubunu Gazi Üniversitesi TÖMER'de öğrenim gören 15 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma bireylerin anlatılarının betimlenmesini amaçladığından, kesitsel betimleyici yönetime uygun olarak yürütülecektir. Bu yöntemde evrenin tamamına gidilmez. Evreni temsil edecek küçük bir örneklem üzerinden çalışma gerçekleştirilir. Çalışma grubunun, çeşitli ırk, farklı ana dillere sahip bireylerden oluşması bu açıdan önemlidir. Veriler toplanırken, öncelikle öğrencilerin bilişsel açıdan sağlıklı oldukları Montreal Bilişsel Değerlendirme (MoCA) ölçeği ile kanıtlanmıştır. Kelime ve kavramların ilişkilerinin belirlenmesinde Palmiye Piramit Ağacı; öğrenilen kelimelerin görselden hareketle yazılması için de Boston Adlandırma Testi'nden (Boston Naming Test) yararlanılmıştır. Son olarak A1 ve A2 kurlarının sonlarında öğrencilere “Kurabiye Hırsızlığı Görseli” verilerek görseli anlatmaları istenmiştir. “Kurabiye Hırsızlığı Testi”nden elde edilen veriler önce Excle'e, ardından SALT (Systematic Analysis of Language Transcripts) programına aktarılarak analiz edilmiştir. Elde edilen verilerin çeşitli değişkenlere bağlı olarak farklılaşma düzeyleri ise SPSS 25.0 programı ile analiz edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Anlatı analizi, dil gelişimi, SALT, yabancılara Türkçe öğretimi.

TÜRKÇE VE İNGİLİZCE ÖĞRETİM KİTAPLARINA KARŞILAŞTIRMALI BİR BAKIŞ: YAZMA BECERİSİ ÖRNEĞİ

*Prof. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş
Yıldız Teknik Üniversitesi
sallabas@yildiz.edu.tr*

*Doktora Öğrencisi Oğuz Serkan Yılmaz
Yıldız Teknik Üniversitesi
oguzserkanyilmaz@gmail.com*

ÖZET

İnsanlar içerisinde buldukları bu yüzyılın gereklerine uyarak hem kişisel gelişimlerini hem de iletişim yeteneklerini artırmak için yabancı dilleri öğrenmek istemişlerdir. İnsanların yabancı dil öğrenmeye olan eğilimleri yabancı dil öğretimi hususundaki bilimsel çalışmaları artırmıştır. Bu çalışmalar ile dilin daha etkili bir şekilde öğretilmesinin yolları aranmıştır. Bu çalışma alanlarından biri olan yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisi, önemli bir anlatım yolu olarak görülmektedir. Yazma, eğitim-öğretim etkinliklerinin temeli, iletişim sürecinin anahtarı sayılan bir beceri olarak üzerinde durulması gereken bir husustur. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisinin kullanıldığı ders materyallerinden biri de ders kitaplarıdır. Bu bakımdan yabancı dil öğretiminde kabul görmüş dillerden biri olan İngilizce dilinin ders kitapları, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitapları ile karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklar tespit edilebilecektir. Çalışmayı gerçekleştirmek üzere Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan “Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti-B1” ile İngilizcenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan “New Language Leader-Intermediate” kitapları örnek alınmıştır. Bu kitaplar yazma becerisi bakımından değerlendirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanan veriler üzerinde analiz yapılmıştır. Yapılan incelemede Türkçe öğretim kitabındaki etkinlik sayısının yetersiz kaldığı, İngilizce öğretim kitabında yazma için özel bir bölüm ayrıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda çeşitli öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Türkçenin yabancılara öğretiminde yazma becerisi, yazma becerisi

SINIFA ALTERNATİF OLARAK ÇEVİRİMİÇİ DİL KURSLARI:

SORUNLAR VE BEKLENTİLER

Doç. Dr. Aleksandra Zheveleva

St.Petersburg Devlet Üniversitesi

a.zheveleva@spbu.ru

Öğretim Üyesi Dr. Natalia Sokolova

St.Petersburg Devlet Üniversitesi

natalya.sokolova@spbu.ru

Öğretim Üyesi Dr. Aleksandra Yagafarova

St.Petersburg Devlet Üniversitesi

a.yagafarova@spbu.ru

ÖZET

Doğu dilleri de dahil olmak üzere sınıf eğitimine çevrimiçi alternatifler geliştirme ihtiyacı, özellikle bir pandemi sırasında giderek daha belirgin bir hale geldi. 2019'da St. Petersburg Devlet Üniversitesi'nden bir yazar ekibi "Türkçe. Başlangıç konuşma kursu" adlı çevrimiçi bir Türkçe dil kursu geliştirip uyguladı. Kurs, Açık Eğitim platformunda (<https://openedu.ru/>) ücretsiz olarak mevcuttur. Kursun ilk açılışında 10.000'den fazla öğrenci kaydoldu ve bunun için bir forum şeklinde metodolojik destek sağlandı. Daha sonra kurs, üniversitenin uzaktan eğitime geçtiği 2020 baharında St. Petersburg Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesi öğrencileri tarafından sınıf öğretimine alternatiflerden biri olarak test edildi. Çevrimiçi kursun yazarları hem kursu oluşturma sürecinde hem de başlatma sürecinde birtakım zorluklarla karşılaşp bağımsız dinleyicilerden ve öğrencilerden geri bildirim alırken sorunları belirlediler. Ders oluşturma sürecinde karşılaşılan zorluklar: Teknik zorluklar (platform sınırlamaları, anadili Türkçe olan kişilerin ilgisini çekme); Metodolojik zorluklar (malzemenin düzeni, otomatik doğrulama ile görevler oluşturma ihtiyacı ...). Dil kursunun başlatılması ve uygulanması sırasında belirlenen çevrimiçi öğrenme sorunları, gerçek konuşma pratiği eksikliği; Alıştırma tekdüzeliği; Eğitim video materyallerinin dinleyiciler tarafından algılanmasının özellikleri; Dil bilgisi vs. konuşma becerilerinin gelişimi. Potansiyel çözümler ve gelişim beklentileri: etkileşimli görevlerin tanıtılması, konuşma pratiği için bir platform oluşturulması ve öğrencilerin konuşma becerilerinin geliştirilmesi için uygun bir ortam.

Anahtar sözcükler: Türkçe, çevrimiçi dil kursları, sorunlar, beklentiler.

YAZMA BECERİSİNİ GELİŞTİRMEDE YENİ BİR UYGULAMA: RYTR

UYGULAMA ÖRNEĞİ

Öğretim Görevlisi Ercan Sertdemir

İstanbul Galata Üniversitesi

ercan-sertdemir@hotmail.com

Öğretim Görevlisi Muhammed Yasin Kurt

İstanbul Galata Üniversitesi

yasin.kurt@galata.edu.tr

ÖZET

İnsanoğlu kendini ifade edebilmek ve anlatmak ihtiyacı duyar. Bu ihtiyacını giderebilmek yollarından biri de anlatma becerilerinden olan yazmadır. Bu noktadan hareketle yazma becerisi; duygu, düşünce, istek ve hayallerin belli bir bütünlük içerisinde kurallara bağlı olarak anlatılması olarak tanımlanabilir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine yapılan çalışmalarda görülmektedir ki yazma becerisi diğer becerilerden biraz daha yavaş ve zor gelişmektedir. Bu zorluklarla birlikte öğrencilerin genel anlamda yazma konuları hakkında bir fikre sahip olmamaları veya bu konuları düşünsel olarak açamamalarıdır. Derslerde Web 2.0 araçlarının kullanımıyla dersler daha canlı, daha kalıcı hale gelmiştir. Bu çalışmada dijital dünyanın yazma becerisi üzerindeki etkisi ele alındıktan sonra Rytr uygulaması ile yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi çalışmaları tanıtılacaktır. Rytr programının tanıtımının örneklerle açıklanması amaçlanmaktadır. Eğitimin teknolojiyle kazanmış olduğu ivme ile yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak olan yapay zeka tabanlı uygulamalarla öğrencilerin yazma becerisinin B1 ve üzerindeki seviyelerde geliştirilmesi sağlanabilir. Yapay zeka tabanlı ve Türkçe dil desteği olan Rytr uygulaması çeşitli konu sınıflandırmaları ile öğrencilerin öğretmenleri ile birlikte veya tek başlarına belirledikleri anahtar kelimeleri sisteme girdikten sonra seçecekleri varyant sayısı kadar kısa metin program tarafından oluşturulmaktadır. Bu uygulama yardımıyla öğrenciler sosyal medyadan blog yazılarına kadar çeşitli alanlarda Türkçe içerik oluşturabilir. Oluşturduğu içerikleri okuyup tahlil ettikten sonra yazma ödevi hakkında bir metni kendisi oluşturabilir. Program birebir yabancı dil öğretimine yönelik olmadığı için seviyelere uygun olmayan üst gramerler kullanılabilir. Yapay zeka temelli uygulama ile öğrenciler bir konunun ana hatlarını ve o metinde bulunması gereken anahtar kelimeleri tespit etmeyi öğrenecek ve ortaya çıkan yazma metninden hareketle kendi yazma çalışmalarını oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma, yapay zekâ tabanlı yazma, çevrim içi yazma, Rtyr.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENİCİLERİNİN TÜRKÇE ÖĞRETİCİSİ VE TÜRKÇEYE İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

Doç. Dr. Ferhat Ensar

Uludağ Üniversitesi

ferhatensar@uludag.edu.tr

Öğretim Görevlisi İrem Nur Demir

Hitit Üniversitesi

iremnurdemir@hitit.edu.tr

ÖZET

Dil öğretimi bir etkileşim sürecidir ve bu süreç öğrenci ve öğretici arasında gerçekleşmektedir. Kurum ve bulunulan ülkeye göre kullanılan materyal, öğretim yöntemi, teknik ve stratejileri; dersin hedef kitlesi, metodolojisi gibi bazı değişkenler farklılık gösterse de değişmeyen en önemli unsurlardan birisi öğretici-öğrenci arasındaki etkileşimdir. Dilin ister ana dili isterse de yabancı dil olarak öğretiminde öğreticinin rolü büyüktür. Bu nedenle bu çalışmada Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türkçe öğrencilerinin; Türkçe öğreticisi ve Türkçeye ilişkin metaforik algılarını incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma için gerekli nitel veriler, soyut olan düşüncenin somutlaştırılabilmesi ve bir çerçeve çizmesi bakımından mecazlar yoluyla katılımcılardan toplanmıştır. Gündelik kavram sistemimiz temelde metaforiktir (Lakoff ve Johnson, 2005, s26). Öyleyse soyut bir kavram olan Türkçe öğreticisi ve Türkçe algısını betimleyebilmenin yolu metaforlardan geçmektedir. Bu amaçla Google Form kullanılarak öğrencilere “Türkçe öğretmenini bir nesne, biçim, şekil, form, hayvan, canlı veya araca/vasıtaya benzetmeniz istendiğinde neye benzetirdiniz ve neden? (Lütfen sebebini açıklayınız.)” sorusu yöneltilmiştir. Sorular Google form üzerinden toplanarak analizi gerçekleştirilmiştir. Verilen cevaplar cinsiyete, dil seviyesine, yaşa göre sınıflandırılmıştır. Araştırmanın örneklemini B1, B2 ve C1 seviyesinde bulunan 70 öğrenci oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda verilen cevaplar tema ve kategorilere ayrılmıştır. Araştırma devam ettiği için sonuçlar daha sonra paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğreticileri, metafor, Türkçe algısı, Türkçe öğreticisi algısı

LİBYA'DA ASKERİ KURUMLARDA TÜRKÇE EĞİTİMİ

Öğretim Üyesi Dr. Şamil Çan

Millî Savunma Üniversitesi

scan@msu.edu.tr

ÖZET

Uzun yıllar Osmanlı idaresinde olan Libya 1911 sonrasında İtalyanların egemenliği altına girmiştir. 24 Aralık 1951 tarihinde Libya Devleti kurulmuştur. 2011 yılında Kaddafi yönetimine NATO müdahalesi sonucunda Libya'da 17 Şubat 2011 devrimi gerçekleşti ve Ulusal Geçiş Konseyi kuruldu. 2014 yılında kötüleşen güvenlik durumları ve istikrarsızlık neticesinde ülkenin doğusunda ve batısında iki farklı hükümet bulunmaktadır. Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti ile Türkiye arasında 27 Kasım 2019 tarihinde "Güvenlik ve Askerî İşbirliği" mutabakat muhtırası imzalanmıştır. Bu tarihten itibaren Libya ve Türkiye arasındaki askerî ilişkilerin gelişmesinin bir sonucu olarak Libya'da normalleşme sürecine katkı sağlamak için Türkiye tarafından askerî anlamda çeşitli eğitimler vermeye başlanmıştır. 2011 yılından sonra bozulan düzenin tekrardan tesisi anlamında Libya'daki askerî okullar 2019 yılından itibaren öğrenci almaya başlamıştır. Libya'nın batısında başkent Trablus'ta Kara ve Deniz Harp Okulları ve Misurata'da Hava ve Hava Savunma Harp Okulları bulunmaktadır. Toplumlar arasındaki ilişkilerin geliştirilmesinde ve kültürel olarak yakınlığın tesisinde dilin büyük bir önemi vardır. Ortak dillerle iletişim kurmak ileride gerçekleştirilebilecek ortak faaliyetler için gerekli katkıyı sağlamakta etkili olacaktır. Bu anlamda Libya ile Türkiye'nin askerî anlamdaki ilişkilerinin geliştirmesinin bir sonucu olarak Libya'da 2021 yılı itibariyle askerî kurumlarda Türkçe lisan eğitimi vermeye başlanmıştır. İlk olarak Libya Savunma Bakanlığı ve Genel Kurmay Başkanlığı personeli için iki ayrı derslikte A-1 kuru düzeyinde Türkçe lisan kursu 14 Şubat 2021 tarihinde başlamıştır. Bu kurslara rütbeli ve sivil toplam 30 personel iştirak etmiştir. 2019 yılında tekrardan eğitime başlayan Hava ve Hava Savunma Harp Okullarında Mart 2021 tarihi itibariyle Türkçe dersleri vermeye başlanmıştır. Ardından 18 Aralık 2021 tarihinde Kara Harp Okulunda, 13 Mart 2022 tarihinde de Deniz Harp Okulunda Türkçe dersleri vermeye başlanmıştır. Bu dersler Türk personel tarafından haftada 6 saat olacak şekilde verilmektedir. Bu derslerde Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlan "Yedi İklim Türkçe" kitap setleri kullanılmaktadır. Şu an itibariyle Libya'da Türkçe Lisan kurslarında yüzün üzerinde Libya S.K. personeli A-1 kurundan, 19 personel ise A-2 kurundan mezun olmuştur. Ayrıca yerinde eğitim faaliyetleri kapsamında 8 personel B-1 kurunda eğitim almak üzere Türkiye'ye gönderilmiştir. Harp okullarında toplam 600 civarında öğrenci de Türkçe derslerini almaya devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, Yabancılar Türkçe öğretimi, Libya'da Türkçe, askerî kurumlarda Türkçe eğitimi, Libya.

TÜRKİYE TÜRKÇESİ ÖĞRENEN A1 SEVİYESİNDE KIRGIZ ÖĞRENCİLERİN SORU SORMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

Öğretim Görevlisi Dr. Sibel Barcın

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi

sibel.barcin@manas.edu.kg

ÖZET

Bu araştırmada, Türkiye Türkçesi öğrenen Kırgız öğrencilerin soru sormaya yönelik tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu 2021-2022 yılı güz döneminde öğrenim gören 24 Kırgız öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Söz konusu öğrencilere soru sorma üzerine kazanımların yer aldığı anket sunulmuştur. Soru sormaya yönelik tutumun belirlenmesinde Türkiye Maarif Vakfı (2020) tarafından hazırlanan “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” temel alınmıştır. Elde edilen verilere göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre soru sormaya daha gönüllü oldukları görülmüştür. Bununla birlikte erkek öğrencilerin büyük oranda çevrelerinde bulunan nesnelere ve mekânların adlarını sormadıkları, iletişim esnasında temel soru ifadelerini daha az kullandıkları tespit edilmiştir. Bu çerçevede araştırmanın alanyazına katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: soru sorma, A1 seviyesi, Türk soylulara Türkiye Türkçesi öğretimi, Kırgız öğrencilere Türkiye Türkçesi öğretimi.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ÖRNEK BİR DERS PLANI:

SAMR MODELİ¹

*Öğretim Görevlisi Aslı Koçak
Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi
akocak@bandirma.edu.tr*

*Prof. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş
Yıldız Teknik Üniversitesi
eyyupsallabas@gmail.com*

ÖZET

Teknoloji, gelişimi sürecince toplumun her alanı gibi dil öğretim alanını da etkilemiştir. Dijital teknolojilerin dil öğretimindeki etkisi artarak ve genişleyerek devam etmektedir. Teknoloji temelli tasarlanan yabancı dil olarak Türkçe öğretim sınıflarında bu teknolojilerin kullanımı dil öğretimini kolaylaştırmaktadır. Öğretim teknolojileri kullanılarak hazırlanmış bir öğrenme ortamı öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları en aza indirerek her öğrenciye kendi hızında ve ihtiyacına göre öğrenme imkânı verirken öğrencinin derse katılımını, bilginin kalıcılığını ve etkileşimli öğrenme ortamı sağlamaktadır. Bu noktada yabancı dil olarak Türkçe öğretim sınıflarında teknoloji kullanımının bir model üzerinden yapılandırılması seviyeye uygun öğretim teknolojileri kullanılmasının yanında sınıf içindeki bireysel farklılıkların en aza indirilmesinde faydalı olacaktır. SAMR modeli teknolojinin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde nasıl kullanılabileceği konusunda düşünmenin bir yoludur. Yabancı dil olarak Türkçe öğreticileri SAMR'la planlanmış bir öğretim modelinin uygulandığı sınıflarda öğrencilerin dil becerisi kazanımlarını destekleyebilir ve zamandan tasarruf sağlayabilirler. Eğitimin her alanı ile teknolojinin birleştirilmesinde kullanılan ve teknolojinin kullanım düzeyini hiyerarşik bir yapıda sınıflandırma üzerine kurulu bağımsız bir model olan SAMR Yerine koyma (Substitution), Genişletme (Augmentation), Değiştirme (Modification) ve Yeniden Düzenleme'nin (Redefinition) bölümlerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe öğreticilerinin öğrencileri için öğrenme deneyimlerini tasarlarken hangi aşamada hangi teknolojiye nasıl yararlanabileceklerinin ve SAMR modelinin her bir basamağında yer alabilecek görev tanımlarının örnek bir ders planı üzerinden planlanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, konuşma becerisi, SAMR modeli, teknoloji kullanımı

¹ Bu bildiri "SAMR Modelinin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisine Etkisi" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

YABANCI YAYINLARDA DİL ÖĞRETİMİ VE DİJİTAL ARAÇLARIN KULLANIMI ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALAR

*Doktora Öğrencisi Nuray Kayatürk
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
nuraykayaturk@hotmail.com*

ÖZET

Bu çalışmada, akademik dergilerde yer alan yabancı yayınlarda dil öğretimi ve dijital araçların kullanımı konusunda yapılan çalışmaların incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma tekniklerinden “ doküman incelenmesi” yapılmıştır. Verilerin analizinde “ betimsel analiz” tekniği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler: Google Akademik, ResearchGate, Scopus, Web of Science, SpringerLink, ScienceDirect, Wiley online library, sitelerinden yararlanılmıştır. Dijital ortam ve dil öğretimini içeren yabancı yayınlar; web 2 araçları, dil öğretimi, dijital uygulamalar, web araçları, dinleme eğitimi ve dijital uygulamalar, okuma eğitimi ve dijital uygulamalar, yazma eğitimi ve dijital uygulamalar, konuşma eğitimi ve dijital uygulamalar okuma gibi anahtar kelimelerle literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulguları 2012-2022 yılları arasında on yıllık akademik çalışmalar ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada veriler son on yılın derlemesi ile sınırlandırılarak güncel yayınların ele alınması amaçlanmıştır. Çalışmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “veri toplama formu” ile toplanmıştır. Veri toplama formunda; yayın yılı, yöntem, araştırmada kullanılan web araçları, hangi kitleye uygulama yapıldığı, hangi dergide yayınlandığı, gibi başlıklara yer verilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre dil öğretimi de sürekli bir değişim ve gelişim içerisinde olan görsel ve işitsel sistemlerden etkilenmiştir. Bu etkileşim sonucu teknolojiyle bütünleştirilmiş farklı dil öğretim yaklaşımlarının ele alınmasını sağlamıştır. Bunlar; e- öğrenme, e-okuma, e-yazma, web uygulamaları ile uzaktan öğrenme, uzaktan öğretim, dijital tabanlı öğrenme, dijital tabanlı öğretim, dijital okuma, dijital yazma, gibi kavramlar sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. 21. yüzyıl sınıflarında dijital teknolojik araçların artması ile eğitim öğretim hayatında da değişim ve gelişim gerçekleşmiştir. Bunun sonucu yapılan akademik çalışmalarda bunların olumlu ve olumsuz sonuçlarını ele almışlardır.

Anahtar kelimeler: Web 2 araçları, dijital öğretim, dil öğretimi, dijital yazma, dijital okuma

ORTAOKUL TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ GÖRSELLERİN METİNLE UYUMU: 2021-2022 EĞİTİM ÖĞRETİM DÖNEMİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA

*Prof. Dr. Mustafa Başaran
Yıldız Teknik Üniversitesi
mbasaran66@yahoo.com*

*Yüksek Lisans Öğrencisi Sait Karakuş
Yıldız Teknik Üniversitesi
sskarakus@gmail.com*

ÖZET

Dil öğretiminde materyal kullanımı oldukça önemlidir. Materyaller, öğrenen kişinin hedef dille kurmuş olduğu bağı sağlamaya birlikte, kişinin sürekli olarak pratik yapabilmesini, merakını gidermesini, ilgili dile karşı aktif olmasını sağlamaktadır. Dil öğretiminde birçok materyal kullanılmaktadır; ancak en fazla kullanılan materyal hiç şüphesizdir ki ders kitaplarıdır. Ders kitapları, dil öğrenen kişinin gerek ilgili dile yönelik temel ve kapsamlı bilgileri edinmesini, gerekse alıştırmalar yapabilmesini sağlamaktadır. Uzmanlarınca hazırlanan bu kitaplarda dil öğrenimini kolaylaştıran bir sistem kurulmakta, bu sisteme bağlı olarak dil öğrenen kişinin işini kolaylaştıracak bir düzende dersin sunumu sağlanmaktadır. Böylece temel amaç, ders kitaplarının öğrenme sürecinde temel yardımcı olmasını da desteklemektir. Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitapları hazırlanırken birçok kritere önem verilmelidir. Bu kriterlerden biri de kitaplarda görsel-metin uyumunun sağlanmasıdır. Görsel – metin uyumu, ders kitaplarında yer alan görsellerin hemen yanında yer alan metinle anlatılanlar konusunda uyum göstermesi, metnin anlaşılabilirliğini desteklemesi ve metinle bağ kurmasıdır. Metinler sözel hafızaya, görseller ise görsel hafızaya hitap etmektedir. Ders kitaplarında yer alan görsellerin metinle bir arada verilmesinin temel sebebi hafızanın her iki yönünü de destekleyici şekilde bir anlatımda bulunmak, dolayısıyla öğrenenin işini kolaylaştırmaktır. Özellikle Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki görsel – metin uyumu, ilgili dili öğrenmeye ve keşfetmeye çalışan kişinin kelimeleri hem sözel hem de görsel hafızasına almasını, böylece kolay hatırlamasını ve materyal üzerinden dille bağ kurmasını sağlamaktadır. Bu çalışmada ortaokul düzeyindeki Türkçe ders kitaplarındaki görsel-metin uyumu ilişkisi ele alınmakta, çalışma kapsamında 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde kullanılan Türkçe ders kitapları üzerinden materyal incelemesi yapılmaktadır. İlgili çalışmayla birlikte ortaokul kademesinde eğitim gören ve dili kural ve incelikleriyle birlikte keşfetmeye başlayan çocuklara yönelik oluşturulan materyaller hem nitelik anlamında incelenecek hem de çocuklara dil öğretiminde sağladığı fayda açısından değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ders Kitabı, Görsel, Metin, Resim, Türkçe.

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN/ÖĞRETMEN ADAYLARININ TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETME YETERLİLİKLERİNİN SAPTANMASI

*Yüksek Lisans Öğrencisi Hilal Göktekin
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
hllgoktekin@gmail.com*

*Doç. Dr. Halil Erdem Çocuk
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
halilerdemcocuk@gmail.com*

ÖZET

Son yıllarda çeşitli nedenlerle Türkiye'deki yabancı nüfus giderek artmıştır. Bu durum Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi konusunu gündeme getirmiştir. Son on beş yirmi yıl içinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında oldukça mesafe kat edilmiştir. Özellikle Suriye'de çıkan iç savaş sonucunda savaş mağduru Suriye halkının Türkiye'ye sığınması, Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi sürecinde önemli bir eşik olmuştur. Sığınmacıların sosyal ve kültürel açıdan uyum sağlamaları ve eğitilmiş bireyler olarak yaşamlarını sürdürebilmeleri için çeşitli projeler kapsamında farklı yaş gruplarından oluşan çocuklara Türkçe öğretilmekte ve bu çocukların Milli Eğitim Bakanlığı okullarında eğitim görmeleri sağlanmıştır. Günümüzde göçmenlerin yoğun yaşadığı bölgelerde ilkokulda sınıfın azımsanamayacak bir kısmı göçmen öğrencilerden oluşmaktadır. Ayrıca geçici koruma bölgelerindeki çocukların eğitim süreçlerinde sınıf öğretmenleri, çocukların Türkçe ile tanışmalarını sağlamakta, önemli bir görev üstlenmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin yabancı dil olarak Türkçe öğretim yeterlikleri üst düzeyde olması gerekmektedir. Fakat sınıf öğretmenliği lisans ders programında Türkçe'nin yabancı bir dil olarak öğretilmesi hakkında bir ders veya öğretim programına rastlanmamıştır. Bu da alandaki öğretmenlerin bu duruma hazırlıksız yakalanmış olma durumlarını öne çıkarmaktadır. Öğretim sürecinin planlanmasında yeterliklerin saptanması önemli bir aşamadır. Türkiye Yeterlikler Çerçevesi, eğitim öğretim sürecindeki planlamada başat bir yer tutmaktadır. Lisans öğrenim süreçleri, yeterlik çerçevesine göre hazırlanmıştır. Yukarıda belirtildiği üzere lisans sürecinde sınıf öğretmenliği programında böyle bir ders bulunmamaktadır. Sınıf öğretmenlerinin ana dil olarak Türkçe öğretim yeterlikleri üzerine çeşitli akademik çalışmalar olmasına rağmen yabancı dil olarak Türkçenin öğretimine ilişkin bir standart geliştirilmemiştir. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının yabancı bir dil olarak Türkçe öğretim yeterliklerinin standartlarını belirlemek ve bu alanda yapılacak geliştirici çalışmalara ışık tutmak hedeflenmektedir.

Yeterliklerin belirlenmesinde alan yazındaki çalışmalar ve Türkiye Maarif Vakfı'nın "2019 Yabancı Dil Olarak Türkçe ğretimi Programı" esas alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe ğretimi, Yabancı dil olarak Türkçe ğretim programı, Yeterlikler, Sınıf ğretmenliği.

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEREN ÇOCUKLAR İÇİN HAZIRLANAN DERS KİTAPLARINDAKİ SÖZCÜK ÖĞRETİMİ ETKİNLİKLERİ

Öğretim Üyesi Dr. Nilüfer Serin

Trabzon Üniversitesi

niluferserin@gmail.com

ÖZET

Yabancı dil öğretiminde dil öğrenen bireylerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi aynı zamanda onların sözcük dağarcıklarının geliştirilmesiyle doğrudan ilişkilidir. Çünkü kişinin kendini ifade edebilmesi ve karşısındakini anlayabilmesi için alıcı ve üretici söz varlığının gelişmiş olması gerekmektedir. Bu sebeple sözcük öğretiminin yabancı dil öğretiminde oldukça önemli bir yeri vardır. Sözcük öğretimi yapılırken hangi sözcüklerin hangi seviyede öğretileceğine ve bunun için hangi yöntem ve tekniklerin kullanılacağına karar verme ihtiyacı doğmaktadır. İlaveten hedef kitlenin yaşına uygun olarak hareket etmek, özellikle çocuk gruplarına öğretilecek sözcükleri seçerken ve onlara yönelik etkinlik hazırlarken daha dikkatli olmak, onların gelişim özelliklerini, ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Çocuklara yabancı dil öğretiminde en sık kullanılan materyallerden biri olan ders kitaplarında yer alan sözcük öğretim etkinlikleri hazırlanırken etkinliklerin çocukların seviyesine uygun olması, farklı yöntem ve tekniklerin tercih edilmesi önemlidir. Bundan yola çıkılarak bu araştırmada yabancı dil olarak Türkçe öğrenen çocuklar için hazırlanan ders kitaplarındaki sözcük öğretimi etkinliklerini çeşitli değişkenler açısından incelemek amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile yapılandırılmıştır. Bu doğrultuda yabancı dil olarak Türkçe öğrenen çocuklar için hazırlanan Türkçe Öğreniyorum (1, 2, 3, 4) ve ABC Türkçe (A1.1, A1.2, B1.1, B1.2) setleri temel doküman olarak seçilmiş, veri toplama aracı olarak doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Alan uzmanlarının görüşleri alınarak bir inceleme formu geliştirilmiş ve kitaplarda yer alan tüm sözcük öğretim etkinlikleri bu forma göre çözümlenmiştir. Sözcük öğretim etkinlikleri; sayı, etkinlik çeşidi, yöntem ve tekniklere göre dağılım, öğretilmeye çalışılan sözcükler açısından her seviye için ayrı ayrı incelenmiş ve iki yayınevi birbiriyle karşılaştırılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını oluşturan iki set içerik analizi ile değerlendirilmiş, çalışma sonunda elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, çocuklara yabancı dil öğretimi, ders kitabı, sözcük öğretimi.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİCİLERİ TANIKLIĞINDA UZAKTAN EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

*Araştırma Görevlisi Merve Hülya KİBAR Furtun
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
merve.kibar@erdogan.edu.tr*

*Prof. Dr. Bayram Baş
Yıldız Teknik Üniversitesi
bayrambas@gmail.com*

ÖZET

Salgın süreciyle birlikte örgün eğitimden acil uzaktan eğitime geçişin beklenmedik bir biçimde gerçekleşmesi, uygulamada birçok problemi de beraberinde getirmiştir. Bu çerçevede alan yazında sıkça dile getirilen Türkçe öğretim merkezlerindeki öğretim uygulamalarına dair tutarsızlıkların bulunması ve denkliklerin sağlanamaması gibi problemlerin üzerine, uzaktan eğitimin getirdiği birtakım zorlukların da eklenmesiyle mevcut durumun öğretici görüşleri çerçevesinde tartışılması gerekmektedir. TÖMER’lerde yüz yüze gerçekleştirilen eğitimlerde mevcut durumun ortadan kaldırılması için ölçme ve değerlendirme uygulamalarının standardize edilmesine yönelik önemli akademik çalışmalar gerçekleştirilmiş fakat henüz ülke geneli bir uygulamaya geçilememiştir. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme alanındaki uygulamalara yönelik sorunların daha sık gündeme getirilmesi önemli görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, uzaktan eğitim sürecinde yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki ölçme ve değerlendirme uygulamalarını öğretmenlerin deneyimleri ve sürece yönelik algıları çerçevesinde incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durun çalışması kullanılmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirmenin uzaktan eğitimle gerçekleştirilmesi sürecinin öğretici görüşleri çerçevesinde ele alınması bakımından çalışmada bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme çeşitlerinden “ölçüt örnekleme yöntemi” kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme için kullanılan kriterler, uzaktan eğitime geçiş sürecinde öğretmenlerin yabancılara Türkçe öğretimi derslerini uzaktan yürütmüş olmasıdır. Kriterlere uyan, altı farklı üniversiteden altı yabancılara Türkçe öğreticisi çalışma grubunu oluşturmuş ve veriler odak grup görüşmesi tekniği ile toplanmıştır. Ölçme ve değerlendirmenin uzaktan eğitimle çevrimiçi ortamlarda yapılıyor olmasının sürece kısmi derecede olumlu etkileri olsa da büyük oranda olumsuz etkilerinin olduğu sonucuna varılmıştır. Ekonomik avantajlar, zamandan ve mekândan bağımsız olma durumu ve medya metinlerine ulaşım açısından uzaktan eğitimin olumlu tarafları dile getirilmiştir. Öğreticilerin en sık dile getirdiği olumsuz etkiler

sınav esnasında medyana gelen teknik sorunlar ve buna bağlı olarak sınavın güvenilirliğinin zedelenmesi olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Uzaktan Eğitim, Ölçme ve Değerlendirme, Çevrimiçi Eğitim Ortamı

OKULLAŞTIRILMIŞ YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERİN EĞİTİMDE UYUM PROBLEMLERİNE YÖNELİK BİR DURUM ÇALIŞMASI

*Öğretim Üyesi Dr. Fatih Kana
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
fatihkana@comu.edu.tr*

*Yüksek Lisans Öğrencisi Zübeyir Buzkurt
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
zubeyirbuzkurt@gmail.com*

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okullaştırılmış yabancı uyuklu öğrencilerin eğitimde uyum problemlerini belirlemektir. Bu amaca yönelik olarak okullaştırılmış yabancı uyuklu öğrencilerin, eğitimde uyum sürecinde karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve bu sorunlar doğrultusunda çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırmada, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanabilmesi için form alan uzmanı üç öğretmenle paylaşılmış, pilot uygulamada öğrencilerden birine de uygulanmış, alan uzmanının ve öğretmen adayının görüşü doğrultusunda yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilmiştir. Ayrıca çalışmada anketlerden ve Google Formlar aracılığından da yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, örgün eğitim sistemi dışında kalmış geçici koruma altındaki çocukların örgün eğitim sistemine dahil olmalarını sağlamak amacıyla, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBÖGM) ile Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) iş birliğinde yürütülen, Hızlandırılmış Eğitim Programı (HEP) proje öğrencileri oluşturmaktadır. Okullaştırılan ve aktif bir şekilde okuluna devam eden yabancı uyuklu 10 tane öğrenci ile röportaj yapılarak, yarı yapılandırılmış görüşme formuyla detaylı bir şekilde kişilerin görüşleri alınmıştır. Görüşme sonucunda elde edilen verilerin çözümlenmesinde nitel veri analizi tekniklerinden betimsel analiz ile yapılmıştır. Araştırmada “Okullaştırılmış Yabancı Uyuklu Öğrencilerin Eğitimde Uyum Problemleri” başlığı altında toplamda 7 tane alt amaç doğrultusunda problemlere çözüm bulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda Ankara ili Çubuk ilçesinde okullaştırılmış yabancı uyuklu öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları uyum problemlerine yönelik görüşlerinin durum tespiti, sorunlara yönelik bulunan çözümler ve sorunlara yönelik çözüm önerileri ve sorunları tartışılmıştır. Öte yandan, sorunların çözümü için okullaştırılmış yabancı uyuklu öğrencilerin eğitimde yaşadıkları uyum problemlerini aşmak için Türkçeyi düzgün ve doğru konuşmalarının sağlanması ve yabancı uyuklu öğrencilerin dil sorununu aşmaları gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde Uyum Problemleri, Yabancı uyuklu öğrenciler, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KKTC-GİRNE'DE ÇARŞI-PAZAR DİLİ ÖRNEĞİ

*Öğretim Üyesi Dr. Hayrettin Parlakyıldız
Kıbrıs İlim Üniversitesi
hayrettinparlakyildiz@csu.edu.tr*

ÖZET

Yabancıların yoğun yaşam sürdürdüğü coğrafyadan biri de KKTC (Kuzey Kıbrıs) dır. Bu coğrafyanın içinde yoğunluğun olması; Kuzey Kıbrıs ile genel Kıbrıs coğrafyasının dünden bu güne ADA olarak yaygın bilinişine, turizm ve eğlence mekânlarının çokluğundan önce sık sık el değiştirmesine bağlanabilir. Türkçenin Yabancı Dil olarak öğretiminde üniversitelerde TÖMER'de, hem covid-19 yaygınlığı içinde hem de günümüzde yoğun bir çalışma sürerken, KKTC-Girne'deki yaşam yabancıların fazlalığı ve hareketliliği içinde farklı konuşmalar dikkat çekmektedir. KKTC'de yaşayan yabancı ülkeden gelen çalışanlarla, yabancı uyruklu öğrencilerin, Türkçe'yi kullanımlarında; Tömer'in hedefi olan Türkiye Türkçesi, Girne'de çarşı-pazarda Kuzey Kıbrıs'ın kullandığı AĞIZ olarak kendini göstermektedir. Bunda yabancıların para kazanmak amacıyla çalıştıkları, iletişimleri yoğun olan yerlerin (avm, restoran ve pazarlarda) etkisini gözden uzak tutamayız...Yabancılardaki bu tutumun nedenleri araştırılırken; “Türkçe konuşmaya neden ihtiyaç duyduğundan, günlük konuşmalardan, piyasa dilinden, arkadaş grubundan, çalıştığı iş yerinin özelliklerinden, ekonomik hayat durumunun etkisinden, çarşı-pazar konuşma alışkanlığının kendisine yansımından, yazma öğretiminin neresinde olduğundan” yola çıkılarak sözlü sorular sorulacak, alınan cevaplar değerlendirilerek, yoruma gidilecektir.

Örneklem olarak, Girne merkezindeki Çarşamba Pazarı, Kuzey Kıbrıs Petrol Ofisi ile Çin Pazarı ve Lemar AVM merkezleri hedeflenecektir.

Anahtar kelime: Türkçe, öğretim, KKTC, öğrenci, yabancı, yöntem, çarşı-pazar.

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ÖĞRETİM SETLERİ: ULUDAĞ TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ (A1-A2) ÖRNEĞİ

*Öğretim Görevlisi Erdem Hamaratlı
Bursa Uludağ Üniversitesi
erdemhamaratli@uludag.edu.tr*

*Öğretim Görevlisi Alican Özkan
Bursa Uludağ Üniversitesi,
alicanozkan@uludag.edu.tr*

*Doç. Dr. Şükrü Bastürk
Bursa Uludağ Üniversitesi
basturk@uludag.edu.tr*

ÖZET

Çağımızda teknolojik gelişmelere bağlı olarak eğitim-öğretimde ve özellikle yabancı dil öğretiminde teknoloji kullanımı ve bireysel öğrenme ön plana çıkmasına rağmen ders kitapları hâlâ önemini yitirmemiştir. Yabancı dil öğretiminde ders kitaplarının önemini korumasının nedeni, kolay ulaşılabilir olması ve hedeflenen kazanımlara -okuma, dinleme, konuşma yazma- uygun materyalleri içermesinden dolayıdır. Ancak bu materyallerin ortaya çıkan yenilikler ve teknolojik gelişmeler ışığında sürekli güncellenmesi, gerekiyorsa yenilerinin hazırlanması gerekmektedir. Bu bağlamda, dil öğretim merkezlerinin, çağın gereksinimlerine uygun olarak özgün ve güncel öğrenim materyalleriyle dil öğretimi çalışmalarını desteklemesi gerekmektedir. Günümüzde, Yunus Emre Enstitüsü ve çeşitli üniversiteler tarafından hazırlanan öğretim setleri -*Yedi İklim, İstanbul, Yeni Hitit*- Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanına katkı sağlamak amacıyla Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (ULUTÖMER) öğretim elemanları tarafından *Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2)* hazırlanmış, pilot uygulamalar neticesinde uygulamaya uygun hâle getirilmiştir. Bu şekilde Türkçe öğretimi alanına yeni bir kaynak kazandırılmıştır. Nitel araştırma modeli ile desenlenen bu bildiride -ULUTÖMER’de ders kitabı kullanılmaya başlanan- *Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2)* ders ve çalışma kitaplarında yer alan ünitelerin, temaların, konuların ve dil bilgisi kurallarının hangi sırada verildiği ve temel izlenince yaklaşımı açıklanacak ve setin hazırlık aşamasında yapılan çalışmalar, yaşanan sorunlar aktarılacaktır. Doküman inceleme yöntemine dayanan çalışma ile *Uludağ Türkçe Öğretim Seti (A1-A2)* ders ve çalışma kitaplarının genel görünümü ve dil bilgisi öğretimi yaklaşımı ortaya konmak ve hazırlık sürecinin aktarılması yoluyla da ders kitabı hazırlamak isteyenlere örneklik teşkil etmek amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Ders kitabı, Türkçe öğretimi, öğretim seti, yabancı dil

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN LİTVANYALI ÖĞRENCİLERİN GÖRSEL YORUMLAMA BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

*Doç.Dr. Mehmet Celal Varışoğlu
Tokat Gaziosmanpaşaa Üniversitesi
varisoglu@gmail.com*

*Yüksek Lisans Öğrencisi Şerife Kafalı
Tokat Gaziosmanpaşaa Üniversitesi
serife.kafali92@gmail.com*

*Doç. Dr. Behice Varışoğlu
Tokat Gaziosmanpaşaa Üniversitesi
bvarisoglu@gmail.com*

ÖZET

İnsanın en büyük gereksinimlerinden biri olan iletişim, bireyin kendisini ifade etme aracı olarak ve sosyal bir anlaşma biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçmişten günümüze kadar farklı biçimlerde gördüğümüz iletişim, günümüzde daha da çeşitlenmiş ve dijital dünya ile bambaşka bir boyut kazanmıştır. Teknolojinin önemli unsurlarından biri olan görsel araçlar da iletişimi farklı bir boyuta taşımıştır. Görsel araçlarla yapılan iletişim eğitim ortamına aktarılmış; böylelikle görsel okuryazarlık terimi yaygınlaşmıştır. Dil öğretiminde dijital süreç ile birlikte teknolojinin eğitim dünyasına girmesi görsel okumayı da beraberinde getirmiştir. Ülkemizde, eğitsel becerilerden biri olarak “görsel okuryazarlık”, “görsel okuma ve görsel sunu” öğrenme alanları ders kitaplarında yer almaya başlamıştır. Görsel okuryazarlık okuma ve yazma becerilerini de içine alan bir süreçtir. Yabancılara Türkçe öğretimindeki görsel okuryazarlık ise anlama ve anlatma becerilerini kapsamaktadır. Dil öğretiminde, kültürlerarası etkileşimde, ölçme ve değerlendirmede sık başvurulanan görsel okuma, temalara göre farklılık göstermektedir. Görseller öğrendiğimiz bilgilerin etkililiğinde ve kalıcı olmasında oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Litvanyalı öğrencilerin görsel yorumlama becerilerini değerlendirmektir. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Vilnius Üniversitesi Asya ve Kültürlerarası Çalışmalar Enstitüsünde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen 10 Litvanyalı öğrenciyle görüşme yapılmıştır. Öğrencilerden, iki farklı bölümden oluşan görüşme formunu cevaplamaları istenmiştir. Formun birinci bölümünde öğrencilerin kişisel bilgilerine yer verilmiş; ikinci bölümde ise farklı temalar içeren 5 farklı görsel verilerle yorumlamaları istenmiştir. Görseller iki farklı uzman görüşüne başvurularak hazırlanmıştır. Çalışmanın sonunda öğrencilerin görselleri kültürel birikimleri çerçevesinde yorumladıkları gözlemlenmiştir. Buradan hareketle dil-kültür ilişkisi içinde

görsellere ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlerine ve aktif söz varlıklarına göre değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, görsel okuryazarlık, görsel yorumlama, kültürlerarası farklılık.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİ BAZ ALARAK AZERBAYCAN TÜRKÇESİNİN YABANCI UYUKLU ÖĞRENCİLERE ÖĞRETİLMESİ KONUSUNDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

*Öğretim Görevlisi Zülfiye Ağayeva
Azerbaycan Tıp Universitesi
zuluqa032@yandex.ru*

ÖZET

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile başka ülkelerde üniversite eğitimi almak daha kolay hal almıştır desek yerinde olur. Azerbaycanlı öğrencilerin diğer ülkelerde eğitim görmesi geleneği eskiden beri var olsa bile XIX yüzyılda daha da artmış, günümüzde ise artık alışlagelmiş bir hal almıştır. Bununla birlikte bu geleneğin aksi, yani yabancıların Azerbaycanda eğitim görmesinin tarihi ile ilgili de farklı görüşler vardır. Bu görüşlere yazımızda daha geniş yer vereceğiz. Her ülkede olduğu gibi Azerbaycanda da yabancı uyruklu öğrencilere önce hazırlık dönemi dersleri verilir. Bu dersler seçilen üniversitelere göre farklılık gösterebiliyor. Bazı üniversitelerde bu altı ay, bazılarındaysa bir yıl sürmektedir. Şöyle ki, örneğin, eğer bir öğrenci Azerbaycan Tıp Universitesini seçiyorsa, hangi bölümü tercih ettiğine bakmaksızın, hazırlık döneminde (bu dönem altı ay sürüyor) – üç ay boyunca sadece Azerbaycan Türkçesi, sonraki dönemlerde ise Azerbaycan Türkçesinin yanısıra fizik, kimya, biyoloji, ingilizce derslerini görüyor. Altı ayın sonunda sınav oluyor ve bu sınavın sonucuna göre ya asıl öğrencilik hayatına geçiyor veya sınavdan geçemediği takdirde tekrardan hazırlık bölümünden devam ediyor. Seçilen üniversite ve bölümlere göre derslerin çoğu farklılık gösterse de, farklı olmayan bir tek ders vardır, o da Azerbaycan dili veya Azerbaycan Türkçesi dersidir. Bu Azerbaycanda okumaya gelen tüm yabancı uyruklu öğrenciler için seçtikleri üniversiteye veya bölüme bakmaksızın öğrenilmesi zorunlu olan derstir. Biz de bu çalışmamızda Azerbaycan Türkçesi öğretilirken üniversiteler ve bu bölümde ders veren hocaların nelere dikkat ettiği, bu konuda hangi kurumlardan yardım alınabildiği, bu konuyla ilgili hangi araştırmaların yapılmış ve hangi kitapların olduğu gibi konular üzerinde durmaya ve bu konuyu ele alan araştırmalardan bazılarını sizlere tanıtmaya çalışacağız.

Anahtar kelimeler: Türkiye Türkçesi, Azerbaycan Türkçesi, yabancı, öğrenci, araştırmalar.

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN DERS KİTAPLARINDAKİ OKUMA METİNLERİNİN HAZIRLIK ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

*Öğretim Görevlisi İsmail Aydoğdu
Sakarya Üniversitesi
iaydogdu@sakarya.edu.tr*

ÖZET

Hayatın her alanında olduğu gibi eğitimde de sıkça başvuru ve kullanılan okuma, dilin dört temel becerisinden biri olup özellikle yabancı dil öğretiminde temel beceri konumunda yer almaktadır. Dil öğretiminde temel materyal olma özelliğine sahip olan ders kitaplarında yer alan okuma metinleri bilgi vermenin yanı sıra öğrenilen dilin özellikleri ile hedefe uygun kelime ve kelime gruplarını içererek öğrenene dilin kullanımına dair farklı işlevleri kazandırmayı hedeflemektedir. Okuma metinlerinde öğretimi hedeflenen dil bilgisi yapıları ile dile ait diğer unsurları, kelime ve kelime gruplarını öğrenene sezdirmek ve öğrenenin dikkatini çekmek amacıyla okuma metinlerinden önce hazırlık çalışmalarına veya okuma metnine geçmeyi kolaylaştıracak metin hakkında düşünmelerini sağlayacak etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmada Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan kitaplardan olan İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Ders Kitabı, Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı ile Gazi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı setlerinde bulunan B1 seviyesindeki ders kitaplarındaki okuma metinlerine ait olan hazırlık çalışmalarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmış olup araştırmanın verileri doküman analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan tüm okuma metinlerinin hazırlık çalışmalarının olduğu, Yedi İklim Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan okuma metinlerinin hazırlık çalışmalarının kısıtlı olduğu, Gazi Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan okuma metinlerinin hazırlık çalışmalarının olmadığı ancak metni destekleyici fotoğraf ve resimlerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelime: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Ders Kitaplarındaki Okuma Metinleri, Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Hazırlık Çalışmaları

WEB 2.0 ARAÇLARIYLA (*FLOCABULARY, LEARNINGAPPS, PLICKERS, QUIZALIZE, SOCRATIVE VE TRIVIAMAKER*) SÖZCÜK ÖĞRETİMİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UYGULAMALARI

Araştırma Görevlisi Meltem Merve Konu
Bursa Uludağ Üniversitesi
meltemmerve@uludag.edu.tr

ÖZET

21. yüzyılın getirisi olarak eğitim ve öğretim sürecinde projeksiyon, etkileşimli tahta vb. teknolojik araç-gereçlerin kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte derslerde kullanılacak dijital uygulamalar da nitelik ve nicelik açısından her geçen gün artmaktadır. Geleneksel öğretim yöntemlerinin dikkat ve ilgiyi sürekli tutmada yetersizleşmeye başladığı bu çağda dijital uygulamalarla desteklenen etkinliklerin öğrencilerin güdülenmesine daha çok katkı sağladığı bilinmektedir. Görsellik, işitsellik ve dokunsallığın fazlasıyla yer aldığı bu uygulamalar aracılığıyla geliştirilen etkinliklerin öğrenciler için dersi tek düze, sıkıcı olmaktan kurtarmaya yardımcı olduğu ve başarıyı artırmada etkili olduğu yapılan çalışmalarda da görülmektedir. Geleneksel öğretim yöntemlerinin başarıyı sağlamadaki etkisinin giderek azalması nedeniyle derslerde teknolojinin daha fazla kullanılması gerekliliği doğmaktadır. Teknolojik gelişmelerin her alana katkı sağladığı bu çağda eğitim-öğretim alanında da dijital verilerden yararlanılması gereklidir. Bu doğrultuda genelde dil öğretimi özelde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi alanında da teknolojik gelişmelerden yararlanılarak çağa uyum sağlanmalıdır. Böylelikle hedef kitlenin temel becerilerinin yanı sıra, dil bilgisi ve sözcük edinçleriyle birlikte 21. Yüzyıl becerileri de daha etkili ve verimli biçimde gelişecektir. Çalışmada bu durumu örneklendirmek ve somutlaştırmak amacıyla tüm seviyeler (A1, A2, B1, B2, C1, C2) için farklı uygulamalar kullanılarak sözcük bilgisi ölçme ve değerlendirme etkinlikleri tasarlanacaktır. Bu amaçla *Flocabulary, LearningApps, Plickers, Quizalize, Socrative ve TriviaMaker* uygulamaları kullanılacaktır. Her bir seviye için farklı türde bir değerlendirme (çoktan seçmeli, boşluk doldurma, eşleştirme, doğru / yanlış vb.) ve farklı bir uygulama kullanılarak tasarlanacak olan bu etkinliklerin alan için faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Etkinlik geliştirme, ölçme ve değerlendirme, Web 2.0 araçları, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

TÜRKİYE VE AZERBAYCAN TÜRKÇESİNİN YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERE İKİNCİ DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN ORTAK ETKİLİ YÖNTEMLER

Öğretim Görevlisi Günel Şerifova
Azerbaycan Devlet Ressamlık Akademisi
gunsherif@hotmail.com

Özet

Özet Hiçbir dil başlangıçta tam bir bilim dili hâlinde doğmuyor. Dil, insan toplumunda doğar, gelişir, zenginleşir ve insanlar arasında bir iletişim aracı haline gelir, yazı dili olur ve zamanla edebiyat dili, kültür dili, bilim dili olarak kullanılır ve zenginleşir. Modern dünyada ülkeler arası farklı kültürel ilişkiler yabancı dilleri geliştirmeyi ve öğrenmeyi zorunlu kılıyor. Bugün bir değil, birkaç dili öğrenmenin önem teşkil etmesinden dolayı yabancı dil öğretimi, her ülkenin eğitim sisteminde önemli bir yer tutmaktadır. Bu yüzden yabancı dil olarak Türk ve Azerbaycan dillerini öğrenmeye büyük ihtiyaç vardır. Biliyoruz ki, herhangi bir dil hiçbir zaman sabit kalmaz, dış ve iç faktörlerin etkisiyle sürekli değişir. Bundan dolayı yabancı dillerin analizi için yeni yöntemlerin belirlenmesi, dilbilim ve pedagojik bilimin ana görevlerinden biridir. Bu açıdan yabancılara Türkçe ve Azerbaycan'ca öğretimi alanında yöntem arayışları sürmektedir. Araştırmanın temel amacı, öğretmenlik deneyimime dayanarak yabancılara Türkçe ve Azerbaycan'ca okuma, yazma ve konuşmanın doğru öğretilmesinde etkili yöntemleri paylaşmaktır. Her iki dili yabancılara öğretmek genel olarak pratik (iletişimsel), öğretim ve eğitim amaçlarını içerir. Yabancı öğrenciler iletişim hedeflerini uygulayabilmeli ve sosyal ve psikolojik olarak önemli iletişim durumlarına odaklanabilmelidir: Sosyal alanda - kişisel ihtiyaçları karşılarken (banka, klinik, ulaşım vb.). Sosyo-kültürel alanda - estetik ihtiyaçları karşılarken (tiyatro, sergi, müze, kütüphane vb.) [Rahimova GH, Gurbanova MA, Faracullayeva EN, Habibli. R.Y. Yabancı vatandaşlar için eğitim kursları programı. Konu - "Azerbaycan dili" Bakü Üniversitesi Yayınevi. Bakü-2016. 30 s.] . Bu bakımdan yabancı uyruklu öğrencilere sözlü ve yazma becerilerini geliştirmek için deneme yazımlarını, radyo ve televizyon performanslarını, gazete ve dergi metinlerini kullanmak, hatalar üzerinde çalışmak, kelime bilgisi, dil bilgisi, iletişim, dinleme ve konuşma testleri, ifade yazma ve başka öğretim yöntemleri önerilir. Bunlardan başka konuşmanın gelişimi için kelime oyunları düzenleme, film izleme, etkinlikler düzenleme, çeşitli müzelere, sergilere, ülkenin güzel yerlerine geziler düzenleme dersin bir hissesi olarak yapılmalıdır. Çünkü kelime hazinesinin zenginliği konuşmanın gelişimi için çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı uyruklu öğrenciler, Azerbaycan dili, Türk dili, metodoloji, kültür

KUZEY MAKEDONYA ÜNİVERSİTELERİNDE YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

Doç. Dr. Ülker Şen

Gazi Üniversitesi

ulkersen@gazi.edu.tr

ÖZET

Avrupa'nın güneydoğusunda yer alan Kuzey Makedonya; Kosova, Bulgaristan, Sırbistan, Arnavutluk ve Yunanistan ile komşudur. Bununla birlikte Kuzey Makedonya'da birçok etnik grup bir arada yaşamaktadır. Makedon, Arnavut, Türk, Çingene, Sırp gibi etnik gruplar ülke nüfusunu oluşturmaktadır. Kuzey Makedonya'daki Türkler, Üsküp başta olmak üzere ülkenin birçok bölgesinde ilkokullarda ve liselerde Türkçe eğitimi almaktadır. Özellikle son yıllarda Türkiye ile Kuzey Makedonya arasındaki ekonomik, siyasi, eğitim ve kültür iş birliğinin etkisiyle yabancıların da Türkçeye olan ilgisi artmıştır. Kuzey Makedonya'da Üsküp Türkiye Cumhuriyeti Büyük Elçiliği / Eğitim Müşavirliği, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Maarif Vakfı, Üsküp Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumlar yabancı dil ve ana dili olarak Türkçenin öğretimine katkıda bulunurken başta üniversiteler olmak üzere yerel kurumlar tarafında da Türkçe öğretimi faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmanın amacı Kuzey Makedonya üniversitelerinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin nasıl yapıldığına dair tespitlerde bulunmak ve bu tespitlerde hareketle değerlendirmeler yapmaktır. Çalışmanın yöntemi, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizidir. Çalışmanın evrenini Kuzey Makedonya üniversiteleri, örneklemini ise Kuzey Makedonya üniversitelerinde Türkçe eğitimi, öğretimi yapan beş üniversite (Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi, Uluslararası Balkan Üniversitesi, Goce Delcev Üniversitesi, Tetova Üniversitesi, Fon Üniversitesi) oluşturmaktadır. Örnekleme yöntemi amaçlı örneklemedir. Veriler ilgili üniversitelerin resmî internet sayfaları üzerinden toplanmıştır. Çalışmada üniversiteler bünyesinde Türkçe öğretiminin farklı fakültelerde (filoloji, eğitim, kültür, gibi) farklı programlar (Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe Öğretmenliği gibi) bünyesinde yapıldığı, programlarda derslerin yabancılarla ve ana dili Türkçe olanlara göre farklılaştığı öne çıkan bazı sonuçlardandır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Kuzey Makedonya, Yüksek Öğretim

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ALANINDA SÖZLÜ KÜLTÜR ALANINDA YAZILMIŞ MAKALELERİN ANALİZİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

*Yüksek Lisans Öğrencisi Fatma Gül Kılıç
Bartın Üniversitesi
fatmaglk22@gmail.com*

*Doç. Dr. Arzu Çevik
Bartın Üniversitesi
arzu021@gmail.com*

*Yüksek Lisans Öğrencisi Neslihan Muzaffer
Bartın Üniversitesi
21594676n@gmail.com*

ÖZET

Bu araştırmada Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımı alanında yapılan makaleler farklı kriterlere göre sınıflandırılmaya ve analiz edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma tarama yönteminin kullanıldığı betimsel bir araştırmadır. Verilerin toplanması amacıyla literatür taraması yapılmıştır. Sonrasında araştırmının konusuna yönelik kaynaklar incelenmiş ve kriterler belirlenmiştir. Belirlenen kategoriler; Araştırma yöntemi/deseni, yazar sayısı, üretim şekli, yayın yılı, yayımlandıkları dergi, birden fazla makale çalışması yapan yazarlar, örneklem olmak üzere 6 ana başlıkta toplanmıştır. Araştırma verilerinin analiz edilmesi amacıyla betimsel analiz yöntemlerine başvurulmuştur. Bu kapsamda ele alınan makaleler yönelik yüzde hesaplaması yapılarak veriler tablo haline dönüştürülmüş ve sonrasında yorumlanmıştır. 85 makale, alandaki kültürle ilgili makaleler incelenerek, betimsel yapılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları şunlardır: Kültüre ilişkin makalelerde 2000 yılına kadar kültür alanında araştırma yapılmadığı görülmektedir. 2000-2010 yılı arasında yabancılara Türkçe öğretimi kültür alanında toplamda 3 makale çalışması yapıldığı görülmektedir. 2015’den sonra büyük bir artış görülmüştür. Makale yayımlanma oranının çoğu Turkish Studies’e ait olduğu görülmektedir. Çoğunlukla 6-10 arasında araştırma sorusu ele alınmıştır. En çok betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Örneklemde ders kitabı çoğunluktadır. Genellikle örneklem büyüklüğü 1-64 arasındadır. En çok kullanılan yöntem ise nitel araştırma, doküman analizidir. Bu sonuçlara dayanarak konu bakımından yeni öğretim yaklaşımlarına, yöntem bakımından karma araştırmalara ve eylem araştırmalarına, örneklem bakımından Türkçe öğretmeni adaylarına ve karma gruplara; nicel araştırmalarda analiz yöntemi olarak regresyona yönelim önerilmektedir. Veri toplama aracı olarak gözlem, günlük, öz değerlendirme, akran değerlendirme ve ürün dosyasından daha fazla yararlanılabilir. Makalelerin yöntem bakımından daha sağlam temellere oturabilmesi için lisansüstü eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri dersi zorunlu olmalıdır. Ayrıca danışmanların bilimsel

araştırmaları daha iyi yönlendirebilmeleri için bilimsel araştırma yöntemleri hakkında bilgilendirilmesi gerekebilir.

Anahtar Kelimeler: Sözlü kültür, yabancı dil olarak Türkçe, kültür, dil ve kültür, yabancılara Türkçe öğretimi

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN B1 SEVİYESİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN DİL ÖĞRENME SÜRECİNDE KARŞILAŞTIĞI SORUNLARA YÖNELİK BİR İNCELEME

Öğretim Üyesi Dr. Bora Bayram
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
bora.bayram@alanya.edu.tr

Öğr. Gör. Feyza Senem Köylü
İstanbul Gelişim Üniversitesi
fskoylu@gelisim.edu.tr

ÖZET

Modern dünyada ikinci dil öğrenmek artık bir gereklilik olarak algılanmaktadır. Bu doğrultuda insanlar yeni bir dil öğrenmek için ilgili kurs veya dil okullarına yönelmekte, dil eğitimi almak için yoğun emek harcamaktadır. Ülkemizde de Türkçeye karşı her geçen gün artan ilgi, araştırmacıların sürecin sağlıklı işleyip işlemediğini sorgulamalarına neden olmaktadır. Nitekim yeni bir dil öğrenme sürecinde, sürecin sağlıklı bir şekilde ilerlemesine engel olabilecek veya aksamasına neden olabilecek pek çok sorunla karşılaşılabilir. Bu çalışmada 2021-2022 eğitim- öğretim yılında bir devlet üniversitesi ve bir özel üniversitenin TÖMER’inde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen toplam 30 kişiden oluşan B1 öğrencisinin dil öğrenme sürecinde karşılaştığı güçlükleri tespit etmek amaçlanmıştır. Olgubilim desenine uygun şekilde gerçekleştirilen çalışma, nitel özelliktedir. Bu kapsamda araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilen veriler, içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre B1 seviyesinde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin karşılaştığı sorunlar *Türkçenin beceri alanlarıyla ilgili sorunlar, Türkçenin dil özellikleriyle ilgili sorunlar, sosyal yaşamda karşılaşılan sorunlar, ölçme ve değerlendirmeye ilgili sorunlar ve diğer sorunlar* olarak toplam beş kategoride incelenmiştir. Buna göre öğrencilerin en çok sorun yaşadığı kategorinin *Türkçenin beceri alanları* (%56,7) kategorisi olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler, dört temel beceri içerisinde sırasıyla en çok *yazma* (%29,94), *dinleme* (%25,48), *okuma* (%20,38) ve *konuşma* (%18,47) becerilerine yönelik sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Yazma becerisine yönelik en çok öne çıkan maddeler *Türkçe düşünememek* (%17,02), *ünlü harflerle ilgili eksiklikler* (%17,02) ve *dil bilgisi kurallarını kullanamama* (%12,77)’dir. Türkçenin dil özellikleri kategorisinde *noktalı ünlü ve ünsüz harfler* (%29,79) ile *dil bilgisi kurallarının çokluğu* (%12,77); ölçme kategorisinde *ders işlenişi ve sınav tarzının farklı olması* (%50); sosyal yaşamda karşılaşılan sorunlar kategorisinde *insanların çok hızlı konuşması* (%34,09) ve *Türk arkadaş eksikliği* (%22,73); diğer sorunlar kategorisinde *ders süresinin kısalığı* (%59) maddeleri öğrencilerin en çok ifade ettikleri sorunlar arasında yer almaktadır. Araştırmada tespit edilen sorunların çeşitliliğine bakıldığında bunların öğrenciden, öğretim elemanından, eğitim-öğretim ortamından, ölçme

şeklinden, sosyal yaşamdan kaynaklandığı ve sorunların birbirleriyle bağlantılı olduğu görülmektedir. Sorunların çözümüne yönelik işe sınıf ortamının düzenlemesiyle başlanması gerektiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda ilgili araştırmaya özgü bulgular çerçevesinde yorum ve değerlendirmeler yapılmıştır. Buna göre yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin öğrendiklerini uygulama imkânı elde edebileceği etkinlik temelli ve görev odaklı ders tasarımları ve yeni bakış açılarıyla ders içeriklerinin düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, dil öğrenme süreci, B1 seviyesi.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ KİTAPLARINDA MİLLÎ KÜLTÜR UNSURLARININ VARLIĞI

Öğretim Görevlisi Dr. Gökçe Demiryürek
Necmettin Erbakan Üniversitesi
gdemiryurek@erbakan.edu.tr

Öğretim Görevlisi Dr. Sinem Gönen Kayacan
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Sinem.kayacan@omu.edu.tr

ÖZET

Çağımızda ana dilinin haricinde başka bir dil bilmek, bir meziyet olmaktan çıkmış bir zaruret haline gelmiştir. Özellikle ülkemizde yabancı uyruklu insanların sayısının göçler nedeniyle son yıllarda artması, Türkçe öğrenmek isteyen insanların sayısını da artırmaktadır. Alandaki ihtiyaca cevap vermek kadar dil öğretiminin kalitesi de önemlidir. Çünkü bir dil sadece kelimelerden ve gramerden ibaret değildir. Hedef dili öğrenmek isteyen bireylerin, o dilin ait olduğu toplumu ve o toplumun kültürünü tanınması, dili daha işlevsel kullanmalarına ve topluma daha kolay adapte olmalarına katkıda bulunacaktır. Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan kitaplarda millî kültür unsurlarına yer verilmesi, bu bakımdan önem göstermektedir. Bu çalışmanın amacı da söz konusu kitaplarda millî kültür unsurlarına ne kadar yer verildiğini tespit etmektir. Çalışma kapsamında incelenmek için Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler için Türkçe Ders Kitabı seti örneklem olarak seçilmiştir. Setteki kitapların A1, A2, B1, B2 ve C1 düzeyleri incelenmeye alınmıştır. Doküman analizi yöntemiyle elde edilen veriler, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Kitaplardaki “kültürden kültüre” bölümlerinde yer alan millî kültür unsurları belirlenmiştir. Araştırmanın sonucunda B1 ve B2 kitaplarında millî kültür unsurlarına diğer kitaplara oranla daha fazla yer verildiği, en az kültür unsurunun ise A1 kitabında yer aldığı tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak da A1 kitabında dilin temel kavramlarını öğretmeye odaklandığı gösterilebilir. Genel olarak bakıldığında ise kitaplarda yer verilen millî kültür unsurlarının “yemek kültürü”, “gelenek-görenek” ve “kültürel miras” kategorilerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi kitaplarının millî kültür unsurlarını aktarması bakımından zenginleştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretimi, Millî Kültür, Ders Kitabı.

İKİNCİ DİL YAZMA ETKİNLİKLERİNDE TERS YÜZ ÖĞRENME MODELİNİN KULLANIMI

*Öğretim Görevlisi Özgün Harmankaya
Yıldız Teknik Üniversitesi
ohrmnky@yildiz.edu.tr*

*Prof. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş
Yıldız Teknik Üniversitesi
sallabas@yildiz.edu.tr*

*Öğretim Üyesi Dr. Türker Toker
Uşak Üniversitesi
turker.toker@usak.edu.tr*

ÖZET

İkinci dilde yazma becerisi en zor öğrenilen (Bağcı ve Başar, 2013; Çakır, 2010; Alan, 2019; Kroll,1994; Westwood, 2008), en son kazanılan (Güzel ve Barın, 2013; Karatay,2020), karmaşık (Hedge,2000; Sturm and Koppenhaver,2000) ve öğretmen desteğine en çok ihtiyaç duyulan beceri olarak ifade edilmektedir. Zorluk ve karmaşıklığın altında yatan ana etmen yazmanın “içerik, sistem, süreç, tür ve bağlam” “Hyland (2003) olmak üzere beş tür bilgiyi gerektirmesidir. Sınıf içerisindeki kısıtlı zaman da göz önüne alındığında yazma ikinci dil öğrencileri için zorlu bir sürece dönüşmektedir. Bu çalışmada ikinci dilde yazma etkinliklerinde ters yüz öğrenme modelinin kolaylaştırıcı rolü tartışılmaktadır. İlgili amaç doğrultusunda ikinci dilde ters yüz öğrenme süreçlerinin uygulandığı araştırmalar sistematik bir şekilde incelenerek süreç odaklı yazma etkinlikleri ile benzerlik ve farklılıkları değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre ters yüz öğrenme etkinliklerinin yazmanın içerik bilgisi ve dile odaklanma aşamalarında yazma sürecine katkı sağladığı; yazma öncesi etkinliklere ilişkin hazır bulunuşluk seviyesini arttırdığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İkinci dil, yazma, ters yüz öğrenme

B1 DÜZEYİNDE YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN KULLANDIKLARI KIBARLIK VE KABALIK EDİMLERİ

*Prof. Dr. Mehmet Kara
Gazi Üniversitesi
mehkara@gazi.edu.tr*

*Öğr. Gör. Serdar Başutku
Hitit Üniversitesi
serdarbasutku@hotmail.com*

ÖZET

Diller İçin Avrupa Ortak Önerileri Çerçeve Metni (CEFR), yabancı/ikinci dil öğretiminde sosyal aktör olarak birçok yeterliliğe sahip olması gereken bireylerin eylemlerini günlük hayatta karşılaşılabilecek çeşitli durumlara yönelik iletişimsel/bildirişimsel dil kullanımını ana hatlarıyla belirlemeye çalışmıştır. Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğrenenler/öğrenciler çerçeve metnin belirlediği yaşam alanlarında belirli durumlara yönelik dil görevlerini yerine getirmek için çeşitli bağlamlar, şartlar doğrultusunda bir ya da birden fazla bireyle etkileşimli konuşma gerçekleştirir. Bu bağlamda, araştırmanın amacı Hitit Üniversitesi TÖMER’de B1 düzeyinde Türkçe öğrenen Arap ve Afrika kökenli öğrencilerin çeşitli durumlarda; teklif, rica, davet ve öneri ifadelerinin reddedilmesinde kullanılan stratejileri tespit ederek, bunların incelenmesini ve karşılaştırmasını yapmaktır. Farklı dilleri konuşan iki grubun reddetme stratejisine yönelik tercihleri arasında ilişki olup olmadığına dair tespitlerde bulunmaktır. Bu çalışma özellikle Arap ve Afrika kökenli öğrencilerin dil yeterliliklerinin çeşitli bildirişimsel durumlarda kullandıkları kibarlık ve kabalık edimlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşabilmek için nicel ve nitel veriler eş zamanlı olarak toplanmış, daha sonra bu bulgular kullanılarak verilerin birbirini destekleyip desteklemediğine bakılmıştır. Bunun için çalışmada dil ve köken bakımından farklı iki grup üzerinde “Söylem Tamamlama Testi” formu uygulanmıştır. Araştırmanın evrenini Afrika kökenli öğrencilerden Fransızca ile Arap kökenli olan öğrencilerden Suriye, Irak ve Mısır Arapçası konuşanlardan oluşturulmuştur. Araştırmanın örneklemini ise Hitit Üniversitesi TÖMER’de 2020-2021 akademik yılı bahar döneminde B1 düzeyinde Türkçe öğrenen 30 öğrenciden oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: reddetme stratejileri, bildirişimsel dil yeterliği, kibarlık ve kabalık edimi, diller için Avrupa ortak önerileri çerçevesi, Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretimi

TÜRKÇEYİ YABANCI DİL OLARAK UZAKTAN ÖĞRENENLERİN UZAKTAN TÜRKÇE ÖĞRENİMİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ

*Yüksek Lisans Öğrencisi Tansu Uğur
Yıldız Teknik Üniversitesi
tansu.ugur@std.yildiz.edu.tr*

*Prof. Dr. Muhammed Eyyüp Sallabaş
Yıldız Teknik Üniversitesi
sallabas@yildiz.edu.tr*

ÖZET

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin çeşitli ihtiyaçları, buna bağlı olarak da Türkçe ve Türk kültürüne tutumları bulunmaktadır. Bu tutumların tespiti yabancı dil olarak Türkçe alanı için oldukça elzem olup gelecekte yapılacak uygulamaların şekillenmesine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı Türkçeyi yabancı dil olarak uzaktan öğrenen öğrencilerin uzaktan Türkçe öğrenimine yönelik tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın çalışma evrenini İstanbul'daki üniversitelerin TÖMER merkezlerinde Türkçe öğrenmekte olan B1 seviyesindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemine ise tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 5 farklı TÖMER'de B1 seviyesinde Türkçe öğrenen 150 öğrenci oluşturmaktadır. Betimsel bir çalışma olan bu çalışmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilen "Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizi SPSS 23.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada ortaya çıkan bulgulara bakıldığında Türkçeyi yabancı dil olarak uzaktan öğrenen öğrencilerin ağırlıklı olarak uzaktan Türkçe öğrenimine yönelik olumsuz tutumlarının olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan eğitim, Türkçe Öğretimi, Tutum

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERE YÖNELİK KONUŞMA SINAVI KAYGISI ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME

*Dr. Niyet Bahşi
Milli Eğitim Bakanlığı
niyet44@hotmail.com*

*Doç. Dr. Ayşe Ateş
İnönü Üniversitesi
ayse.ates@inonu.edu.tr*

ÖZET

Konuşma yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin kendilerini farklı bir dilde ifade edebilmeleri için en önemli iletişim araçlarından biridir. Araştırmanın amacı yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere yönelik konuşma sınavı kaygılarını ölçmeye yarayan bir ölçek geliştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu İnönü Üniversitesi TÖMER’de 2018-2019 öğretim yılı bahar döneminde B2 ve C1 seviyesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Bu amaç doğrultusunda araştırmacılar tarafından oluşturulan 36 maddelik ölçek, gerekli literatür tarandıktan sonra ortaya konulmuştur. Denemelik ölçek maddeleri TÖMER’de çalışan üç Öğretim Görevlisine sorulmuştur. Uzmanlardan alınan görüşler birkaç maddede cümle farklılaşması haricinde maddelerin B2 ve C1 seviyesine uygun olarak yazıldığı yönünde olmuştur. Farklılaştırılan ölçek, İnönü TÖMER’de B2 seviyesinde öğrenim gören ve rastgele her sınıftan farklı sayılarda seçilen toplam 7 öğrenciye uygulanmıştır. Alınan öğrenci görüşleri sonucunda da ölçekte gerekli düzenlemeler yapılmış ve son hali verilen ölçek öğrencilere uygulanmıştır. 111 öğrenciye uygulanan ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması, SPSS 20 programı ile yapılmıştır. Yapılan testler sonucunda ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Konuşma, yabancılara Türkçe öğretimi, kaygı, ölçek, geçerlilik ve güvenirlik.

TÜRKİYE’DE İKİ DİLLİLİK ÜZERİNE YAPILMIŞ OLAN ÇALIŞMALAR BİBLİYOGRAFYASI

Doç. Dr. Serdar Bulut
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
serdar.bulut@alanya.edu.tr

Yüksek Lisans Öğrencisi Nihal Çelen
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi

ÖZET

Kaynağını dilbilim ve toplumbilimden alan iki dillilik kavramı, Türkiye’de 1960’lı yıllardan itibaren Avrupa ülkelerine göç eden Türk işçi çocuklarıyla gündeme gelmiştir ve hâlen güncelliğini korumaktadır. Avrupa’nın farklı yerlerinde bir sorun olarak varlığını artırarak devam ettiren ve özellikle göçmenlerle birlikte Türkiye’de de adından sıkça bahsettiren iki dillilik kavramı, son yıllarda Türkiye’de araştırmacıların yöneldiği alanlardan birisi olarak göze çarpmaktadır. Günümüzde sıkça rastlanan ancak sınırları henüz tam olarak çizilemeyen ‘iki dillilik’ kavramı, basitçe ifade edilecek olursa bir kişinin ana dilinden farklı olarak en az bir dili daha olması anlamına gelir. Ancak iki dilliliğin isteğe bağlı mı yoksa kendiliğinden kişide oluşan bir olgu mu olduğu sorusuna henüz net bir cevap bulunamamıştır. Net bir cevaba ulaşmak için bu konu üzerinde yapılan araştırmaların ve incelemelerin artırılması gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı, ‘İki dillilik’ kavramı ile ilgili Nisan 2022’ye kadar Türkiye’de yapılan akademik çalışmaların bibliyografik olarak türlerine göre analiz edilmesine dayanmaktadır. Araştırma kapsamında 19 yüksek lisans tezi, 4 doktora tezi, 44 makale, 8 bildiri, 18 kitap bölümü, 14 kitap olmak üzere toplam 107 çalışmaya ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda iki dillilik konusuyla ilgili en çok makale türünde çalışma yapıldığı ve yapılan çalışmaların son yıllarda artış gösterdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İki Dillilik, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Bibliyografik, Dil Edinimi, Dil Öğrenimi, İkinci Dil, Çok Dillilik

DİL ÖĞRETİMİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE ÖZ DÜZENLEME BECERİSİ

Doç. Dr. Esra Nur Tiryaki

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

etiryaki@mku.edu.tr

ÖZET

Dil öğretimi, kişiye yeni bir kimliğin kapılarını açar. Dil, birçok bileşenden meydana gelen süreklilik gösteren sistemli bir yapıdır. Her dilin kendine özgü ritmi ve doğası vardır. Bireyin ana dilinden başka öğrendiği diller kişiye o dilde duyuş ve düşünüşü de kazandırır. Kültür kavramı burada devreye girer. Kültür, kişinin içinde bulunduğu toplumun yaşayış biçimlerinin toplamıdır. Dil öğretimi ve öğrenimi bu bağlamda kişiye yeni bir biçim, duyuş ve düşünüş kazandırır. Teknolojinin yaşamımıza girmesiyle birlikte dil öğretimi de dijital dönüşüme evrilmiştir. Teknoloji kavramı, teknik bilgiyi gerektirir. Teknik bilginin eğitimle ve dil öğretimiyle buluşması dil öğretiminde dijital çağı başlatmıştır. Bu çağla birlikte dil öğretimi ve öğrenimi evrenselleşmiştir. Teknoloji ile birlikte özellikle akademik gelişim için uygun ulaşılır ve ekonomik bir öğrenim ortamı sağlanmıştır. Öğretim programları, dil öğretiminde bir dilin nasıl etkili bir şekilde adım adım öğretileceğini belli bir kriter çerçevesinde değerlendirmemizi sağlar. Ancak öğretim programları dışında da kişi kendi dil öğrenme ihtiyacını belirleyebilir. Öz düzenleme, kişinin amacına ulaşmasında davranışlarını planlaması ve motivasyonunu sağlama olarak tanımlanır (Zimmerman, 2000). Bu bilgiler ışığında bu çalışmanın amacı dil öğretiminde dijital dönüşüm ve öz düzenleme becerisini ele almaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil öğretimi, Dijital Dönüşüm ve Öz Düzenleme Becerisi.

TÜRKÇE VE TÜRK KÜLTÜRÜ DERSİ ÖĞRETMENLERİNİN ÖZ YETERLİK ALGILARININ İNCELENMESİ

*Yüksek Lisans Öğrencisi Furkan Sallabaş
Yıldız Teknik Üniversitesi
furkansallabas@hotmail.com*

*Doç. Dr. Hasan Mesud Meral
Yıldız Teknik Üniversitesi
hmeral@yildiz.edu.tr*

ÖZET

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupalı ülkeler iş gücü ihtiyacından dolayı Türkiye'nin de içinde bulunduğu farklı ülkelere işçi göçü almıştır. Türkiye'nin 1962 yılında Almanya ile imzaladığı işçi göçü anlaşması ile yurt dışındaki Türk varlığı giderek artmaya başlamıştır. Almanya'yı sırasıyla Avusturya, Belçika, Hollanda, Fransa ve İsveç takip etmiştir. Yıllar boyunca devam eden bu işçi göçüyle yurt dışında azımsanamayacak kadar bir Türk nüfusu meydana gelmiştir. Yurt dışına giden ve orada doğan Türk çocuklarının eğitim problemleri yıllar içerisinde farklı şekillerde ele alınmıştır. Problemlerin çözülmesi için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışına öğretmenler görevlendirilmiştir. Fakat bu görevlendirmeler yapılırken öğretmenler Türkçe öğretmenliğinin yanı sıra çeşitli bölümlerden seçilmektedir. Bu çalışmada yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretmek için görevlendirilmiş Türkçe ve Türk Kültürü dersi öğretmenlerinin öz yeterlik algılarını tespit etmek amaçlanmaktadır. Nicel bir araştırma olan bu çalışmada tarama deseni kullanılmıştır. Araştırma kapsamında Almanya, Fransa, Belçika ve İsviçre'de görev yapan 176 Türkçe ve Türk Kültürü dersi öğretmenine araştırmacı tarafından geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılan "Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretmen Öz Yeterlik Ölçeği" uygulanmıştır. Ölçekten elde edilen veriler sonrasında öğretmenlerin öz yeterlik algılarının cinsiyete, mezun olunan bölüme, eğitim durumuna, mesleki tecrübeye, görev yapılan ülkeye ve buldukları ülkenin resmî dilini bilme seviyesine göre farklılık gösterip göstermediği tespit edilecektir. Çalışmadan elde edilecek bulguların yurt dışında Türkçe dersi verecek öğretmenlerin yetiştirilmesine, kullanılan programların yapılandırılmasına, hizmet öncesi alacakları eğitim içeriğinin hazırlanmasına ve Türkçe ve Türk Kültürü dersi öğretmenlerinin öz yeterlik seviyelerinin geliştirilmesine yardımcı olması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Türkçe ve Türk Kültürü, öz yeterlik